

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65 szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep után való napon is

I. év.

Budapest, 1897, szerda, december 15-én.

26. szám.

Miről van szó!*

„Ha az egyezkedés nem sikerülne, az ország önálló törvényes intézkedési jogát magának fentartja.“ Egyszerű és világos. Intézkedhetik a törvényhozás, hogy legyen önálló vámterület, önálló bank, intézkedhetik, ha neki úgy tetszik, ugyis, hogy legyen közös vámterület és közös bank. Ez iránt nincs nézeteltérés.

Még egy másik pontban is megegyezik mindenki. Legyen okvetetlenül önálló vámterület, önálló bank, szóval: teljes gazdasági szétválás, ha nem sikerül az osztrák kormányval egy oly kiegyezést megállapítani, melyben Magyarország jogosult gazdasági érdekei méltányos kielégítést nyernek. A közös vámterület legbuzgóbb hívei sem hajlandók egy, e szempontoknak teljesen meg nem felelő gazdasági kiegyezést elfogadni és utolsó ténykedését teljesíteni azon kormány, ki egy évvel nem számoló kiegyezést merne a képviselőház elé terjeszteni.

Ebben a két pontban mindannyian egyetértünk és jó lesz, ha odaát megjegy-

*E cikk egyik kiváló parlamenti tagtól ered, aki mint szakember a közös vámterületnek híve. Cikkével, mely teljes tájékozottságról tanuskodik, csak annyiban vagyunk eltérő nézetben, hogy az önálló vámterületet nem tartjuk olyan szérencsülenségeknek, mint ő. Az önálló vámterület joggal lehet aspirációja egy nemzetnek s csupán azt kell mérlegelnie, hogy az anyagi veszteségek, melyet kétségtelenek, arányban állanak-e a nemzeti ideálok megvalósításának értékével. *A szerk.*

zik maguknak, mert az, ami bennünket itt, úgy látszik, szétválaszt, ezen határon innen van.

Vannak a méltányos gazdasági kiegyezésnek hívei és ezek nemcsak a házban, de az országban is óriási többségben vannak azokkal szemben, kik minden, a közös vámterületen alapult, gazdasági kiegyezést perhorrescálnak és ebből a szempontból támadnak a kormány által beadott törvényjavaslat ellen. Támadásukat erőssé és kényelmetlenné teszi az idő rövidsége, mert nem is kell egyigazi obstrukció, csak egy nagyszabású beható vita és december 31-én éjjelkor beáll egy törvény nélküli állapot, mely a kormányt kényszeríti, hogy a törvényhozás által adandó felmentvény reményében rendeltileg tegye meg az ország érdekében multhatatlanul szükséges intézkedéseket.

Hát ez bizony nem valami kívánatos állapot. Minden alkotmányos kormány, de másrészt minden parlament is iparkodni fog ily kényszerhelyzet bekövetkeztét elhárítani. De ha a kényszerhelyzet meg van, egy kormány sem, még az angol kormány sem fog ettől visszariadni. Ha a kormány intézkedése nincs összhangzásban a törvényhozás akaratával, 24 óráig sem vezetheti tovább az ország ügyeit, mert a képviselőháznak száz és száz módja van a legközelebbi napon aprotációját megtagadni és bizalmatlansági nyilatkozatával az akaratát ellenére cselekvő kormányt elseperni helyéről.

Mindennek daczára kétségtelen, hogy az ilyen rendeleti uton való intézkedés csak a végszükség orvosszere és azt lehetőleg kerülni kell.

Igen, de van-e erre mód? Van egy. Az, hogy az ellenzéknek is jobban kell szeretni a hazát, mint ellenfeleit gyűlölni. Az ellenzéknek sem szabad kerülő utakon elérni akarni azt, amit a háznak és az országnak nagy többsége objektív okokból nem akar. Egy kényszerhelyzetet teremteni és azért azután a kormányt felelőssé tenni még párttaktikának is rossz, mert nagyon is átlátszó.

De azt mondják és pedig azok között is, akik a közös vámterület alapján állanak, hogy van még egy másik út is, mely kivezet.

A törvényjavaslat szerint a kormány május hó 1-éig tartozik előterjeszteni vagy a kiegyezési egyezményeket, vagy „az összes kérdéseknek az 1867. évi XII. törvényczikk 68. §-ában fenntartott jog alapján leendő állandó szabályozása iránti javaslatokat.“

Ugy mondják, ha e helyett a törvényjavaslatban expressis verbis megmondanánk, hogy ha május 1-éig a kiegyezési egyezmények be nem terjeszthetők, akkor betervezendő az önálló vámterület alapján rendelkező javaslat és ezzel a módosítással biztosítható volna a törvényjavaslat kellő időben való törvényre emelkedése.

Hát mi ezt az utat nem tartanók,

Téli műkiállítás.

II.

Első cikkünkben adott ígéretünkhöz köpest végig fogunk nézni a városligeti műcsarnokban megnyílt kiállításon és jelezni fogjuk olvasóinknak azon néhány művet, melyről a lelkiismeretes bírálónak valami mondani valója lehet.

Amint megkezdjük sétánkat, mindjárt az első teremben kellemes meglepetésben részesülünk. Itt van az első számok alatt (2-4) Tölgyessy Arthur, kit évek óta nem láttunk. Erre jeles barátunk, Tölgyessy, ha nem volna oly békülékeny szellemű, kedves, szerény ember, ugyanazt mondhatná „Dehogy nem látott! Csak meg nem látott.“ Es igaza volna. Erre a szemrehányására már hosszúéves barátságunkra való tekintetből is felelünk kellene. A felelet megadása azonban nem hozna minket zavarba. Egyszerűen azt mondanók: „Hát miért látják meg most?“ És ő e visszakérdő feleletünket megértene, habár nem is volna általa kielégítve. Nem láttuk meg képeit, mert azt láttuk rajtuk, hogy nem találta még meg biztos modorát; hogy folyton keresgelt más-más jelesek eljárásában; folyton változtatta mintaképeit és inspirációját; mint valami művész-proteus minden alkalommal formát cserélt. Eleinte Corot, aztán Français, utóbb Schindler, Mészöly és Rousseau Tódor beszélt festményeiből hozzánk. Ő mindenki volt, csak ő maga nem; műveiben mindenki megszólalt, csak a természet nem. Ezért hallgattunk róluk. Negy tehetőségéről mindig még voltunk győ-

zödvé; és e nagy tehetségnek nem tudtuk megbocsájtani, hogy örökösén mások eszményét kergetvén, nem akarta önmagát felismerni. Annál nagyobb az örömünk ma, midőn látjuk hogy végre valahára, elpártolván a hirneves mintaképektől, magát a minden művészet edesanyját, az örökké ifju, az elévülhetetlen báju természetet választotta megfigyelése tárgyául és megfestette „Hajnali szürkület“-ét, mely egyszerűen megmondva, igazi mestermű. Edes, hízogó hangulatban, finom, határos színben, felfogás helyességében alig képzelhetni különbé képet ennél. És ami az őszinte és pontos megfigyelés mellett legfőbb értéke: megható, gyöngéd poézis ömlik el rajta, úgy hogy alig tudjuk tekintetünket leszakasztani róla és átvinni a mellette függő „Őszi hangulat“-ra, melynek a láthatárba bemélyedő facsoportja a színérték helyes csökkenése és a faktura erőteljessége által tűnik ki. A hervadozó esalittal tarkított földterület és az előtte fénylő víztükör is pompás; csupán a teheneken keveseljük a levegőt. Ha még ez is kellő mértékben volna rajta, egyenértékűnek tartanók a képet az előbbivel. Lombozata mindenestire a leganyagiabb, melyet eddig Tölgyessy ecsetének nyomán kelni láttunk.

Örvendetes haladást tanusít Bruck Hermina is „Nyár“ című kecses tájképén, melyben csak kissé több mélységet kívántunk volna a közepén levő árokparton. Egy kis szürkességgel több, és a kép megáll szilárdan.

Kriesch Aladár három női arcképet állított ki és egy tanulmányfejt. Mind a négyen erősen érezhető családi vonás megy végig, melyben hathatósan jut kifejezésre a festő mű-

vészi egyénisége. Bizonyos megnyerő finomság jelentkezik rajtuk úgy színben mint az ecsetvonásban, mely utóbbi, habár szeretetteljesen gondos, azért még sem szűk és feszélyezett. Kriesch erős érzékkel bír a festői iránt, mely érzék egyaránt hangosan szólal meg a modelljeinek adott pózban is, a színharmóniában is. Izzé biztos és bátor és minden tekintetben távol van a köznapiaságtól. Festményei kellemesen hatnak a szemre és meggyőzik a nézőt arról, hogy aki őket készítette, nagy igyekezzel keresi azt, ami a művészetben nemes és válogatott. Egy ellenvetésünk azonban mégis van vele szemben. Ő arcképet fest és minden komoly gondozása mellett mégis megelégszik a csinnal és bájjal, melyet az érzék talál a külső megjelenésben. A lelket számítás nélkül kívül hagyja. Kifejezést alig lelünk arcaiban. És ha itt-ott mégis megszólal bennük a szellem, oly halkán beszél, hogy csak nehezen értjük el szavát. A festő odaül modellje elé, érdeklél, szeretettel tanulmányozza, hévvel, szenvedéllyel zárja lelkébe, és őszintén, hiven teszi képét ismét a vászonra. De csak azt, ami anyagit benne látott. A külső fölületen törekvése át nem hatol. Mintha nem is sejtene, hogy azon szemek mögött gondolatok ülhetnek; hogy azok az ajkak beszédre teremtettek. Az értelmi egyéniség, a jellem őt nem indítja meg; a bőr és a szövet neki elég. Ha így fogjuk fel az arcképfestő föladatát, mi különbség van az emberi arc és egy darab bársony között? Igaz, hogy nem minden arc inspirál. Tudjuk. De ha valaki négy arczban nem talál lelket, az már kissé furcsa véletlen. Az ilyen „pech“ már

célhoz vezető utnak. Azok akik az önálló vámterületet vívmánynak tekintik és azt minden eszközzel ki akarják a többség ellen is erőszakolni, ebben alig fognak oly koncessziót látni, mely őket lesterelje, hanem csak a kormány és többség álláspontjának visszavivhatatlan meggyőntetését és az ily módon védelem nélkül hagyott ponton bizonyára még erősebben támadnának.

De ez még a kisebbik baj. A nagyobbik az volna, hogy ha május 1-ig nem sikerül a kiegyezést megcsinálni, a közös vámterület utja, a gazdasági kiegyezés utja örökre be van vágva. Ezt pedig addig, míg a méltányos kiegyezés lehetősége meg van, mi nem akarjuk. Erre rövid négy hónap nagyon is rövid idő. A főlény minden tekintetben a miénk. Ne tegyük kockára. Ha a szakadás bekövetkezik, mi férfiasan fogjuk elviselni, de ne idézzük elő. Ha pedig ki kell mondanunk a non possumust, tegyük ezt objektív, de ne subjectív indokok alapján.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órákor ülése van.

Báró Bánffy Bécsben. A miniszterelnök ma nem jelenvén meg az országgyűlésen, mingyárt találgatták jobbról-balról, hogy Bécsbe utazott külön vonaton. Ami az esti táviratok szerint igaznak bizonyult. Hosszabb kihallgatáson volt a királynál s részt vett egy közös miniszteri tanácskozáson, melynek tárgyai szorosán a mai helyzet körül forgott. Bánffy a délutáni vonattal vissza is tért s a budapesti politikai klubokban élénk pezsgésben vártak utjáról valamely hirt. Nagy fordulatot reménylenek a királynál való kihallgatásától ott is, itt is. De ez aligha megy teljességbe, mert tudomásunk szerint Bánffy egyszerűen a helyzetről tett jelentést ő felségének, anélkül, hogy valamely propositziót hozott volna még most javaslatba. Azt hisszük, hogy

azon kívánságok, melyeket a függetlenségi párt táplál, nem fognak a törvényjavaslatban kifejezésre juthatni, de az eredeti szövegnek egy megnyugtatóbb formulázása az eddig megelt koncessziók határain belül nincs kizárva.

Ugyancsak a miniszterelnök váratlan bécsi utjáról jelentik Bécsből, hogy ma déli tízenként órákor a külügyminiszteriumban gróf Goluchowski elnöklété alatt miniszteri értekezlet volt, mely délután egy óráig tartott. Az értekezleten résztvettek: Kállay közös pénzügyminiszter, báró Gautsch miniszterelnök, báró Bánffy miniszterelnök, Böhm-Bawerk és Körber miniszterek.

Báró Bánffy miniszterelnök délelőtt tíz órákor hosszasan értekezett báró Gautsch osztrák miniszterelnökkel a belügyminiszteriumban. Báró Bánffy miniszterelnök délután négy órákor visszatért Budapestre.

A főrendiház ülése. A főrendiház pénteken déli 12 órákor ülést tart, amelynek napirendjén van egyebek közt az 1896. évi állami zárszámadás és a községek és egyéb helynevekről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Két összeférhetetlenség. A képviselőház összeférhetetlenségi bizottsága Apáthy Péter elnöklété alatt tartott mai ülésében tárgyalás alá vette Vezér Márton bölcsészethallgatónak Heltai Ferencz képviselőre, mint a Vasuti és közlekedési közlöny és az Utmutató kiadójára, illetőleg szerkesztőjére vonatkozó összeférhetetlenségi bejelentését. Heltai Ferencz e bejelentésre, valamint Mohay és Rátkay bizottsági tagok kérdéseire kijelentette, hogy mint a Vasuti és közlekedési közlöny és az Utmutató kiadója, illetőleg szerkesztője a kormánnyal szerződési viszonyban nem áll, a kormánnyt ezért díjazást nem kap s erre a viszonyra az összeférhetetlenségi törvény egyetlen szakasza sem alkalmazható. A bizottság Rudnyánszky Béla előadó alapos megokolása után egyhangulag azt a határozatot hozta, hogy Heltai Ferenczre nézve az összeférhetetlenség esete nem forog fenn.

Tárgyalás alá került ezután Fischer Emil bajai kereskedőnek az a bejelentése, hogy Konkoly Miklós, mint a magyar királyi csillagvizsgálóintézet igazgatója a képviselőséggel összeférhetetlen állást foglalt el. Konkoly Miklós kijelentette, hogy magyar királyi csillagvizsgáló intézet nem létezik. Az illető nyilván tudatlanságból tette így a följelen-

tését és valószínűleg, mint az országos meteorológiai intézet igazgatóját akarta bejelenteni. Az összeférhetetlenségi törvény első §-ának c) pontja azonban határozottan kimondja, hogy a budapesti országos intézetek igazgatói képviselői maudátumot vállalhatnak. A bizottság rövid tanácskozás után egyhangulag azt a határozatot hozta, hogy Konkoly Miklósról nézve összeférhetetlenség esete nem forog fenn.

A főrendiház bizottságából. A főrendiház bizottságai közül ma kelet ülésezett.

A pénzügyi bizottság ma a múlt évi zárszámadással foglalkozott. Harkányi Frigyes referálása után hozzájárult a képviselőház ama határozatához, hogy a kormánynak ugyerre nézve, mint a Vaskapu-szabályozás költségeire vonatkozólag megadja a fölmentvényt.

A közjogi és törvénykezési bizottság pedig elfogadta a községek és egyéb helynevekről szóló törvényjavaslatot, csak az 5. §-t, miután az egyház beléletébe való beavatkozást az állam részéről kerülendőnek tartja, olyképen módosította, hogy a törvényjavaslatban kifejezésre jusszon az az elv, hogy a politikai és egyházi hatóságok között folytatott hivatalos érintkezésben a törvényjavaslatban kijelölt elnevezések használtassanak. Az e fölött ki-előldött vitában résztvettek: gróf Szechenyi Imre, idősbb Szász Károly püspök, Daruváry Alajos, Lukács László pénzügyminiszter és Latkoczy Imre államtitkár.

Az örendelkezés.

Minél inkább közeledik az immár körülbelül elkerülhetetlennek látszó nevezetes parlamenti mérkőzés az eddig közösen szabályozott gazdasági kérdések körül törvény szerint föléledő örendelkezési jogunk körül: annál nagyobb hévvel, buzgósággal folynak a harezias készülődések a törvényhozás propyleumaiban, a pártkörökben.

A nap nevezetesebb mozzanatai ezek:

A Kossuth-párt javaslata.

Vázlatosan már mai számunkban ismertettük azt a Györy Elek által fogalmazott s a függetlenségi Kossuth-párt tegnapi értekezletén egyhangulag elfogadott határozati javaslatot, melyet a ház csütörtöki ülésén, mint az új provizorium-javaslat álta-

rokon a statisztikával, melyből az emberek tudvalevőleg általános törvényeket hámoznak ki.

Jendrassik Jenő: „Dinnyeszüretkor”. Mily hanyatlás! Már bátran kinevezhetik tanárnak. Már nem tud semmit. Pedig ha akarna! Ha nem zárkoznék el légmentesen a modern áramlattól. Az ő lelkiismeretes tanulmányával! Az ő nagy intelligenciájával! Az ő erős bíráló tehetségével miket nem teremthetne! Hát olyan érinthetetlen szentség az a Bajza-utczai „simli”? Nem vigasztalódhatunk meg ezen a csökönyösségen.

A lelkes és önzetlen festők mintaképe Zemplényi Tivadar. Nem nézi az sem a közhetség elismerésével bíró mestereket, kiknek követése megkönnyíti a hírnév megszerzését, sem a kedvelt modorokat, melyek a művésznök a vásár kedvező esélyeit biztosítják: hanem békében lépdel az uton, melyet saját, független lelke sugallata szerint választ meg és változtat is, mikor vagy a megszerelt tárgytól, vagy pedig a hosszabb ideig követett eljárástól kedve elmegy. Nem tekint az semmit; nem egyezkedik senkivel és semmivel: törvényt neki csupán saját lelkosedése szab, mely némelykor kissé szeszélyes is. Az idén, mint kiállított négy festményéből látjuk, első sorban az erősen megvilágított háttérű kertrészleteket csodálja, kitárván szive egész szeretetét a játszi verőfénynek, mely a terebélyes fának sűrű lombzatán szűrődik keresztül és rezgő aranyfoltokkal tarkazza a fa alatti árnyékban hűsülő dajkákat és csecsemőket. Ez most a kedvencz témája és bizonyára be nem telik vele, míg a nyári délután ome bájos titokzatának minden édességét ki nem merítette. Szerelmes ecsettel czírógatja a fa alatt pihenők arcát, széles kedvteléssel tánczoltatja a ruhákon és a talajon a napsuga-

rakból összeállt hosszukás, remegő fényfoltokat; sűrű boltozattá hajtja össze e jelenet fölött a védő lombzat tömegeit és parázsszá gyújtja a genre-jelenet mögött a gazdagon urjázós csalitot. És ezt a képet hozza kétszer, vagy talán háromszor is tárlatra, csupán a staffageban tévén némi változást. Hogy szépen, gondosan festi érdekes képeit, mondanunk sem kell. A komoly művészi ambiciót, a lelkiismeretes kivitt megszoktuk nála.

Paczka Ferencz is haza látogat hozzánk a berlini Bülow-Strasséból, hol régóta tanyáz. „Bibliai tájkép”-e igen érdekes mű, tele erőteljes, hatásos színekkel, melyeket izléssel tud összhangba hozni. De a megkapó színen kívül van eme festményében még valamely fellengős idealizmus is, melyet a mai anyagimádó világban jól esik látni. Elvégre, a régi hősi tájkép csak a műtermekben halt meg; a lelkekben nem. Poussin, Claude Lorrain és Rottmann tovább élnek a műértők köztudatában; és midőn az ő lelkük ihletével találkozunk a modern képben, még annak érdekében is gyönyörködünk, hogy miként olvad egybe az új technika a régi képzőlettel. És ez a szerencsés megegyeztetés adja meg Paczka képeinek tetszetős pikánságát.

A mezsei munkáról hazatérő parasztokat festette Koszta József. Képe az estéli hangulatban és egyes alakjaiban komoly kvalitással bír.

Horovitz mester egy virtuóz módon megfestett arczképpel van képviselve a tárlaton. Mily dicséretet mondhatnánk rá, melyben Európa elismerése meg nem előzte volna szavunkat?

Általános feltűnést kelt Tolnay Ákos „Lord Godwin” arczképevel, mely határozottan

legjelesebb műve eddigelé a tehetséges festőnek. Oly mélyreható studiummal, oly szellemes fölfogással és kivitelbeli eleganciával, mint minőt ez arczképen csodálunk, ritkán találkozik az ember az ujkori tárlatokon. Hol tanulta Tolnay ezt a sok finomságot és megnyerő kellemet? Amutattal állunk meg műve előtt, mely oly távoli esik a nálunk szokásos modortól és oly messze túlhaladja mindazt, mit mai napig tölé láttunk. E kép olyan, mint egy Lenbach az ecsetvonás szélessége nélkül, de egyszersmind a hatás keresettsége nélkül is. A jellem kifejezése gyönyörű benne. Mily hatalmas angolság van az arczban, de magában a festésben is! Menüyre illik a kivitel tisztasága és szabatosága a kép tárgyához. Ami pedig a legfőbb e festményben, az a feltűnő szándéktalanság, a puritan egyszerűség, melyben csak sok keresés és hosszadalmas taglalás után ismeri föl az ember a legtovább határokgig menő művészi raffinement-t. No, de boldog is a festő, kit a gondviselés ilyen inspiráló modellekkel áld meg. — Boldog különösen akkor, ha a szép földathoz mért képességgel is bír. Mert alig lehet nagyobb győtrelem a világon, mint mikor a művész ily tárggyal áll szemben és hiányzik az ereje, hogy a hozzá támasztott igénynek megfelelően. Tolnay e győtreelmet nem ismerte; mesteri könnyűséggel végezte művét. Így látszik legalább festményéből. És ez a látszat — mert csak látszat — az ő legnagyobb vívmánya. Sikere oly fényes, oly meggyőző, hogy senki sincs jogositva nála föltenni az emberfölötti erőfeszítést. Nem is kutatjuk tehát, mily munkájába került e mű; hanem élvezzük fáradozása gyümölcsét. Ez neki dukál; nekünk pedig jól esik.

Keszler József.

Iános vitájának az első szónoka, **Kossuth Ferencz** fog előterjeszteni.

Maga a határozati javaslat egész szövegében így hangzik:

Határozati javaslat

a vám- és bankügyek, valamint ezekkel összefüggő némely kérdések ideiglenes szabályozásáról szóló törvényjavaslatra vonatkozólag.

A magyar államnak ezredéves multjában gyökerező joga s egyuttal hazánk felvirágzásának és boldogulásának feltétele, hogy minden ügyét saját czéljai s érdekei szerint, idegen befolyástól menten, önállóan és függetlenül intézze.

Államiságunk számos életbevágó tényezőjére nézve csorbitotta ezt az 1867. XII. törvényezik.

De még ez a törvény is kikötötte saját fennállásának feltételül azt, hogy ő felsége többi országai és tartományai teljes alkotmányosság legyen.

És hazánk gazdasági életét illetőleg még ez a törvény is fentartotta önrendelkezési jogunkat a jegybankügyre nézve, valamint arra az esetre, ha az ezen törvény szerint határozott időre kötendő vám- és kereskedelmi szövetség ugyanazon törvényben meghatározotti módon létre nem jön.

A jelenleg fennálló ily szövetség tartama alatt pedig se újabb ily szövetség, se annak ideiglenes fentartása nem jöhetvén létre: 1897. december 31-én, a jelenleg fennálló vám- és kereskedelmi szövetség, a kormányjavaslatban említett törvények hatálya s ezzel hazánk területének ő felsége többi országai területével közös vámterületté egyesítése megszűnik.

Megszűnik Magyarország államisége érvényesülésének azon akadályja, a melyet gazdasági önállóságunk csorbitása, közvetett adóink feletti szabad rendelkezésünk lekötése és Magyarország területének Ausztria területével közös vámterületté egyesítése velotti gazdasági erőnk kifejtésének és teljes mértékben való felvirágzásának útjába.

Ennek az akadálynak újabb felállítását, vagy akár csak ideiglenes fentartását kizárja még az 1867. XII. t.-czikk is, mely ily helyzet beállása esetére, önrendelkezési jogunkra utalva, meg nem engedí, hogy gazdasági önállóságunk újra feleledése után, ennek feladása végett újabb egyezkedés kezdessék és gazdasági életünk állapota idegen elhatározástól tétessék függővé.

A kormánynak tehát még az 1867. XII. törvényezik alapján is elutasíthatatlan kötelessége volt szem előtt tartani, hogy a jegybankügyre s a vám- és kereskedelmi szövetségre nézve, az e tárgyú törvények hatályának megszűntéig, ugy a szövetség újabb megkötésére, valamint ennek ideiglenes fentartására vonatkozólag az egyezkedés meghiusulhat.

Kötelessége volt ennél fogva, időben előkészíteni s előterjeszteni, a hazánk önálló gazdasági életének berendezésére szükséges javaslatokat s egyszersmind azokat a javaslatokat, amelyek a korábbi állapotról az önálló gazdasági létre való átmenetel, minden káros rázkódás ellen biztosítani alkalmasak.

A kormány ezt elmulasztotta, kötelességét megszegte s az a javaslat, amelyet az elmulasztottak helyett benyújtott, sérti hazánk jogos érdekeit s a fennálló alkotmányt is.

Az általa benyújtott s a pénzügyi bizottság által előterjesztett törvényjavaslat, az újra felételt önrendelkezési jognak meghiusítására, a megszűnt káros, közös vámterületnek, vám- és kereskedelmi szövetségnek visszaállítására van irányozva.

E célra a meghiusult egyezkedések újra felvételére és folytatására törekszik s e végre újabb négyhavi határidőt állapít meg.

Fenn akarja tartani a jövő év végéig a közös vámterületet, a vám- és kereskedelmi szövetséget s a megszűnt közös vámterületen, vám- és kereskedelmi szövetségen alapuló viszonyokat, noha a provizórium Ausztriában a törvényes határidő alatt el nem fogadtatott.

Javaslatát a kormány az 1867. XII. törvényezik 68. §-ára alapítottan állítja és mégis Magyarország gazdasági életének szervezetét, jegybankügyét, kereskedelmét, iparát, mezőgazdaságát, közvetett adóit bizonytalanságnak teszi ki s idegen ország elhatározásától teszi függővé.

Sőt kész kitenni hazánkat annak, hogy érvényesekül fogadjon s hazánk sorsára döntőül fogadjon el idegen ország oly intézkedéseit, amelyek az 1867. XII. törvényezik által kikötött teljes alkotmányosság főtételének semmiképen sem felelnek meg, s amely intézkedések esetében az 1867. XII. törvényezik a maga egészében is hatályát veszti.

Ezeknél fogva a Ház a vám- és bankügyek, valamint ezekkel összefüggő kérdések ideiglenes szabályozása iránt benyújtott törvényjavaslatot általánosságban, a részletes tárgyalás alapjául sem fogadja el.

Kimondja egyuttal, hogy 1898. január elsején megszűnő hazánk ő felsége többi országaival és tartományaival közös vámterületet kepezni, önálló és független gazdasági életünk fentartásához ragaszkodik; kész azonban ezen alapon a kölcsönös méltányosság szem előtt tartásával — ő felsége többi országaival és tartományaival kereskedelmi szerződés iránt érintkezésbe lépni, ugy szintén fentartani, amennyiben időközben más megállapodás nem létesül, a külállamokkal kötött szerződéseket s a megállapítandó feltételek mellett meghosszabbítani egy évi időtartamra az osztrák-magyar bank szabadalmát.

Utasítatik a kormány, hogy ezen az alapon, a magyar állam önálló gazdasági életének berendezésére szükséges javaslatokat terjeszse elő minél előbb és minden esetre oly időben, hogy azok legkésőbbben 1898. december 31-ig törvényre valjanak.

Terjeszse elő továbbá haladéktalanul a korábbi állapotról az önálló gazdasági létre való átmenetelnek, — kellő s hazánk önállóságának és érdekeinek megfelelő — rendezésére szükséges javaslatokat.

Mit akarnak Kossuthék?

Egyik tudósítónknak ma hosszabb, érdekes beszélgetése volt a függetlenségi Kossuth-párt egy tekintélyes és irányadó tagjával, aki a függetlenségi párt jövő magatartásáról a következő nyilatkozatot tette:

— Mindenekelőtt kijelentem; hogy szó sincs obstrukciónról. A függetlenségi párt az obstrukciót, mint ilyet, parlamenti szereplésében sohasem használta, az obstrukciót soha ki nem mondta s így egyáltalán nem áll, hogy a második provizóriumról szóló javaslatmal szemben e párt obstruálna. Ami magát a javaslatot illeti, kijelenthetem, hogy voltak egyesek a pártunkban, akik szintén osztozták némely jóhiszemű kormánypárti képviselő ama nézetét, hogy e javaslatban benne van önrendelkezési jogunk, illetve ebből kifolyólag megcsinálhatjuk az önálló vámterületet is. A pénzügyminiszternek a pénzügyi bizottságban tett kijelentése azonban teljesen kijózanította ezeket is és mindnyájunkat erősebb ellonállásra serkentett. A függetlenségi párt ma közzétett határozati javaslata értelmében természetesen az önálló gazdasági élet berendezésére szükséges javaslatok haladéktalan előterjesztését követeli, mivel azonban előreláthatólag Bánffy miniszterelnök s illetőleg a kormány ezeket az intézkedéseket most megtenni nem fogja, azért igenis harcolni fog és bizonyára nem nagy megerőltetésbe fog kerülni, hogy megakadályozza a javaslatnak januárig való törvényerőre emelkedését.

Attól a függetlenségi párt nem tart, hogy a kormány ebben az esetben rendeletileg intézkedik, mert ebben az esetben magával szemben találna már az egész ellenzékét, tehát a nemzeti és néppártot is.

Mintfog azonban így lehetetlen állapotok következnek be, amit józan politikus nem kívánhat, én a magam részéről azt hiszem, hogy a függetlenségi párt feladja a harcot, ha a kormány a javaslatot akként módosítja, hogy amennyiben májusig Ausztriával alkotmányos uton a kiegyezést megújítani lehetetlen volna, ugy ekkor — májusban — terjeszti be a kormány az önálló vámterület és nemzeti bank föllállítására tárgyában szükséges javaslatokat.

Ennek a passzusnak azonban a javaslatban kell bennfoglaltnia, mert a kormánynak ily irányban teendő egyszerű kijelentése a pártra hatástalannak bizonyulna. Verba volant és ki tudja, hogy megmarad-e addig Bánffy!

Az utódját pedig az előd kijelentése nem kötelezheti.

Elvei feladása nélkül a függetlenségi párt kevesebbet nem kérhet, nem szabad kérnie. Sőt annyira fontosnak tartja a függetlenségi párt a fenti módosítást, hogy abban az esetben, ha a kormány tényleg nem is terjesztendő be májusban az önálló gazdasági javaslatokat, akkor ebben is megnyugodnak, mert *óriási erkölcsi diadalnak tartaná azt is, ha a korona e javaslatban elismerné Magyarország gazdasági függetlenségét és azt a jogot, hogy önállóan és függetlenül rendezze be a maga gazdasági életét.*

Ha ez a módosítás megtetethető, akkor sem fogadná el a függetlenségi párt a javaslatot, a parlamentben vitát is indítana, azonban ez esetben semmi esetre sem gútolná meg a javaslatnak januárig való letárgyalását.

A párt különben bizik is abban, hogy ezt a módosítást megteszi a kormány. Ugy tudom, hogy Bánffy ma Bécsben volt és ha nem csalódom, ily irányban bizonyára előterjesztést is tett a koronának.

Ez volna az egyetlen megoldása a parlamenti és politikai helyzet további, veszélyes bonyodalmainak.

A nemzeti párt értekezlete.

A nemzeti párt Horánszky Nándor elnöklete alatt tartott értekezleten a vám- és bankügyek ideiglenes szabályozásáról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalásával foglalkozott.

A bevezető mondatnak és az első szakasz tárgyalásánál szóba hozatott az a felfogás, mely szerint a javaslat a vámszövetségnek mint olyanak meghosszabbítása volna. Többen hangsúlyozták, hogy a függetlenségi párt sajtója leginkább ebből a szempontból támadja a javaslatot, a kormánypárti sajtó egy része pedig a javaslat védelmében ezt nem utasítja vissza egész határozottsággal és a kormány eddigi nyilatkozatai sem elég világosak a téves felfogással szemben, — felő tehát, hogy ebből közjogunkra olyan homály esik, melyet minden áron el kell hárítani.

Ezekre válaszolva gróf Apponyi Albert kifejtette, hogy szerinte a javaslat nem hosszabbíthat meg egyoldalul semmiféle szövetséget és az osztrák kormány a 14. §. alapján kibocsátandó rendeletei nem fogadhatók el Ausztria azon egyező akaratnyilvánításának, melyre szövetségi viszony alapítható volna. Amit a javaslat meghosszabbít, az csupán egy állapot, és a hivatkozás a vám- és kereskedelmi szövetség cikkére csupán ennek az állapotnak megjelölésére szól, de az egyezményes viszonyból folyó jogi leköötöttségét fenn nem tartja, amint az 1867. XII. t. cz. szerint nem is tarthatja fenn. A vámközösség közjogilag 1897. év utolsó napján megszűnt létezni, habár — a reciprocitás reményében — egyidőre és addig, ameddig ez időn belül a magyar törvényhozásnak tetszik, a vámsorompó tényleges felállítását mellőzzük is.

A javaslat egész koncepcziója, sőt indoklása is, ezen a felfogáson alapszik. Szóval fentartja magának, hogy ezt a képviselőházi vita folyamán bővebben kifejtse és nem tételezhető fel, hogy a kormány ellenkező felfogáson lehessen. Mindazonáltal helyesnek véli, hogy a részletes vita alkalmából — az előbb említett téves felfogások kizárása szempontjából — az 1. §-nak bizonyos tételei precizizáltassanak. E végből több rendbeli módosítást hoz javaslatba, melyek nem a törvényjavaslat szándékainak megváltoztatását, hanem inkább annak, minden félreértés ellen való biztosítását czélozzák.

Az értekezlet helyeslő tudomásul vette gróf Apponyi Albert nyilatkozatát és elfogadván az ajánlata hozott módosításokat, azoknak a részletes vita során való beadásáról gondoskodni fog.

A második szakaszhoz észrevételt senki sem tett.

A harmadik szakasz tárgyalásánál Gullner Gyula előadta, hogy ő a pénzügyi bizottság tárgyalásai során kifejezést adott a párt azon felfogásának, hogy azok az állandó szabályozásra vonatkozó előterjesztések az 1867. 12. törvényezik 68 §-a alapján, melyeknek megtételére a kormány e §-ban utasítást nyer, csupán az önálló gazdasági berendezkedés, más szóval külön vámterület alapján kép-

zelhetők, a kormány azonban erre nézve határozott nyilatkozatot nem tett.

Gróf Károlyi István ennek alapján fentartotta abbéli szándékát, hogy a javaslat 3 §-ához olyan irányban ad be módosítványt, hogy ez utasításnak természete, mint amely az 1867. 12. törvényzcikk 68 §-ának értelmében csakis a gazdasági önállóság létesítésére vonatkozhatik, minden kétértelműség ellen biztosítottassék.

Az értekezlet nem tett kifogást e módosítvány benyújtása ellen, melyhez a jelenlevők legnagyobb része helyeslőleg hozzájárult. Többeknek azonban az lévén a felfogása, hogy a hivatkozás az 1867. 12. t.-cz. 68. §-ára önmagában is elég világos, és annak további meghatározása nem mellőzhellenül szükséges, e részben kötelező határozat nem hozott.

A fiumei autonomisták kiáltványa.

Gróf Szapáry László kineveztetése óta a fiumei autonomisták ma mozdultak meg először. A kikötőváros utcasarkain piros, fehér, kék, sárga színű plakátokon teszik közzé a párt *manifestumát*, mely lényegében azt foglalja magában, hogy *a lemondott negyvenhét városi képviselőt újra meg kell választani, hogy aztán újra lemondhassanak.* Ez a régi sértő szeparatizmus, mely a sikerek helyett már-már megelőlegezik a bosszantással is. Az autonomisták álláspontja nem változott. Konstatálható tehát, hogy a kormányzó kinevezésével eleddig épen annyit értünk el, mintha megmaradt volna a provizórium.

A manifestumot a következőkben táviratozza meg fiumei tudósítónk:

Fiumei választó polgárok!

E hónap 20-ikára be lesztek hívva a municipium palotájába, hogy *47 városi képviselőt választassatok.*

1867 óta Fiume polgársága még soha sem találta magát oly szomorú helyzetben, mint most, mikor a magyar kormány oly törvényeket akar behozni, amelyek ellenkeznek a városi statutumokkal, állami jogainkkal, szokásainkkal, édes olasz nyelvünkkel s így meg akarja csorbítani legszentebb autonóm jogainkat.

Emiatt az erőszakos helyzet miatt még soha sem volt oly szükség, hogy az igaz fiumeiek egyetértsenek, mint most.

Ettől a meggyőződéstől vezetve, alulírott választási bizottság elhatározta, hogy *újól megválasztja mindama 47 városi képviselőt, akik lemondottak*, mivel ezek *legszentebb hecsületükre fogadták*, hogy mihelyt az új reprezentanza összeül, mindjárt az első ülésben *egyhangulag követelni fogják*, hogy mindazon törvények, melyek a mi autonómiánkat és nyelvünket sértik, *töröltessenek el*, továbbá, hogy a közigazgatási bizottságot reánk ne erőszakolják, mert ha a kormány ezt mégis megtenné, az *összes megválasztandó képviselők testületileg újól le fognak mondani.*

Ez az első feltétele a mi programunknak, amelyhez soha és semmi körülmények között sem leszünk hűlenek, hogy ez által biztosítva legyen Fiume autonómiaja és Fiume város tekintélye.

Polgárok!

Fiume sorsa a ti kezetekbe lesz letéve. Az általatok megválasztandó képviselőktől fog függni, hogy Fiume a jövőben is büszke legyen arra, hogy Magyarországhoz tartozik, mint *corpus separatum*, vagy pedig, hogy kivetkőztetve minden autonóm jogából, kénytelen legyen magát egyenrangúnak tekinteni Magyarországhoz bármely jelentéktelenebb városával.

Fiumei választók!

Őseink mindig magasan lobogtatták Fiume zászlaját és mi méltó követőik leszünk.

Választassátok meg, mindnyájan egyetértve, a mi jelöltjeinket s a győzelem a miénk lesz, a győzelem az igaz fiumeieké lesz.

Menjetez tehát 20-ikán a választási urnákhoz, mint igazi szabad fiumei polgárok és szavazatokat a következőkre adjátok:

Adamics Lajos, dr. Bellen András, Cante József, Celligoi Venczel, Cheracci Antal, dr. Chierigo József, Corossacz Ferencz, Deskovics Henrik, Deseppi Carmínio, Daimich Emil, Dui-

mich János, Daimich Mátyás, Ellenz Antal, Giakich Péter, dr. Grosych Antal, Jelloushegg Ferencz, Ingo Antal, Koller Ede, Luppis A. F. dr. Maylender Mihály, Meynier Károly, lovag Milkenich Péter, Minach János, lovag Ossoinack Lajos, lovag Polonio Balbi, lovag Poschich A. F., Prodam János, Rack Péter, lovag Randych János, Schittar János, dr. Seemann Antal, Simonich Antal, Smoquina A. F., lovag Thierry Henrik, Verzenassi Hugo, dr. Vio Ferencz, dr. Vio Antal, Walluschnig Antal, Weber Fausztin, Weber Frigyes, Wild Antal, Zanon Ferencz, Zaengerle G. R.

A mi programunknak nincs szüksége arra, hogy megismételjük, mert az a mi pártunk programja, amely már harmincz év óta a zászlójára van írva:

Fiume egyesülése Magyarországgal, mint corpus separatum, autonóm jogaink szentesítése, olasz nyelvünk felvirágoztatása.

Isten éltesse a Magyarországgal egyesült Fiumét.

Isten éltesse a mi jelöltjeinket!

Az autonómpárt választóbizottságának nevében
Walluschnig Antal Daimich János
elnök. titkár.

Egy fiumei tudósítás szerint a magyarbarát párt az autonomisták akciójával szemben nem fejt ki tulságos mozgékonytságot. Az autonomisták állítólag törülni akarják a szavazók listájából az összes államvasuti tisztviselőket, *Moravék* forgalmi főnököt sem véve ki, mint akik nem állami tisztviselők.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Elmondta most már miniszter, szocialista, parlament és népgyűlés, miben van hiányossága a szegény földmivelő parasztnak. De mit mond a paraszt?

A paraszt azt mondja:

— Nekem már nem is hajnalodik, mert *a kakast is el kellett adni, aki még kukorékolt...*

Ugy kell hát lenni, hogy még Kalocsay és Blaskovich tisztelendő urak is tévednek, amikor azt mondják, hogy vallás kell a népnek. Kakas kell neki. Kakas, aki valami, mert hajnal is jelent meg vacsorát is, ha kell. Azért nem is illik Simát és Visontait bántani, akiknek nem volt rossz a szándékuk, mikor olyan sötéten festették a parasztnak helyzetét. Jót akartak, csak egy kicsit ügyetlenül fejezték ki magukat. S elvégre, nem beszélhet mindenki olyan finoman, mint a paraszt.

A szelid Ágoston József nem is bántotta őket, csak azt vetette szemükre, hogy nem beszélnek elég diplomatikusan. Az a paraszt még félre találja őket érteni.

De fölemelkedett aztán Darányi! Előbb szeliden szólítottatta az idegenkedőket és édesgette apró módosításokkal, ígéretek csalogató czukrával. A főthi grófnak is ígért valamit, Kristóffytól se sajnált egy kis dicséretet, Makfalvayhoz is volt jó szava, de még a néppárti jószágoknak is simogatta a gyapját. Mikor aztán nem volt más a tilosban, csak a szentesi meg a gyöngyösi követ, akkor Darányi elővette a sereghajtó karikást és hajrá! Utána! Fölséges hajsza indult. Az egész Ház egy táborban nézte, hogyan kergeti meg a miniszter azt a két magára maradt, megriasztott áldozatot. Visontai és Sima csak úgy lihegve morogtak néha valamit, de a szelid Darányi tűzbe jött a saját diadalmas hangjától és hajrá, nagyokat csördített a karikással. Pedig talán az is elegendő lett volna, ha egy józan, ébresztő szót mond: arról is észhez kap az a két ember.

Igy meg teljességgel magára vadította őket. A goromba szóra Szentes is, Gyöngyös is gorombábbal felelt. Mert mindig a miniszter

lesz a vesztes, ha Simáékkal akar versenyezni a gorombaságban.

De azért Darányi sem beszélt hiába. Ha a polemiaja nem is volt olyan szerencsés, mint amilyen erős, a beszéd második részét tele rakta becses ígéretekkel, drága reformokkal. Minden mondatba jutott valami ajándék: egy kis csecsebecse, vagy valami használható portéka. Csupa kedves, jó dolog. És az ember, hála istennek, nagyon békülekény teremtés, egy zsák gorombaságot is elfogad, ha egy unczia édesség is keveredett közéje. S ezért az édes-ségért, ha beeresztik a karzatra, a szocialisták is tapsoltak volna a miniszternek. Talán majd tapsolnak is, ha kieresztik a kóterből. Mert ma valami kétszázat sétáltatott el a rendőrség minden nagyobb erőlködés nélkül a képviselőház tájékaról. S azoknak most egyelőre kevés a kedvük, hogy tapsoljanak.

Aztán Mócsy becsélt. De ez talán nem is igaz. Csak úgy a folyosón mesélték. Mert a teremben nem igen tolongtak az emberek. Ellenben még a szélsőbal is besietett, hogy meghallgassa gróf Bethlen Andrást, a volt földmivelési minisztert. Nagyon rokonszenvesen is hallgatta, mert tudnivaló, hogy a szélsőbal valamivel engesztelékenyebb, mint a Mindenható. Nem bünteti az apák bűneit hetediziglen az utódokban, hanem a fiuk bűnéért magasztalja legjobban az elődöket. Ah, hogy tapsoltak Bethlennek, akik nem lelkesednek Darányiért. De ezeket a tapsokat minden miniszter eléri. Csak meg kell előbb buknia.

A képviselőház ülése.

Szilágyi Dezső elnököl s azon a jelentésen kezdi, hogy nincs jelenteni valója. Báró Dániel Ernő a kisajátítási törvény kiegészítéséről terjeszt be javaslatot, melyet a Ház az igazságügyi bizottsághoz utasít. Aztán már folytatódna a munkajavaslat tárgyalása, de hängös derűtséget kelt, hogy az öreg Lakatos, a szélsőbal jegyzője, Blaskovich Ferenczet szólítja fel, holott az ülés előtt Blaskovich átengedte a helyét Kalocsai Alánnak.

— Kérem, nekem nem szóltak! — mentegeti magát a jegyző Szilágyi Dezsőhöz fordulva.

— Tessék a tábláról olvasni, — jegyzi meg az elnök.

Lakatos dörmögve emeli fel a fekete táblát és olvassa a Kalocsay Alán nevét.

A munkajavaslat.

Kalocsay Alán, aki ezuttal szólal fel először a képviselőházban, elismeri a javaslat céljának helyességét, de — és ezt hosszan fejtegeti — azt hiszi, hogy a szocializmus ellen a törvényhozás és a társadalom hiába száll sikra, míg a valláshoz nem fordul segítségért. Általánosságban tehát elfogadja a javaslatot, de a harmadik olvasásban való elfogadást attól teszi függővé, hogy a részleteknél megfelelő módosítások történjenek.

— Blaskovich Ferencz! — olvassa megint Lakatos.

De ugyanakkor a jobboldal jegyzője is megszólal:

— Ágoston József!

Derűtség. Szilágyi Dezső kissé ingerülten kéri magához a fekete táblákat s miután konstatálja, hogy most a javaslat ellen beszélő szónok van soron, Blaskovichnak adja át a szót.

Blaskovich Ferencz a javaslatot, mint részleges orvosszert az agrár-szocialisztikus mozgalmakkal szemben, jónak találja és tájálja, hogy nem régebben nyújtották be. Talán nem fajultak volna el az állapotok annyira. De utoljára is bizonyos jogviszonyok törvényes szabályozása még nem jelent társadalmi reformot. Pedig erre van szükség. A törvényjavaslatot elfogadja, de a miniszter iránt semmiféle bizalommal nem viseltetik és egy indítványt nyújt be, mely szerint a miniszter utasítottassék, hogy a gazdasági egyesületeket és szövetségeket igazságos arányban támogassa.

Ágoston József nagyobb érdeklődés közben szólal fel. Visontai tegnapi beszédének egyes pontjaira akar reflektálni. Visontai ugyanis azt mondta, hogy a javaslat nem is olyan sietős, mert Magyarország jóléte nem kizárólag a földmivelésen fordul meg. Ez nagyjában igaz is, de azért a földmivelő osztály érdekeivel ebben az agrikulturnál államban nem szabad egyenjogusítani az ipar és kereskedelem ér-

dekeit. Mert ez a magyar föld az, melyre Magyarország szilárd alapköveit le kell rakni. Ez a magyar föld az, amelybe a magyar nép lebecsáthatja létfentartó gyökereit, hogy aztán nemzeti iparunk és kereskedelmünk is felvirágozhassék. Azt is kifogásolta Visontai, hogy ez a javaslat egyoldalú. Az is. De a munkásosztály javára egyoldalú. Mert a jó termésből a munkásnak is gazdagabb része lesz, ellenben a rossz termés a gazdát tönkrebíthatja s a munkásnak a minimum mégis ki fog járni. A gazda előtt a jó és a rossz eredmény lehetősége fog lebegni, de a munkásnak csak a jó és a jobb között lesz választása. Ne dobjanak tehát üszköt a munkások közé s ne bontsák meg azt a patriarkális egyetértést, melyben a gazdák és a munkások eddig szilárdan tudták megvédeni ezt a földet. Ő maga a javaslatot, mely bölcs és humánus, elfogadja és bizik a törvényhozás józanságában, hogy gyorsan törvényerepre fogja emelni.

Zajos tetszés hangzik s aztán a jegyző jelenti, hogy a földmivelésügyi miniszter óhajt beszélni.

A miniszter beszéde.

Darányi Ignác földmivelési miniszter első sorban Sima Ferencz ellen fordul, aki meggyanúsította az egész szolgabírói kart, s bár megígérte, hogy a gyanúsított szolgabíró nevét megmondja, mind e mai napig hallgatott. Aztán kifejti, a miniszter, hogy a Rakovszky határozati javaslatára nincs szükség, mert hiszen a kormány enélkül is dolgozik a munkásoknak baleset ellen való biztosításáról szóló törvényjavaslaton. Elítéli Visontainak azt a javaslatát, mely szerint a mostani javaslat az igazságügyi bizottsághoz volna utasítandó. Ez a javaslat törvényné válásának elődázását jelentené. Pedig a nép majd följegyzi a mestergerendára azok neveit, akik e javaslatot megakasztják. Nem fogadja el a Blaskovich határozati javaslatát sem. Ellenben hajlandó a Blaskovich egyesületének pénzt juttatni, ha Blaskovich biztosítja őt arról, hogy ez nem fog fölhasználni pártpolitikai célokra. Rakovszkynak a merkantil-liberalizmusra mondott szavaival szemben megjegyzi, hogy a szocializmus ott a legnagyobb, ahol a klerikalizmus uralkodik. Például Belgiumban. De ha már a szocializmus okait kutatja, térjen Rakovszky magába. Hiszen a néppárt kezdte meg szereplését izgatásokkal. Azt hiszi Rakovszky, hogy egyik témánál föl lehet izgatni a népet, a másikon pedig lecsönnesítheti? Nem úgy van. Ha a nádkunyhó tüzet fog az egyik oldalán, lángot kap az a másik oldalon is. Az izgatottság tovább terjesztése az, amit a miniszter Rakovszkytól hallott. Kristóffy kifogásaira megjegyzi, hogy a diszkrecziós munkát nem szabad robotmunkának nevezni, s e részben a vármegyék saját hatáskörükben szabályrendelileg intézkedhetnek.

Károlyi Sándornak kifogásaira megjegyzi, hogy szimpatizál azzal, hogy a bérminimum terményben állapíttassék meg; de nem lehet teljesen kiküszöbölni a pénzbeli minimumot. A részletéknél majd módosítás tehető, mely szerint a bérminimumnak terményben való megállapítása ne az aratás elején, hanem később történjék. A javaslat nem kötelez senkit sem a munkára. A kik nem szerződtek: azok akár össze is beszélhetnek. Ezt a javaslat nem tiltja. Károlyi Sándor téved, amikor ennek ellenkezőjét állítja; csak a szerződött, de a munkát megtagadó munkásokról van szó. Visontai jeles kriminalista — ezt nem kisebbítésére mondja — jeles kriminalistavoltához tartozik azonban, hogy csak olyan munkásokra gondol, akiket már vagy becsuktak vagy pedig be fognak csukni, pedig százezrei vannak a tisztességes munkásoknak. Ezeket meg kell óvni. Nem merénylet az, hogy a munkás tartozik magával hozni munkaeszközzeit, mert hisz ki látott olyan magyar munkást, aki nem hordja magával a kaszáját? Az ilyen rendelkezés csak a cipészés és a szabóságok botránykozhatnak meg, akik csak auzlagban láttak kaszát kapát. — A budapesti iparossegédek azonban nem kompetensek a javaslat megítélésére. Legfőleg Visontai és Sima hihetők ezt, akik munkások gyűlésén kerestek információt, de olyan munkásokon, akik földet sohasem láttak.

Visontai és Sima éppen azért csak úgy a levegőből beszélnek és sajnos, szavuk nem hangzik el a pusztába, hanem mohón figyelik az agitátorok. Ezért tüntetnek a szocialisták, holott az igazi földmivelő munkások meg vannak elégedve . . .

A beszédnek ezt a részét a nagy többség zajos tapsokkal honorálja.

A miniszter ezután áttér azokra az intézkedésekre, melyeknek foganatosításával a szocializmus leküzdését reméli. S itt minden egyes mondatát zajos helyeslés kíséri, amikor kijelenti, hogy a cselédtörvény módosítását legközelebb végrehajtja, — az állami munkákból teljesen kizárja a külföldi munkásokat, — külön szakközvegeket küldött ki a munkások táplálkozásai és lakviszonyainak javítására. Az igazságügyminiszter rendeleteileg intézkedett, hogy a bíróságok a munkásügyeket soron kívül intézzék el. A házi ipar fejlesztése, a kertészet, a baromfitermesztés, a selyemtenyésztés és a szőlőmivelés fejlesztése is hozzájárulnak a helyzet javításához, mert a szegényosztálynak állandó keresetet biztosítanak. Az öntözésről szóló törvény üdvösen fogja fokozni az Alföld termékenységét.

Azt is jelenti, hogy rövid idő alatt törvényjavaslatot fog előterjeszteni, mely szerint soron kívül 2 milliónyi rendkívüli földmunka lesz az 1898/99. években az aldunai aradásoknál. Ez is sok munkáskezelést fog foglalkoztatni. A munkástelepek létesítése is haladást mutat. A munkások iránti gondoskodás illusztrálására egy nyári körrendeletét olvassa fel. Különben 155,000 forintot vett fel a rendes költségvetésbe a munkások erkölcsi céljainak előmozdítására.

Ha Sima ezt hitvány alamizsnának nyilvánítja, az csak izgató hatással járhat. Persze, ha *olyan izgatók, akik itt Budapesten pezsgőznek, czilinderrel, szalonkabátban járnak, lemennek az Altöldre s ott gatyában, pörge kalappal lépnek a nép közé*, ilyen hangok után beadják a maszlagot a népnek, nem csodálkozhatunk afelett, ha sikerül az izgatás.

Beszédét azzal a kijelentéssel végezi, hogy e javaslat hivatása a föld megvédése, de nem kisebb hivatása az azt mivelő nép megvédése sem. Semmiféle tüntetések vagy fenyegetések útjából nem térítik el és bármit hirdessen Sima képviselő ur és kebelbrátja, Visontai, a magyar munkásnép iránti szeretetében semmi sem fogja megingatni. Ez vezette javaslatának megalkotásánál, melynek elfogadását kéri.

Taps és éljenzés hangzik.

A nagy zajban Visontai Soma alig jut szóhoz. Végre személyes kérdésben megjegyzi, hogy ő mint népképviselő, azokat a rétegeket is fölkeresi, amelyeknek a parlamentben nincsen képviselőik, de ezzel emberbaráti kötelességet teljesít. A minisztert pedig a bársonyszék nem jogositja fel arra, hogy őt emiatt leczkéztesse.

Sima Ferencz pedig ugyancsak személyes kérdésben egészen gorombán veti oda, hogy igenis járt a munkások közt, de ott sem tapasztalt olyan rossz modort, mint a miniszternél.

Nagy zajban és izgalomban adja meg az elnök a Háznak az öt percznyi pihenőt.

A szünet után.

Gróf Bethlen András a javaslatnak a szocializmus lokalizálására irányuló célzatát helyesli. Az aratási sztrájk kérdésével annak idején szintén foglalkozott. Aratási gépek beszerzését ajánlotta s a pótmunkások intézményének társadalmi uton való igénybevétele. Most a kormány egy ad hoc törvényvel szabályozza a kérdéseket. Elismeri, hogy a törvényjavaslat gondoskodik a szerződés megvédéséről, de nem találja benne a tervszerű, kívülről jövő izgatások elleni intézkedéseket. Tovább menve, azt fejtegeti, hogy azzal, ha a munkásoktól megvonjuk a jogot helyzetük megbeszélésére, még nem tesszük lehetőtlenné azt, hogy a társadalmi rend ellen szervekedjenek. Beszédét azzal végzi, hogy a javaslat általánosságban elfogadja, de szükségesnek tartja annak olyan módosítását, hogy a büntetések a külső izgatókra is kiterjesztessenek, de másfelől a munkásokra vonatkozó büntető rendelkezések, különösen a 66. §-ban foglaltak, enyhíthetnek.

A ház, különösen az ellenzéki mezőkről, sürűn helyesli a beszédet.

Egy óra után Mócsy Antal szólal fel és azt iparkodik kimutatni, hogy a szocializmus, mely az alföldi magyarságban olyan hálás talajra talált, kártevés nélkül repült el a néppárti kerületek fölött. Mert ott félük az istent és ezért nincs is rajtuk ereje a szocializmusnak.

Az ülést egyébként két órán túl is kibeszéli.

KÜLFÖLD.

Az osztrák zavarok.

A prágai bomba és a cseh-lengyel testvéresülés foglalkoztatja e pillanatban az osztrák kedélyeket.

Prága lakossága a meghiusult bombamerénylet által okozott pánik hatása alatt áll. Az a hiedelem, hogy a csehek fanatizmusa nemcsak erre az egy esetre fog szorítkozni, alaposnak bizonyult. A statárium nem állította helyre a rendet, sőt a németiség ellenfelei, mint az alábbi tudósításokból kitűnik, már teljesen anarkisztikus eszközökkel dolgoznak.

Petárdák mindenfelé.

Prága, december 14.

A város képe az előbbi napokhoz képest lényesen megváltozott. Mult héten az utcákon alig lehetett látni katonaságot, csak egy-egy őrszázad csirkált. De most újra reggeltől estig lovaskatonák nyargalnak az utcákon és közben gyalogos századok és zászlóaljok tűnnek föl feltűzött szuronyokkal. Oka ennek az, hogy nemcsak a német színháznál találtak bombát, hanem a város különböző részeiben is ráakadtak robbantó szerszámokra. Pick József kertje mellett iskolás gyermekek, akik ott játszottak, két bádogszelenczét találtak dinamitöltényekkel. A Chotek-utcában egy polgári iskolai tanuló és paskatöltényekre bukkant, másutt meg egyéb robbanószerkezetek kerültek elő.

Tömélen embert letartóztattak, köztük a módos polgári osztályhoz tartozókat is, de ez utóbbiakat annak a gyanuja alatt, hogy antiszemita érzelemből a zsidók ellen izgatják a tömeget. A letartóztatások közül tehát nem egy élénk feltűrést keltett. Csak szombat reggeltől vasárnap reggelig ötvenegy letartóztatás történt.

Gondot adott a hatóságoknak az is, hogy vasárnap választottak a prágai munkások 392 megbízottat a kerületi betegsegélyző pénztárba. Ez alkalommal a szocialdemokrata és a cseh nemzeti munkások megfeszítették minden erejüket és összeközlésektől is tartottak. De nem történt baj.

Mivelhogy a színházakat sem kímélték meg a tüntetők akcióiktól, a rendőrség megidézte Schubertet, a cseh nemzeti színház igazgatóját, és tudtára adta, hogy mihelyt ilyen demonstrációk ismétlődnének, az előadást azonnal meg kell szüntetni, a közönségnek el kell hagynia a nézőteret, esetleg be kell zárni a színházat néhány napra.

A cseh-lengyel ölekezés.

A szláv-kerikális testvéresülési gondolat kifejezésre jut a krakói ünnepélyeken, több község tanács határozataiban és más egyebütt. De sokan azon a nézeten vannak, hogy a mozgalomnak nincs nagyobb jelentősége, bár az ünnepségek és manifesztációk rendezői az ellenkezőt állítják is. Ma a következő távirat van előttünk:

Krakó, december 14.

Az itteni konzervatív klub a cseh vendégek tiszteletére villásreggelit adott. Krzymanski, a büntetőjog egyetemi professzora a cseh kulturára tisztozott. Brzard és Biankini képviselők szükségesnek mondták, hogy Ausztria valamennyi szlávja és becsületes német katolikusa kezét fogjon a monarkia új dicsőségére.

A krakói község tanács ebédet adott, amelyen Friedlein polgármester köszöntötte fel a vendégeket.

Ott volt Stojalovski páter is, de nem beszélt. Este a csehek a színházban voltak a polgármester páholyában. Egy énekeső a „Kde domov muj” című dalt adta elő, a közönség fölállott és a dalt többször megismételtette.

Néhány lengyel képviselő ma este hét órakor Prerauba érkezett, hogy a cseh képviselők látogatását viszonzozzák.

Két tudósítás beszámol arról, hogy az osztrák konfuzus állapotokat megsínylették a prágai korcsmárosok és néhány gráci diák.

A prágai Sophienwaldban ma délután az ottani vendéglősök értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy adóelengedést fognak kérni. Arra az esetre pedig, ha ama hatósági rendeletet, hogy

a vendéglők 10 órákor este bezárandók, fel nem függesztik, az összes vendéglőket becsukják, a személyzetet elbocsájtják s a házbér fizetését megtagadják.

A gráci állami gimnáziumból ma három tanulót iskolatársaikkal folytatott hazafiain és izgató beszélgetésük miatt a tanártestület kizárt. Az egyik tanulót Ausztria valamennyi középiskolájából, kettőt pedig a gráci középiskolákból rekesztettek ki. Azt az érthetetlen hírt kolportálják, hogy Sukowai hadtestparancsnok kérte a helytartó útján a tanulók szigorú megbüntetését!

TÁVIRATOK.

A horvát országgyűlés.

Zágráb, december 14. Az országgyűlés mai ülése se mult el botrányok nélkül, ami a tegnapi hangulathoz előre látható volt. Az ellenzék — s ez az egyetlen följegyzendő momentum — sokat tanult az osztrákoktól, mert itt is dobogás, asztalverés s más olyanfajta zajongás szakította meg két ízben is az ülést. A mai botrány története egyébként ez:

A mai ülést az elnök 10 óra 30 perczkor nyitotta meg. Beérkezett: a költségvetési bizottság jelentése az indemnity-javaslatról és dr. Derencsin és társainak egy sürgősségi indítványa, mely szerint *konfiskált újságczikkok felolvasása meg nem tiltható.*

A naprendre való áttérés előtt Kovacsevics főispán visszavonja a Potocnjak képviselő kizárására vonatkozó indítványát, mivel a gyorsírói iroda jelentéséből Potocnjak beszédének inkrimált részében hibát észlelt.

Dr. Derencsin azt kívánja, hogy indítványát emonnan, ne pedig az ülés végén vegyék tárgyalás alá.

Az ülés tovább tart.

Derencsin indítványának tárgyalása felett hosszabb izgatott vita fejlődött ki, amelynek *Francisci*, az elnök alelnök azzal vetett véget, hogy folytatta az elnöki bejelentéseket.

Kovacsevics és társai indítványozták, hogy Potocnjak képviselő harmincz ülésről zárassék ki a szó használata miatt: „*Igy én is belekerültem abba a posványba, amelyet önök az ügyrendjéssel teremtettek.*” (Zaj balfelől.)

Potocnjak hivatkozással az ügyrendre, kijelenté, hogy már tegnap is egy hazugság alapján jártak el ellene. (Ugy van! balfelől.)

Az elnök rendreutasítja Potocnjakot.

Potocnjak: Hiszen én maga elismerte! Hiszen valaki önöktől még alá is írta az indítványt, ámber azt mondta elötünk, hogy én nem használtam azt a kifejezést. (Felkiáltások jobbról: Ki az? — Felkiáltások a baloldalon: Mi nem denuncziáltunk!) Ez az egy hazugság nem sikerült önöknek.

Az elnök: Minthogy ön nem engedelmessédként annak, amit mondtam... (Uriási lármá a baloldalon. A padokat ütik, folytonos lábdobogás hallatszik. Az elnök szavait a tombolásban nem lehet megérteni.)

Minthogy a lármá nem szűnik meg, az elnök öt perczre felfüggeszti az ülést.

A terem gyorsan kiürül, csak dr. Potocnjak marad a helyén ülve.

Az ülés újból való megnyitása után dr. Amrus és társai ellenindítványt nyújtanak be, hogy Kovacsevics főispán kizárási indítványát *ne tárgyalják.*

Francisci alelnök kijelenté, hogy az indítványt nem tűzheti napirendre, mert a kizárástól vitalkozni nem lehet.

Gróf Zichy-Rubido (személyes kérdésben) köszönetet mond az elnökségnek, hogy Potocnjakot rendreutasította, amikor a tisztviselőket sértegette. Ha Potocniak tegnapi beszédében e kifejezést, hogy „*ön nem is tudja szégyenleni magát*” — őt (Zichy) személyében sérteni akarta, úgy ezt a szót nagyon is jól értette.

Potocnjak szót kér személyes kérdésben, amit az elnök nem enged meg. (A baloldalon újból kezdődik a lármá.) Potocnjak: Meg kell adnia a szót, Zichy megsértett. (A lármá egyre növekszik).

Tuskan (odakiált Schwarcz-hoz:) Nem vagyunk Palesztinában!

Az elnök folytonosan csenget, a baloldal lármája nem csökken.

Az elnök: Áttérünk a napirendre!

(Folytonos zaj és lábdobogás.)

Dr. Potocnjak Meg kell adnia nekem a szót

Az elnök: Minthogy dr. Potocnjak és társai úgy viselik magukat, hogy a rendet nem tarthatom fenn, tíz perczre felfüggesztem az ülést.

A szünet alatt a képviselők hevesen vitakoznak a történekről. Tizenkét órákor az ülést újra megnyitják.

Az elnök arra kéri a baloldalt, hogy ne vigye a végletekig a dolgot, hanem nyugodtan és józanul tárgyaljon. (Helyeslés.)

Dr. Potocnjak: Személyes kérdésben szót kérek.

Az elnök: Nem adhatom meg önnek a szót, mert nem sértették meg személyesen.

Dr. Potocnjak: Ezt én fogom megítélni! Ismételve kérem a szót a 47. §. alapján, a kizárási indítvány ügyében.

Az elnök: Azok a szók, amelyek miatt a kizárást indítványozták, benn vannak a hitelesített jegyzőkönyvben.

Dr. Mazzura: Az nem igaz! Nem hallottuk!

Az elnök felolvastatja a jegyzőnyv illető részét.

Potocnjak: Szédelés! Nem igaz! (Lármá balfelől.)

Az elnök: Nem adhatom meg önnek a szót, mert a jegyzőkönyv már hitesítve van.

Kutusovics: Szót kérek!

Az elnök: Mit akar szólni?

Kutusovics: Mindannyiunk megnyugtására! (Derűtség.)

Az elnök: Kérem!

Kutusovics: Sokszor kértük, olvassák a jegyzőkönyvet hallhatóan. Ez nem történik meg, ha a jegyzőkönyvet olvassák, jobbfelől mindig suttognak és susognak. (Derűtség.) Ez járja valami bódében, de nem az országgyűlésen. A mai jegyzőkönyvet sem hallottuk és jóhiszemben adtuk meg hozzájárulásunkat a hitelesítéshez. Tiszteljük a szólásszabadságot s mellőzzük hallgatással azt, ami történt. Kezdjünk komolyan dolgozni, mert nem azért jöttünk ide, hogy botrányokat csináljunk, hanem, hogy dolgozzunk.

Dr. Amrus hangsúlyozza, hogy a házszabályok 60. §-a (vita mellőzése a kizárási indítványoknál) csakis a szavazással a nem az indítvány megvetelére vonatkozik. Itt is erre van kell jutnia az audiatur et altera pars elvnek, kivált amikor kiderül, hogy a gyorsírói jegyzőkönyvek sem teljesen megvalóságnak. Minden indítvány módosítható, mind egyik ellen tehető ellenindítvány, tehát a kizárási indítvány ellen is. Az inkriminált szavak miatt dr. Potocnjakot már rendreutasították; de ő azt mondja, hogy e szavakat nem használta; meg kell tehát az ügyet vizsgálni, nehogy a tartománygyűlés téves ítéletet hozzon.

Banjavcsics támogatja az eddigi szóto nézetét, hogy lehet ellenindítványt tenni.

Az elnök: Azt mondtam, hogy nem engedélyezhetek vitát, de nem azt, hogy az ellenindítványt nem akarom elfogadni.

Dr. Banjavcsics: Az ellenindítvány természetben fekszik, hogy annak tartalma fölött, amely tulajdonképen csak egy kérelem, tárgyalást kell folytatni. Az ügy nem oly fontos, hogy emiatt botrányokra kerüljön a dolog. Azonban minden képviselőnek joga van kérelmét indokolni és ezért óhajtható, hogy ily elveket ne engedjünk kifejlődni. Ha nem engedhető meg a vita, hogyan akarják megtudni, mi igaz és mi nem?

Az elnök kéri a házat, döntsön afölött, helyesen alkalmazta-e a házszabályokat.

A többség az elnök javaslata mellett dönt.

Dr. Derencsin: Mi történt az indítványommal? Talán eltűnt? (Derűtség.)

Dr. Potocnjak: Személyes kérdésben szót kérek.

Az elnök hosszabb tanácskozás után megadja neki a szót.

Potocnjak gróf Zichy Rubidóval szemben kijelenté, hogy ez kiáltotta oda neki: „Szégyenlje magát!” Azok a szók, amelyekért Kovacsevics főispán az én kizárástomat kérte, így hangzottak: „Az a mocsár, amelyet önök ügyrendnek neveznek”. (Az elnök csenget.) Ami Kovacsevics indítványában van, az hazugság.

Az elnök: A szók benn vannak a jegyzőkönyvben.

Potocnjak: Ha hazug jegyzőkönyvre hivatkozik, akkor magára vessen. Én e szókat nem mondtam!

Az elnök: Ön maga is jóváhagyta a jegyzőkönyvet.

Potocnjak: Nem, az nem igaz! A jegyzőkönyv hazugsággal van tele.

Az elnök: Megvonom öntől a szót.

Potocnjak: Tegyen, amit akar.

A Derencsin indítványa felett való vita után áttértek a kiegyezési provizórium tárgyalásának folytatására.

Kutusovics és Zerjavics a javaslat ellen szóltak.

A délután tartott ülésben dr. Derencsin indítványát, három órai vita után, 42 szóval 22 ellenében elvetették. Spevec alelnök azután felolvastatta Tomasics és társai indítványát, amely szerint Potocnjak a bánt sértő kifejezések miatt további negyven ülésről kizárassék. (Nagy lármá a baloldalon. Felkiáltások: Mért nem életfogytigian!)

Potocnjak beismeri az inkriminált kifejezéseket, őt — ugymond — még másokat is használt. A mikor ezeket ismételni akarja,

az elnök a baloldal viharos lármája közepett berekeszti az ülést.

A karzat „zsivio Potocnjak!” — kiáltásokba tör ki és tapsol.

A jövő ülés holnap lesz. Napirend: A provizórium.

Zágráb, december 14. A tartománygyűlés tegnapi ülésén dr. Potocnjak az ülés gyorsírói jegyzőkönyvében olyan korrekurát tett, amely szerint ő gróf Zichy Rubido főispánnak a közbekiáltására „Szégyenlje magát”, azt felelte „*ön már nem tud szégyenkezni*”. Ennek következtében gróf Zichy Rubido elküldte segédeit, Kovacsevics főispánt és dr. Spevec Ferencz alelnököt Potocnjakhoz, aki Mazurancsot és Banjavcsicsot nevezte meg segédeinek. Potocnjak segédei azzal az ellenvetéssel éltek, hogy a kihívás későn történt. Amikor gróf Zichy-Rubido segédei közölték velük, hogy a birtokukban lévő jegyzőkönyv szerint Potocnjaknak elintézetlen ügye van, mert őt 1892-ben, a novii Dorcic-féle kocsmában, Leskovac jegyző arczul ütötte, amire Potocnjak nem reagált. Potocnjak segédei fölkeresték megbízójukat. Visszatérve kijelentették, hogy a kihívást elfogadják és hogy dr. Potocnjak kész elégtételt adni Dr. Mazurancs beszélgetés közben azt mondta, hogy Potocnjak azért akar verekedni, hogy a régi ügy ne árson neki. Zichy Rubido segédei megmaradtak azon az állásponton, hogy a régebbi elintézetlen ügy miatt ezt az ügyet nem lehet lovagiasan elintézeni és kijelentették, hogy megbízásuknak ezzel eleget tettek.

Németek a hármass szövetségről.

Berlin, december 15. A birodalmi gyűlés mai ülésén a budgetvita során báró Hohenberg (Welf) azt fejtegette, hogy Osztrorszagban vannak áramlatok, amelyek a hármass szövetség ellen küzdenek. Annál szilárdabbnak kell lennie az Ausztria-Magyarorszaghoz való viszonyoknak. A magyarok azonban ugyanazt a szerepet játszzák Ausztriában, mint a poroszok Németorszagban. Ha a magyarok lelkésednek azon, hogy a horvát Zrnyit magasztalták vagy a magyar parlamentarizmusról dicsézőleg szóltak: ez a dolog ő reá igen kómiikus hatást tesz és sajnálkozását fejezi ki a budapesti napok felett. Elismerését fejezi ki a kormány iránt, hogy az izgató osztrák liberálisokat megakadályozta, hogy itt is folytassák üzelmeiket. (Nagy nyugtalanság.)

Báró Stumm figyelmeztet, hogy tartsák meg azt a szokást, hogy a külpolitikában óvatosan megválogassák a kifejezéseket. A birodalmi kanczellár az ő nézet szerint nem szegte meg ígérteit, hanem anyagilag és alakilag helyesen járt el.

Bálow államtitkár: Ne féljenek, uraim, hogy ilyen előhaladott időben diplomáciai párbajt vívjak Hodenberg képviselővel. Már csak azért sem teszem ezt, mert nem hitegetem magam azzal, hogy képes volnék ilyen nyomós kérdést sebiben elintézni. Csak azt akarom röviden konstatálni, hogy báró Hodenberg abbéli aggályai, mintha a hármas szövetség bármiképp is megrendült volna, *teljesen alaptalanok.* (Bravó!) A hármas szövetség a *legjobb egészségnek örvendő* viszonyunk Ausztria-Magyarországhoz és Olaszországhoz egyformán jó és a *budapesti napok csak hozzájárultak ahhoz, hogy e viszony konszolidálódjék.* Egy kérelmet fűzök ehhez. A mai vitában többször érintették az osztrák-magyar monarchia belviszonyait. Amit mi uraim, idegen országok belügyi eseményei iránt érzünk, azt *intézte el mindenki önmagával.* A gondolatok vámmentesek, az érzelmekek szintén. Ahol azonban az ilyen érzelmekek kifejezést adnak, ott, az én nézetem szerint, a mérséklet, a józanság és a mások jogának tisztelete iránt való kötelesség annál nagyobb, minél jelentősebb az a hely, ahonnan az ilyen megnyilatkozás származik. (Nagyon helyes!) Nem akarjuk, hogy idegen kormányok, vagy idegen parlamentek belügyeinkbe avatkozzanak (Nagyon helyes.), valamint a partközdelmekbe, amelyekben nálunk sincs hiány. De éppen azért, mivel a külföld részéről egészen korrekt magatartást követelünk velünk szemben, mi is hasonlóra vagyunk kötelezve és ez a kötelezettség kiváltképpen fennáll a szövetséges és szoros baráti viszonyban levő osztrák-magyar monarchiával szemben, *a melynek élén olyan uralkodó áll, akinek bölcsességére valamennyi népei egyforma bizalommal tekinthet.* (Bravó!)

A tárgyalás folytatását ezután holnapra halasztották s az ülést berekesztették.

A bécsi községtanács mulat.

Bécs, december 14. A községtanács mai ülésében az új gázkölcsön negyedfél millió forintos ügynek tárgyalásakor botrányos jelenetek történtek.

Laeger polgármester Brunner demokrata községi tanácsosnak — ki a kölcsön ellen szökött — szemére vetette, hogy Brunner megválasztása nagyon sok pénzbe került, hogy a bukovinaiak mind egyik voksáért 2000 forintot fizetett. A keresztény szocialisták Brunner ellen foglaltak állást.

Egy negyedórát tartó skandalum színhelye volt a községtanács. Ki a zsidóval! kiáltások repültek Brunner felé. A csend csak nehezen állott be.

Az új olasz kormány.

Róma, december 14. A Stefani ügynökség jelenti, hogy az államférfiakkal folytatott tárgyalások teljes megegyezésre vezettek és az új miniszterium következőképp alakult meg: **Rudini** miniszterelnökség és belügy, **Zanardelli** igazságügy, **Visconti-Venosta** külügy, **Brin** tengerészet, **Brauca** pénzügy, **Luzzatti** kincstár, **Sanmarzano** hadügy, **Gallo** közoktatásügy, **Pavoncelli** közmunka, **Cocco-Orta** földművelésügy és **Sineo** posta és távirada.

A lezáfolt Zichy.

Berlin, december 14. A Wolf-ügynökség jelenti: Egyik bécsi lap Budapestről részleteket közöl azokról a nyilatkozatokról, amelyeket Vilmos császár gróf Zichy magyar képviselő előtt állítólag Henrik hercegnek Chinába való kiküldetéséről és a magyar parlamenti helyzetről tett. *Ez adatok teljesen alaptalanok.*

A Dreyfus-ügy.

Páris, december 14. Miután az „Intransigent” ma ismét szellőzteti a Dreyfus-pör titkos iratait, a Havas-ügynökség jegyzéke kijelenti, hogy a kormány újból a leghatározottabban megzáfolja az illető lap folytonosan terjesztett szenzációs híreit. A kormány ügyelemmel kíséri bizonyos lapoknak rendszeresen folytatott hajszáját, légből kapott híreit és költött meséit és el van határozva arra az esetre, ha ezek egyre tartanak, a parlament segítségével rendszabályokat fogantatni és híresztelések megakadályozására.

Páris, december 14. Háromszáz diák ma lármás tüntetést rendezett a jogi fakultás előtt; ezután a Rue St. Jacques-re vonultak, ahol a

rendőrség szétverte őket. A diákok újból csoportosultak és a Concorde-térre mentek, ahol Scheurer-Kestner szenátor lakása előtt zajogni kezdtek. A rendőrség itt is szétoszlatta őket.

A német császár üdvözlöte.

Bécs, december 14. A német császár Golu-chowski gróf külügyminiszternek táviratban legőszintébb és legforróbb szerencsekívánatait fejezte ki legutóbbi magas kitüntetéséhez.

HIREK.

— **Személyi hírek.** **Stefánia** özvegy trónörökösne ma este 8 óra 20 perczkor Münchenbe utazott. — **Frigyes** dán trónörökös ma este 10 órakor Bécsből Koppenhágába utazott.

— **Farsang az udvarnál.** A január 10-ki nagy udvari bálon a királyasszonyt **Mária-Jozefa** főhercegnő fogja helyettesíteni. Az udvarnál eddig be nem mutatott hölgyeket a fenséges asszonynak fogják az alkalommal bemutatni.

— **Kitüntetés.** A király dr. **Wekerle** Lászlónak, Máramaros vármegye tanfelügyelőjének a királyi tanácsosi czímet adományozta díjmentesen. A tanügy terén szerzett érdemeiért tüntették ki.

— **Emléktábla** **Baróthy Szabó Dávid**nak. A kassai premontrai katolikus főgimnázium ifjúsága körében mozgalom indult meg, hogy annak a napnak emlékeül, amikor 110 évvel ezelőtt **Kazinczy Ferencz, Bacszányi János** s a kassai születésű **Baróthy Szabó Dávid** megindították a „Magyar muzeum”-ot, a főgimnázium falára emléktáblát készíttessenek. Az emléktáblára a következő feliratot fogják vésetni:

„Itt élt, ebben az ősi házban ahol, hajdan királyok és fejedelmek, később tudósok, írók és költők tartózkodtak, 1777—1796-ig **Baróthy Szabó Dávid**, ó klasszikai irányú költészetünk megindítója.

Az ő lakásán, vele együtt alakították meg 1787. évi november 13-án **Kazinczy Ferencz** és **Bacszányi János** a „**Kassai Magyar Társaság**”-ot és legelső folyóiratunkat a „**Magyar Muzeum**”-t.

Megjelölte a kassai k. m. főgimnázium 1897/98-iki ifjúsága.”

— **Katolikus mentes.** A **Port Paulica** mellett nemrég zatonyra jutott **Balony-gözd** kiszabadításán — mint **Glazgow**-ban táviratozzak — tegnap két órán át csúsznak. Mintegy azonban újlag kitört a neves vihar, a mentesek abba kellett hagyni, mert veszélyessé vált a megfeneklett hajón való tartózkodás. A vihar lecsöndesültével, ha ugyan a **Báthory** el nem pusztul, folytatni fogják a mentes munkáját.

— **Baró Sterneck utóda.** A hadsereg rendeleti közlönyének mai száma közli báró **Spaun** Hermann ellentengernagynak a haditengerészet parancsnokává és a hadügyminiszterium tengerészeti osztályának főnökévé való kinevezését. Báró **Spaun** Hermann hosszú és érdemes pályára tekinthet vissza. Báró **Spaun** 1833-ban született Bécsben. 1850-ben, mint kadet a tengerészetre lépett be, 1853-ban hajózáslós lett s 1859-ben mint hajó-hadnagy részt vett az **Artemisia** fődélzetén a Franciaország és Szardinia ellen való háborúban. 1864-ben a don Juan d'Ausztrián a danok ellen küzdött az északi tengeren. 1866-ban a **Ferdinánd** Max fődélzetén részt vett a lissai tengeri csatában. Hősies viselkedéséért ekkor a vaskorona-rend harmadik osztályával tüntették ki. 1873-ban mint tengerészeti attaché a londoni nagykövetséghez osztották be. 1879-től 1883-ig az ifjú **Károly István** főherceg mellé volt béosztva s együtt tette meg vele az utat a **Saida** fődélzetén Brazíliába. 1881-ben sorhajó kapitányrá léptették elő, 1884-ben átvette a **Tegethoff** páncélos parancsnokságát, 1885-ben parancsnok lett a **Miramare** yachtnak, a melylyel a trónörökös pár körülutazta a földet. 1886-ban nevezték ki ellentengernagynak s ekkor lett az elnöke a tengerészeti műszaki bizottságnak is. Tengerészeti főparancsnokká és a tengerészeti osztály vezetőjévé való kinevezését mindenfelé nagy meglepéssel fogadták. bár az illetékes körök arra is gondoltak, hogy ezt a két állást különválasztják, és abban az esetben **Károly István**

főherceg altengernagyt neveztek volna ki főparancsnoknak, de minthogy **Károly István** főherceg betegsége miatt hosszabb időre szabadságolva van, ettől a kombinációtól eltekintettek.

— **Rejtélyes gyilkosság.** Varjas temesmegyei községben megölték **Czoczin** Arszát, egy odaváló jómodu gazdát. A bűntettet csak most fedezték föl, jöllehet a szerencsétlen ember már szombaton kiadta életét. Az esetről a következőket írják: Czoczin az utóbbi időben egészen az ivásra adta magát, gazdaságát elhanyagolta és feleségével is folyton házaszkodott. Pénteken este is holnapijra jött haza, az asszony emiatt nem eresztette be a szobába, Czoczin tehát az istállóban töltötte az éjszakát. Másnap reggel a cselédség a gazdát halva találta. Fleinte azt hitték, hogy szélbűdös érte, mert külső erőszak nyomai nem voltak rajta észrevehetőek. Az esetet mégis följelentették és vasárnap délután megjelent ott **Csizmas** vizsgálóbíró, **Szigeti** temesvári törvényszéki és **Bechnik** járási orvossal, hogy a halottat felboncolják. Ekkor kiderült, hogy a szerencsétlen embert megfojtották. A dolgot természetesen tovább nyomozzák.

— **Előadás a detektíveknek.** **Szombathely** Albert rendőrtanácsos-detektívfelügyelő, elhatározta, hogy a detektíveknek fölolvasásokat fog tartani a földérett rendőrszolgálatról. A fölolvasásokon a detektív-testület újonczai megtanulhatják mindazt, amiből egy új rendelet értelmében véglegesítésük előtt vizagázniuk kell. Ezek: a büntetőtörvénykönyv, a kihágási törvény, az általános szabályzat és utasítások a nyomozási eljárásra nézve.

— **A nyomor.** A nyomor . . . a nyomor . . . Milyen könnyű kimondani, milyen nehéz elviselni. A szegény **Kadét** Sandorné sem tudta elviselni, Férje zenész, de muzsikája már napok óta nem kellett senkinek. Pedig szivesen elsert volna hangszerén szép nótákat, hogy az a négy apró gyermek ne éhezzen, ne dideregjen, hogy annak a szerencsétlen asszonynak ne sajogjon a lelke ennek a nagy nyomoruságnak a láttára. **Kadét** Sandornak már napok óta nem kellett se kenyérre se tűzelőre. A lakber is fizetetlen volt, és a háziur kijelentette, hogy vagy fizessen vagy pusztuljon. Betetűződött a bú a szegény **Kadét** Sandorné lelkében és halálra szánta magát. Ián arra gondolt, hogy majd onnan tenőről kenyeret és meleget is küldhet elkényeskedett kicsinynek. Marólugot ivott ma délelőtt nyomorult lakásában, honnan haldokolva szállították a mentők a Rókusba. Hogy a család nagy nyomorán pillanatnyilag segítve legyen, utalványozták a szerencsétlenek részére öt forintot a **Rohonyi Gedeon-féle** alapítványból.

— **Kincses sziget.** A **Duna gyöngyén Adakaleh** szigetén, egy régi vár-folyosójában nagy tömeg arany pénzt találtak a katonák. A sziget lakóit annyira lázba hozta ez a váratlan lelet, hogy most mindenütt ásnak, kutatva a jószág kincseit. A katonai parancsnok gondoskodott, hogy a nagyterekü kincs meglehetősen helyre jusson.

— **Egy család öngyilkossága.** A **torontál-megyei Magyar-Szent-Mihály** községben feltűnést keltett, hogy **Zónay** János jómodu gazdaembert és családját már két nap óta nem látta senkisémm. Házuk ajtaja be levén zárva, a falubeliek vegre elhatározták, hogy felfeszítik az ajtót. Erős kámforszesz és ammoniak, szag csapta meg a belépőket, akik **Zónayt**, feleségét, két leányát és az egyik leány kedvesét a szobában elterülve, haldokolva találták. Rögtön élesztési kísérlethez fogtak és az apán kívül, aki nemsokára meghalt, sikerült is mindnyájukat életre keltetni. A szobában uagymennyiségű kámforszeszt és ammoniakot találtak. A vizsgálat megindult, de mint **nagybeeskereki** levelezőnk táviratozza, még nem sikerült a tragédia részleteit felderíteni.

— **Új belső titkos tanácsos.** A legutóbb megtartott minisztertanácsban, mint egy komáromi újság „meghizható forrásból” jelenti, elhatározták, hogy a tatabányai földesurat, gróf **Esterházy** Ferenczet, előterjesztik a felségének a valóságos belső titkos tanácsosságra. A hivatalos lap az erre vonatkozó legfelsőbb kéziratot, állítólag, már a legközelebbi napokban fogja hozni.

— **Letartóztatott sikkasztó.** Mintegy három hét előtt történt, hogy *Herzog* Miksa postatiszt hatodfélezer forintot elsikkasztva, megszökött. A rendőrséget ma végre értesítették Pozsony-Szent-Györgyről, hogy ott elfogtak egy fiatalembert, akire teljesen ráillik *Herzog* személyleírása. Mivel az elfogott fiatalember tagad, egy postatiszt — *Herzog* volt tisztviselőtársa — ma Pozsony-Szent-Györgyre utazott, hogy az esetleges személyazonosságot konstataálja.

— **Miként tápláljuk a csecsemőket?** Erről a kérdéssel olvas fel holnap este 6 órakor ismét *Bókay* János egyetemi tanár, az egyetemi közegészségtani intézetben, Esterházy-utca 5. sz. Az előadás iránt nagy az érdeklődés s az egyesület szívesen látja a közönséget.

— **Hadnagy ur Pethő.** Egy de tektív ma délelőtt *Pethő* Vilmos fiatal husz éves legényt kereste az üllői-uti Arany-Sas vendégházban. A portás készséggel szolgált fölvilágosítással. *Pethő* ur tisztí uniformisban, teljes díszben korán reggel elment a szállodából, ahol néhány nap óta lakik s csak a köpönyege maradt szobájában. Megcsöndült a telefon. *Pethő* hadnagy szólott a keleti pályaudvarból. A köpönyegét kérte, mert Paksra készült. A szállodai kontót, amely 15 forintra rugott, majd annak a hordárnak adja át, így szólott, aki a köpönyét kiviszi. A hallgató kagylót a detektív vette át s kikérdezte a hadnagy urtól, melyik váróteremben van, hogy a hordár el ne téveszse. Megmondott mindent. Néhány perc múlva ott is volt a köpönyeg, de nem hordár vitte, hanem a detektív, aki azonnal be is mutatta magát. *Hadnagy ur Pethő*, katonaviselt emberhez egyáltalán nem illő magatartást mutatott. Elsápadt s majd erogzott. *Bérekcsin* vitték be a főkapitánysághoz. Bevallott mindent. De hiába is tagadott volna, hiszen az *édesanyja jelentette föl*. Feltörte az édesanyja házában a szekrényeket, elvitte a mi pénzt talált mind s ezenfelül az összes ékszert. Egy rokonának a tisztí uniformisát emlékgyanánt őrizte az öregasszony, ezt is ellopta, s ebben a ruhában járt-kelt két hét óta a fővárosban. Amikor elfogyott a pénze, adósságot csinált ott, ahol tudott, s hamis aláírásokkal megcsalt egy sereg pinczért, kereskedőt. Jegyzőkönyvbe vették a valamást és hadnagy ur *Pethő* levonult a hűvösrre. Az ajtóban megállították még egy pillanatra: *Hadnagy ur*, a kardját.

— **Belgrádi csendélet.** A szerb nemzeti bankba, mint *Belgrádból* táviratozzák, ma betörtök s fel akarták feszíteni a nagy pénzes szekrényeket olyaténképen, hogy dinamitot tettek a kulcslyukakba és azt felrobbantották. A fáradság azonban hiába való volt, mert a lakatok ellentállottak. Ha nem állottak volna ellent, talán még valami kis blamázs-féle is megtörténhetett volna, vagy a nemzeti bankkal, vagy a betörőkkel. Ezzel az épületes hírrel egyidejűleg azt telegrafálják *Belgrádból*, hogy *Ugricics* Miklós, semmitő-törvényszéki bíró 20,000 frank értékű váltókat hamisított.

— **Meggyilkolt pénzbeszedő.** Néhány nappal ezelőtt már adtunk hírt a legújabb párisi szenzációról: *Lamarre*-nak, a párisi „Comptoir d'Escompte” pénzbeszedőjének meggyilkoltatásáról. Az esetről újabb a következőket jelentük Párisból: *Lamarre* november 30-án délelőtt indult el utolsó útjára. Mintegy 30,000 frankot kellett volna bekasszálnia lejárt váltókért s minthogy délig sem érkezett vissza, utána jártak a dolgának. Sikasztással nem gyanúsították, mert nagyon tisztességes embernek ösmerték, hanem inkább büntényre gondoltak. Több nap telt el a gyilkosság óta, anélkül, hogy nyomra jutott volna a rendőrség, míg végre mégis kipattant a dolog. Egy *Carrara* nevű olasz gombatenyésztőre hárult a gyanu, aki a gyilkosság napján 200 frankot kért kölcsön egy szomszédjától, hogy a *Lamarre* váltóját beválthassa. *Carrara* néhány napra rá visszafizette a kölcsönt, és attól az időtől fogva nagyon vigan élt, a feleségével együtt. Egyszerre aztán feljelentés érkezett a rendőrséghez, amelynek alapján azután elfogták a *Carrara*-házaspárt és a szolgálatukban levő *Caplain* nevű kocist is. Kezdetben konokul tagadtak mind a hárman, végre, mikor a két főfőt elvezették, az asszony leborult a rendőrfőnök előtt és kérte, hogy gondoskodják gyermekeiről, akkor mindent megvall. A rendőrfőnök biztatására aztán elbeszélte a rabló-gyilkosság történetét. November harminczadikán, mi-

kor *Lamarre* megjelent *Carrara* lakásán, míg az a váltót kikereszte börtáskájából, *Carrara* egy hatalmas vasdarabbal úgy fejbe vágta, hogy szörnyet halt. Ezután levette a meggyilkolt oldaláról a táskát, derekára egy szijat kötött és erre a szijra akasztotta föl a pénzének egyik zugában. Este azonban levette onnét és úgy, ahogy volt, ruhástul, elégette abban a kályhában, amelyvel a földalatti telepet fűtötte. Az elrabolt 26.210 frankot egy a falból kivett téglamögé rejtette, megjelölvén azt a bizonyos téglát, a feleségének pedig meghagyta, hogy egyszerre csak kevés pénzt vegyen ki a rejtékhelyről. Ezután a vallomás után újból kihallgatták *Carrarát*, aki még ekkor is tagadott és azt állította, hogy felesége azért akarja rája háritani a vádat, hogy szeretőjét, *Caplain*t megmentse. Délután aztán, mikor feleségével szembesítették, megtört és bevallotta, hogy *Caplain* ártatlan és hogy ő a gyilkos.

— **Tífusz egy kaszárnyában.** *Fogarasról* írja levelezőnk, hogy az ottani várkaszárnyában, mely hajdanában *Apafi Mihály* erdélyi fejedelem vára volt, a 62-ik gyalogezred legénysége közt nagy mértékben *dühöng a tífusz*. Hatvan katona és két tiszt fekszik súlyos betegen és már egy halottja is van a járványnak. Különös, hogy a polgárság között mindössze egy-két megbetegedés fordult elő. Ugy a katonaság, mint a polgári hatóság meglette a szükséges intézkedéseket a járvány elfojtására.

— **Leégett gőzfürdő.** *Ungvári* tudósítónk jelenti: Tegnap délután eddig ismeretlen okból kigyulladt a gőzfürdő s a tüzoltóság minden erőfeszítése daczára le is égett. A gyorsan terjedő tűz hamarosan elfogta az épület felső részét, és kis hujja, hogy át nem csapott a szoroson melléje épített gőzmalom épületekre is. A fürdőzők közül több nő elájult, többen, ahogy épen voltak, elmenekültek. Egy tüzoltó olyan szerencsétlenül bukkolt le egy magas létráról a kövezetre, hogy súlyosan megsérülve vitték be a kórházba. Hogy nagyobb veszedelem nem történt, azt csak a tüzoltóságuk önfeláldozásának köszönhetik az ungváriak.

— **Munkások a munkástörvény ellen.** A külső váci-ut egyik vendéglőjében gyűlést tartott ma este a keresztény munkáspárt, állást foglalva a munkástörvényjavaslat ellen. *Gruber* János, a keresztény munkáspárt vezére, szólott elsőnek, a kereszténység ellen vétőnek mondva a törvényjavaslatot. Elítéli azután a néppártot, mely szerinte visszaél a bitorolt „kereszténység” jelszóval és felszólítja a vidéki elvtársakat, hogy szakítsanak a néppárttal. Majd *Ladányi* István beszélt, aki szintén elítélte a törvényjavaslatot és a néppártot, de legkivált *Kossuth* Ferenczet ostorozta, aki „folyton a provizóriumon nyargal akkor, mikor a nép érdekei forognak kockán”. A gyűlés elhatározta, hogy felszólítja a vidékieket, szakítsanak a néppárttal és proklamálják a pártunkivüliséget.

— **Mi kell a hivatalban?** Ami nélkül hiányos minden irodai szervezet: a világszerte legjobbnak és legegyszerűbbnek ismert *Demington-irőgep*. Az összes miniszteriumban, államhivatalban, gyárban, pénzintézetnél, ügyvédi és minden más irodában használják. Próbahasználatra ingyen küldenek. A *Glogowszky* és *Iársa* cégénél kapható Budapesten az V. ker., Erzsébet-tér 16. szám alatt.

— **Keleti J. orthopaediai műintézete** Budapesten, IV. koronaherceg-utca 17. sz. készít jótállás mellett cs. és kir. szabadalmazott saját találmányu műlábakat, műkezeket, ferde növéstűeknek mű váll-fűzőket, vérerdaganati harisnyákat stb. Árjegyzékek ingyen.

Százhuszonegytűntető.

A rendőrség ma százhuszonegy embert tartóztatott le a képviselőház környékén az alatt az idő alatt, míg odabenn a honatyák a munkástörvényről tanácskoztak. 121 letartóztatás még a legviharosabb tüntetések idejében is tekintélyes szám volna s a rendőrség mai rekordja annál feltűnőbb, mert a muzeum-kert és a képviselőház környékén összesen sem ácsorgott sokkal több ember százhusznál. Sajátságos volt az egész dologban az, hogy ez a tömeges letartóztatás teljes zaj nélkül, csendben és rendben az ugynevezett rendőri brutalitás nélkül történt meg, s megdöbbentően hasonlított az éjjelente megtartatni szokott razziaéhoz. A különbség

mindössze csak az volt, hogy a mai razzia — nappal történt meg.

Konstatált tény, hogy a legviharosabb tüntetések is csak az első két napon érdemlik meg a tüntetés nevet. A harmadik napon már a legsajátságosabb alakok veszik át a szerepet s a tisztességes elemek teljesen a háttérbe szorulnak. Olyan alakokkal népesedik meg ilyenkor az utca, a kik rendes viszonyok közt nappal egyáltalában nem mutatkoznak a nyilvánosság előtt, mert a legelső rendőr minden további gondolkodás nélkül elcsipi s bekiséri őket. Mint a sakalok a vérszagra, úgy bujnak elő ezek a szerencsétlen alakok a tüntetés hírére s megkezdik működésüket az ablakok és gázlámpatívek beverésével s folytatják a szatóc- és pálinkásbojtók kirablásáig.

Ma azonban nagyon elszámították magukat. Abban a véleményben, hogy tüntetés lesz, megjelentek s a legnagyobb csodálkozásukra nem találták meg azt a „zavarost”, amelyben „halászhattak” volna, ellenben ott találták a rendőrséget, amelynek ötletes vezetője felhasználta a kedvező alkalmat, hogy megtakarítson magának egy éjjeli razziaát. Bizonyára azt gondolta magában *Krecsányi* kerületi kapitány, hogy ilyen szép számban és ilyen komplett nem fogja egyhamarjában együtt találni ezt a diszes társaságot, akinek ugyan állandó foglalkozása a tüntetés, csakhogy mindig a becsületes munka ellen.

A ház folyosóján gunyolódtak a függetlenségiiek a kormánypárttal: mit keres az a tömerek rendőr a kapu előtt, hisz egyetlen mukkanást se hallani az utcáról. *Krecsányi* kerületi kapitány meg *Pavlik* rendőrfelügyelőt kellett volna megkérdeznök: ezek majd feleltek volna. Mivelhogy tüntetés ugyan nem volt, de *tüntető* voltak, tizen, huszan, százan, végtére pedig százhuszonegyen. Akinek elfogadható külső nem jutott osztályrészül s a törvényhozás háza felé vezette az utja, annak a muzeumkert mellett vagy a muzeum körüti vagy az Esterházy-utcai sarkon meg kellett állapodnia, hogy igazozja magát, megmondva foglalkozását, lakását. Akinek a szavában kételkedtek, azt a Sándor-utcai rendőrszoba felé vezették.

Amint a rendőrök észrevettek valakit, aki tüntetőnek látszott, illedelmesen odalejtett eléje egy policzista és megállította:

— Kicsoda maga?

Megmondta a nevét.

— Az nem egészen bizonyos. Menjen tovább, a kerítés mellett, de gyorsan s valahogy meg ne álljon a kapu előtt.

A megállított persze örült, hogy ilyen olcsón szabadult, szedte a lábát gyorsan, a posztról pedig tiz-tizenöt lépésre figyelemmel kísérte egy-két rendőr.

Az Esterházy-utca sarkán már nem kérdezték hogy kicsoda, hanem karonfogták s azzal a jóindulatu tanácsesal, hogy ne szóljon egy szót se, bekisérték a rendőrszobába.

Mikor tizenkettő együtt volt, körülfogta őket hat-nyolcz legény, levezette a muzeum-kört mögött levő Esterházy-palota elé, ahol rabszállító kocsi várakozott rájuk s vitték valamennyit a jözsefvárosi kapitányság tavaszmező-utcai palotájába.

Két rendőr ült nagy komolyan fejt a bakon, egy pedig lenn a hátsó ülésen s a kocsiból vidám kaczagás és a munkás-riadó tütemei hallatszottak.

Az új épület zárt helyiségei nem száz, hanem harmincz-negyven emberre valók. A tüntetők legnagyobb része tehát kint rekedt az udvaron. Ilyen rabokat nem igen látni. Azt hitte az ember: az öszeresek bőrzéjére tévedt, amikor az udvarra lépett, olyan zaj volt. Éltették *Kossuthot*, *Simát*, *Visontait*, *Zichy* Nándort, meg a római pápát.

Hanem hamarosan elcsöndesedtek s megkezdődött a kihallgatás, amelyet *Diener* és *Krecsányi* kapitányok végeztek.

— Mi a foglalkozása? — volt a név, születési hely, életkor után az első kérdés.

— Kovács.

— Mit keresett a képviselőház környékén?

— Munkát, mert három hónap óta nem dolgozom.

— De hisz ott nincs munka.

— Mulatni csak szabad. S időöltésből nézni akartam a burzsoát.

— Meg egy kis abcngolási vizketegeben is szenvedett. Ugy-e?

— Nem, mondom, hogy nem.

Ilyenféle párbeszédekben tartott a kihallgatás késő éjszakáig.

Kiderült, hogy a tüntetés nélkül elfogott százhuszonegy tüntető közül *egyetlen egy sem látta az ekeszarvát*, legfőleg csak messziről. S ezek mind a mezőgazdasági munkásokról szóló törvényjavaslat hibáit korrigálnák.

Aki igazolta, hogy nem rovott multu csavargó, ilyen pedig kevés volt nagyon — azt szabadon bocsátották. A többi vagy benntartják 3—4 napig a főkapitányság fogházában vagy eltolonczotják holnap illetősége helyére.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* A nagybányai festők ma nyitották meg külön kiállításukat a régi műcsarnok termeiben (Andrássy-ut 69.). A meghívott vendégek kellemes meglepetéssel nézték a nagytrőri ifjú művészek fölötté érdekes műveit, melyeknek száma körülbelül kétszáz. A legnagyobb feltűnést keltették Grünwald Béla esti hangulatu festményei, Hollósy Simon illusztrációi Kiss József költeményeihez, Faragó József fényesen sikerült férfarczképe, Ferenczy Károly „Hegy beszéd“-e, Thorma János „Békesség veletek!“ című nagyszabású műve, Csók István finom kidolgozású „Dolce far niente“-je, Glatz Oszkár legelőképei és számos tanulmányai és Nassbaum néhány szénrajza. A kiállítás sikere nagy és határozott; a festészet újabb irányzatai ily imponáló egyetemességben nálunk még nem voltak bemutatva. Este 5 órakor, a kiállítás megnyitására a közoktatási miniszter is megjelent és rövid beszédben buzdította a nagybányai művésztelep tagjait a további szorgos munkára.

* A király és a ballerina. A bécsi udvari opera balletkarában nagy az öröm. A király 6 felsége megszólított egy tánczosnót, — bár nem koreográfiai sikeréhez gratulált. A fiatal hölgy ugyanis az iparművészeti társulat karácsonyi kiállításán résztvevő porcellán-festményekkel és a felséges ur meglátogatván a tárlatot, ezeket dicsérte meg. *Kment* Emiliának hívják a tulbaldog ballerínát.

* Vígsház. A „Szöke Katalin“-nak, Voss Rikárd látványos színművének, amely szombaton kerül bemutatásra, van hangulatos kísérő zenéje is. Pittrich irta és a zenével adták elő a darabot Berlinben és Drezdában. Az első előadásban a színlapon felsorolt magánszereplőkön kívül közel száz némaszemély és körülbelül negyven gyermek is részt vesz.

* Première a népszínházban. A „Varázsgyűrű“, Planquette új nagy operettje, mint említettük, pénteken kerül először színre a népszínházban. A jelmezes főpróba csütörtökön délelőtt tíz órakor lesz. A darab XV. Lajos korában játszik Versaillesben; a versaillesi kastély és kert látképét egykoru rézkarcz után Spanraft Ágoston, az operaház főfestője készítette.

* A tantiémek jubileuma. Az osztrák színműírók és zeneszerzők mostanában holmi jubileumféléit ünnepelhetnének, tudniillik a tantiémek jubileumát. A harminczas évekig a színpad számára dolgozó írók nem kaptak osztalékot az előadások jövedelméből, hanem csekély tiszteletdíjakkal főzték őket le. Egy egész estét betöltő darab után például csak 200—300 forintot fizettek a színházigazgatók, akiknek már akkor is kifejlődött érzékük volt a saját jótékony céljaik iránt. 1837-ben véletlenül nagyon sovány volt a termés az irodalom mezején s a lipótvárosi színház igazgatója, *Marinelli Ede*, hogy az írókat nagyobb munkásságra ösztökálja, a bécsi lapokban hirdetést tett közzé, amelyben Bécs íróit barátságosan felszólítja, hogy forduljanak bizodalommal a lipótvárosi színházhoz, amely ezentul szívesen fizet *perczentekeket* a napi bevételekből a szerzőknek. Ez volt az első eset, hogy Bécsben a szerzőknek tantiémeket kínáltak. A bécsi udvari színházakban csak nyolcz évvel később, 1845-ben hozták be a tantiémfizetést.

* Egy kritikus pörré. A bécsi „Montags-Revue“ színi referensét, Schicket, a napokban elbocsátották, mert Burckhardt „Polgármesterválasztás“ című

darabjáról „személyeskedve és a lap hagyományai-val ellenkező tónusban“ irt. Ezzel az indokolással mondtak neki fel. Schick erre a lap kiadótulajdonosához és szerkesztőjéhez, Herzog Jakabhoz, beküldött egy helyreigazítást, amelyben tiltakozik elbocsátásának okai ellen. A helyreigazítás azonban csak bizonyos kihagyásokkal jelent meg. E miatt Schick pörbe fogta a szerkesztőt az osztrák sajtótörvény egy szakasza értelmében és követelte, hogy a rektifikációt közölje szóról-szóra. A bíróság, amely tegnap foglalkozott ezzel az ügygel, az utóbbi kívánságát elutasította, de a helyreigazítás szövegének megváltoztatása miatt Herzogot *elítélte* öt forint pénzbüntetésre.

* Hangverseny Budán. A budai zenekör Eisvogel Ferencz egyleti karnagy vezetése mellett Lichtenstein Dóra és Perényi István közreműködésével e hónap 16-án este 7 és fél órakor hangversenyt rendez a polgári leányiskola tornatermében (Koronaőr-utca 3.).

* Vendégszereplés. *Hegyessi Mari*, a nemzeti színház művésznője, e hónap 17., 18. és 19-ik napjain Nagybecskereken fog vendégszerepleni. A Czigányban, Romeo és Juliában és a Lowoodi árvában lép fel.

* Igazgató-válság a Burgszínházban. Bécs első drámai színházának kulisszái közül krízis-hírek kelnek szárnyra. Ma városszerte az a hír volt elterjedve, hogy *Burghardt igazgató, beadta lemondását*. E hír még nem egészen igaz, de nemsokára valóra válhat. Az intendáns azt veti szemére a direktornak, hogy a Burgszínház restaurálása alatti nagy szünetet nem használta föl a személyzet és a műsor kiegészítésére. De ennél is jobban zokon vették Burghardtnak, hogy a „Neue Freie Presse“ számára irt „Simon Thums“ című regényeiben, valamint a Volkstheaterben előadott „Polgármesterválasztás“ című darabjában *kemény bírálatot mondott az osztrák igazságügyi és bírói testületről*. A gondolatszabadságnak ez a megszorítása teljesen beleillik Ausztria mai szánalmas közéletébe.

FŐVÁROS.

(Az új városháza.) A főváros tanácsa, illetve a közgyűlés által kiküldött bizottság még nem állapodott meg végleg az új városháza építkezésére nézve s nem határozott a telekre vonatkozólag sem. Mindenesetre nagy hasznukra lesz a döntésnél a „magyar mérnök és építész-egylet“ tegnapi közgyűlésén megalapított pályázat. Az egyesület kiküldött bizottsága Pártos Gyula, Nagy Dezső, Ney Béla, Palóczy Antal, Hegedüs Ármin és Justh Ferencz nevében, ugyanis Ney Béla olvasta föl jelentését, mely többszörösen hangsúlyozza, hogy — bár a Károly-kaszárnya e czímen jutott a főváros birtokába, — az eddigi hézagos tárgyalások által egyáltalában nem tekintheti a kérdést eldöntöttnek; mert eddig sem az nincs megállapítva, mekkora helyre van szükség, sem az, hogy a városháza mily rendszerben (egy tömegben, vagy pavillonszerűleg?) épüljön-e; már pedig e szempontokon kívül csakis a városlakosság gyakorlati érdekei és a világvárossá fejlődő főváros méltósága, tehát az épületnek építőművészetiileg tökéletes elhelyezése lehet csak irányadó, azért minden elhamarkodást meg kell akadályozni. Ennélfogva azt javasolja a bizottság, hogy az egyesület saját tagjai körében rendezzen pályázatot annak megfejlesztésére, hogy az új székház *hová és mily módon volna a legcélszerűbben és a hozzáfűződő összes érdekeknek megfelelőleg elhelyezendő?*

E pályázatban a következő elvek tartandók szem előtt: a) a székház oda helyezendő, a hova a pályázó czélszerűnek, kellően megokoltnak tartja; b) lehetőleg a város középpontján építendő városháza monumentális palota legyen; c) a kellő hozzáférhetőség végett az új palota közvetlen környéke is szabályozandó; d) az új székházhoz a város minden részéből (tehát Budáról is) elsőrendű utvonalakon lehessen hozzáférni; e) ha a székház a Károly-kaszárnya helyére épülne, a pályázó nyilatkozzék a granátos-utcazi szárnyépület sorsáról is; f) ha pedig más telekre akarja építeni, akkor a Károly-kaszárnya telkének szabályozására és értékesítésére is javaslatot kell kidolgozni; végre g) a pályaművekhez legalább hozzávetőleges költségcsatolmányt csatolandó. A

szakosztályok a javaslatot egyhangulag elfogadták és fölkérték a bizottságot, hogy a jövő hétfőig a rendezendő tervpályázat programját is dolgozza ki, hogy a pályázat még az ünnepek előtt kihirdethető legyen.

(A községi választás megtámadása.) A december elején tartott községi választások ellen való föllebbezések száma ma már *tizenegyre* emelkedett. Az első kerületből dr. Kovács Pál a szavazatok újból való össze számlálását kéri, Kasics Péter pedig Országh Sándor, Jellinek Henrik, Hüvös József és Radocza János ellen *inkompatibilitást* jelent be. E másodikból három föllebbezés érkezett be, amiathogy hatszázötvenketten szavaztak és *hatszázötvennyolcz* szavazatot szedtek ki az urnából. Ezenfelül *Moldoványi Sándor* köztisztviselő és *Biscara Endre* faburkolat-gyári képviselő ellen összeférhetetlenséget is hoznak fel. Az ötödik kerületből Visontai Soma és társai a szavazatok hibás összeszámlálása miatt föllebbeznek. A hatodik-ból — amint említettük is már — az egész virilista névsort, a hetedikből a választási eljárást támadták meg. Ezeken kívül külön is megtámadták tizenöt bizottsági tag megválasztását, azon a czímen, hogy *elszámolási* viszonyban vannak a fővárossal. Ezek a következők: *Falk Miksa* a városi villamos vasut elnöke, a fővárosnak állandóan szállító pesti könyvnyomda-részvénytársaság igazgatósági tagja; *Mezey Mór* az *ötvenmillió*s kölcsönben érdekelt pesti magyar kereskedelmi bankjogtanácsosa, *Országh Sándor* a közúti, a földalatti villamos vasut s az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár igazgatója, *Jellinek Henrik* a közúti és a földalatti villamos igazgatója, *Császár Jenő*, *Hüvös József*, *Lukács József*, *Kolmer Ágoston* a városi villamos vasut igazgatói, *Kléh István*, *Hevesi Ödön*, *Morlin Imre* a pesti hazai első takarékpénztár-egyesület igazgatóságának a tagjai, *Lánczy Leó* a pesti magyar kereskedelmi bank vezérigazgatója, *Hüttel Tivadar* a bakaegyesület igazgatója, *Popper István* a közúti s végül *Falk Zsigmond* a pesti könyvnyomda-részvénytársaság igazgatója.

VIDÉK.

* (Képviselő-jelölés.) Szombathelyről telegrafálják, hogy gróf *Széchenyi Tivadart* ma szántagu küldöttség kereste föl polánczi kastélyában és neki a szabadelvű-párt részéről a jelöltséget felajánlotta. Gróf *Széchenyi Tivadar* kijelentette, hogy meghajol a közbizalom előtt s a jelöltséget, mint a szabadelvű eszmék bajnoka és a szabadelvű-párt tagja, *elfogadja*. A központi választmány mai ülésén *Károlyi Antal* alispán elnökléte alatt a muraszombati képviselőválasztás határidejét *december 22-ére tűzte ki*, elrendelvé, hogy miután a választók száma a négyezret meghaladja, a szavazás két küldöttség előtt történjék. Választási elnök lett *Horváth Pál* ügyvéd, küldöttségi elnök dr. *Czipóth Zoltán* orvos, helyettes elnökök: *Kovács István* és *Skeszlák József*.

* (Zemplén vármegye közgyűlése.) Zemplén vármegye törvényhatósági bizottsága *Molnár István* főispán elnökléte alatt ma tartotta évnegyedes rendes közgyűlést Sátoralja-Ujhelyen. Miután választás volt a vármegyeház nagyterme zsufolásig megtelt bizottsági tagokkal. Az elnök főispán megnyitójában megemlékezett a szomszéd *Szabolcs* vármegyében kitért szocialista mozgalomról; Zemplénben — ugymond — e veszélyes irányu mozgalom eddig csak szórványosan jelentkezett; de ha hullámai a határokon átszappannak, kéri a vármegye közönségét, továbbá a járási főszolgabírókat és a lelkeseket — mint a csend és béke őreit — hogy egyesült erővel működjenek közre annak elfojtására.

Ezután a megüresült tisztviselői állásokat választás útján töltötték be; némelyiknél heves küzdelem fejlődött ki. Árvaszéki elnöknek megválasztott *Horváth József* első aljegyző; árvaszéki ülnöknek *Mester István*; szolgabíráknak: dr. *Szmercsányi Béla* és báró *Fischer*; első aljegyzőnek: *Thuránszky László*, második aljegyzőnek: *Dókus László*, harmadik aljegyzőnek ifj. *Meczner Gyula*.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— **A főváros kártérítési pere.** A főváros tanácsa nemrég pörbe fogta a káposztás-megyeri vízvezeték hasznavehetetlensége miatt Knuth Károlyt, a csőlerakással megbízott vállalkozót. E napokban ért véget e pörben az előzetes bírói szemle, mely nagy fontossággal bír, mert döntő befolyása lesz arra a nagy kártérítési pörre is, mely a fővállalkozón kívül még az eljárt fővárosi mérnökök ellen is irányul. A bírói szemlén a fölperes részéről Zsigmondy Béla műszaki tanácsos, az alperes részéről Szepessy Árpád mérnök volt jelen, a bíróság részéről pedig B. Farkas Kálmán királyi főmérnök vett benne részt. A szakértők egyhangú véleménye az, hogy a csőfektetést megfelelő *felületességgel végezték*, mert a homokos talajt nem verték szilárddá, hanem a laza földre fektették a rendkívül nehéz fősöveket. Ennek aztán az lett a következtése, hogy az ugynevezett „niveau-méreteket” szerint *a csőhálózat elgörbült*, annyira, hogy a levegő behatolt, mert a görbülés következtében a zárórészek nem illettek egymásba. A szakértők véleménye szerint *véges-végig föl kell szedni a csöveket és a szilárddá alakítandó talajon kívül helyenkint még műszaki alapozást kell végezni.*

Ezek megtörténevel, a csőrészeket újra össze kell illeszteni, aminek költsége *legalább is ötvenezer forintba kerül.*

Az alperes képviselője azt a kérdést intézte a szakértőkhöz, vajjon nem a kocsirohogás okozta földrázkódás idézte-e elő az országutalatti csővezeték elgörbülését, mire a szakértők azzal felelnek, hogy a kocsirohogás, de különösen a villamos vasut előidézhet némi oldalelhajlást, de arról eleve gondoskodhatott volna a vállalkozó, hogy az ne történjen, mert a lazább helyeken oldaltámasztó falat kellett volna alkalmaznia.

A törvényszék a szakértők véleményét kiadta a feleknek azzal, hogy észrevételeiket két hét alatt beadhatják.

A bírói szemle hat hétig tartott, annak költségeire 1800 forintot kell a fővárosnak előlegeznie.

— **Kasics Péter nyugdíja.** Báró Bánffy Dezső miniszterelnök tudvalevőleg elmozdította Kasics Pétert a honvédelmi miniszteriumban viselt miniszteri tanácsosi állásától és kimondta egyúttal *nyugdíj igényének elvesztését.* A honvédelmi miniszter pedig múlt hó 17-én Kasics Pétert minden igény nélkül elbocsátotta és egyúttal megvonta tőle 3000 forintnyi fizetését és 800 forintnyi lakbér illetményét.

Kasics Péter emez intézkedések ellen a magyar királyi közigazgatási bírósághoz nyújtotta be panaszát, amelyet soron kívül ma tárgyalat Szemrecsányi Jenő elnöklete alatt a közigazgatási bíróság. Szavazó bírák Bóné Géza, Krajcsik Ferenc és Dékány Mihály voltak; az ügyet, mint előadó Tóth Dezső bíró ismertette. Az elnök a tárgyalás elején ismertette az ügy állását s megjegyezte, hogy a *honvédelmi miniszter hatásköri kifogást emelt*, azt vitatva, hogy a közigazgatási törvény nem biztosít a félnek panaszjogot. Azt is megemlítette, hogy a *király tudomásul vette a miniszterelnök intézkedését.*

A tárgyalás befejeztével a közigazgatási bíróság a következő végzést hozta:

„A m. kir. közigazgatási bíróság a benyújtott panaszt azon részben, amely a miniszterelnök határozatának ama része ellen irányul, mely szerint a panaszló ellenében a hivatalból való elbocsátás kimondatott, *mint hatáskörébe nem tartozó, visszautasítja.* A miniszterelnök határozat azon részét ellenben, amelyben kimondatott a nyugdíjigény elvesztése, a bíróság hatáskörét megállapítja, valamint megállapítja hatáskörét a közigazgatási bíróság azon határozatra is, amelyben kimondatott, hogy panaszló tisztii fizetése és lakpénze is megszüntetett. A honvédelmi miniszter a bíróság hatáskörére nézve kifogással élt úgy az egész, valamint a nyugdíjkérdésben is, ennél fogva az 1896. évi 26. t.-cz. 131. §-a alapján a bíróság a további eljárást e kérdésben felfüggeszti s úgy a határozatot, mint az összes iratokat, átteszi a honvédelmi miniszterhez, ahol a hatáskör kérdése a

törvényszabta módon lesz elbírálandó, s ha nevezett miniszterium továbbra is eddig elfoglalt álláspontján marad, annak eldöntésére a miniszteri tanács határozata kérendő ki.

Végül a közigazgatási bíróság Kasics abbeli kérelmét, hogy ügyének elbírálása szóbeli uton történjen, a fejleményektől teszi függővé.

— **Védő és vádló egy személyben.** Érdekes jelenet játszódott ma le a pestvidéki törvényszék tárgyaló termében. Moskovitz Zsigmond kereskedő zsarolás miatt került a vádlottak padjára. Az elnök megnyitotta a tárgyalást, s konstatálta, hogy a beidézett felek mindnyájan megjelentek, aztán a védői székben elhelyezkedő ügyvéd felé fordult.

— Kit képvisel, ügyvéd ur?

— Dr. Zoltán Géza ügyvéd vagyok. *A panaszt képviselem, ellenben a vádlottat védeni fogom.*

A bírák meglepődve néztek össze.

— De kérem — szólt az elnök — ügyvéd urnak tudnia kell, hogy egy és ugyanaz a személy nem képviselheti a vádlót és a vádlottat is.

— Lehet, hogy ez a két dolog összeférhetetlen, de a panaszos ügyfelem . . .

— És a vádlott? Az is ügyfele?

— Nem. *Ő az én édesapám.*

A törvényszék erre visszavonult és rövid tanácskozás után kihirdetette a törvényszék határozatát. Eszerint a bíróság elnapolja a tárgyalást, az iratokat pedig átteszi az ügyvédi kamarához, hogy indítsa meg a *fegyelmi eljárást az ügyvéd ellen.*

— **Letartóztatott postahivatalnok.** Kriszt Árpád postahivatalnokot, akit a rendőrség hivatali sikkasztás miatt letartóztatott, már átkísérték a királyi ügyészséghez. A vizsgálóbíró ma hallgatta ki, s Kriszt Árpád beismerie, hogy öt darab utalványt nem vezetett be a naplóba, s azok értékét, 800 forintot, a saját czéljaira fordította. Éjjeli kávéházakban, könyvtárú hölgyek társaságában szórta el a pénzt, s letartóztatása idején már csak egynehány forintot találtak nála.

— **A párisi katasztrófa.** Három hete, hogy megkezdődött báró Mackau és társai főlebbezésének tárgyalása a párisi hetedik főlebbeíteli kamaránál. Tudvalevőleg hárman kerültek a vádlottak padjára azért a szerencsétlenségért, mely a *Charité* bazár leégése által az egész világ borzalomkiállítását keltette fel. Báró Mackaut, a bazár főrendezőjét, a köteles elővigyázat elmulasztásáért ötszáz frank pénzbüntetésre, Bailac-ot és Bagrachov-ot pedig, a kiknek kinematográfjából pattant ki a vészthozó szikra, *egy évi, illetve nyolcz havi börtönre* ítélte az első forum. Mindhármuknál azonban a Bé-ranger törvény alkalmazásával, mely szerint csak akkor hajtatik végre az ítélet, ha ismét összeütközésbe jutnak a törvénnyel. Az elítéltek főlebbezték, a második forum pedig szombaton hozta meg az ítéletet, teljosen *helybenhagyva az elsőbíróság ítéletét.*

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. A *belügyminiszter* dr. Klász Pál orvostudort a tiszti orvosi vizsgák budapesti országos bizottságának jegyzőjévé, dr. Dick Albert budapesti lipótmezei elmegyógyintézet másodikorvosát pozsonyi állami kórházi másodorvossá, a *vallás és közoktatási miniszter* Tokaji Laczek Gyula losonci főgimnáziumi hittanárt a X. fizetési osztály harmadik fokozatából a második fokozatba, Hallay Zoltán rozsnói ágostai evangélikus főgimnáziumi helyettes tanárt rendes tanárrá, Sarady Ottó polgári iskolai tanítót az alsó levárdi állami polgári iskolához segédtanítónak, Ellenbach Máttyás tanítót az udvarszállási elemi népiskolához rendes tanítónak, Reichel Vilma okleveles tanítónő a vörösvári állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Jablonicaky Mihály okleveles tanítót a berencsváraljai állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Papp Jenő okleveles tanítót a székelykői állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Papp Jenőné Salzer Gabriellát ugyanoda rendes tanítónővé, az *igazságügyminiszter* dr. Mártonfi Marczell budapesti törvényszéki joggyakornokot dr. Waisz-féle alapítványi joggyakornokká, Horváth Miklós gyónki járásbírói díj-nokot a szegvárdi törvényszékhez irnokká, a nagyvárad királyi ítéltábla elnöke Szabó László díjtalan joggyakornokot, díjas joggyakornokká, a lugosi pénzügyigazgatóság Veroszló József statisztikai hivatali tisztet Báziasra segéldíjas vámgyakornokká, a balassagyarmati törvényszék elnöke Körömczi János sziráki járásbírói fogházort a szécsényi járásbíróshoz harmadosztályú hivatalsszolgárá névezte ki.

Új anyakönyvvezetők. A *belügyminiszter* Zólyom vármegyében az alsó-lehotai anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesé Surina Pál ág. hitv. evang. tanítót, Csik vármegyében anyakönyvvezető helyettesé a gyergyó-borszéki kerületbe Wild Károly tani-

tót, a gyergyó kilyénfalva Kovács Barabás közgyámot, a kászón ujaluba Mihácz Alajos közgyámot, a csik-várdófalva pedig Márkos Dénes községi bíró, Hontmegyében a bozói kerületbe Repiczky Emil közigazgatói irnokot nevezte ki és valamennyit a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

Athelyezések. A vallás- és közoktatási miniszter László Albert asszonynepi állami elemi népiskolai tanítót és Horváthné Szeredeczky Ilona magyar-bélyei állami tanítónőt a bodófalvi állami népiskolához, Concha Laura vörösvári elemi iskolai tanítónőt az erzsébetfalvi állami elemi népiskolához, Nisstor Joákim szász kisalmási állami elemi népiskolai tanítót a bévizi állami elemi iskolához, az *igazságügyminiszter* dr. Pataki Gyula komáromi királyi ügyészt a budapesti királyi ügyészséghez, Horváth Zsigmond lugosi járásbírói aljegyzőt az odaváló törvényszékhez, Grecsek Ede lugosi törvényszéki aljegyzőt pedig az odaváló járásbíróshoz helyezte át.

Megerősítések. A vallás- és közoktatási miniszter Tokaji Nagy Kálmán körömczibányai állami főreáliskolai rendes tanárt, az igazságügyminiszter Silbernagel Emil közhalmi járásbírói irnokot állásában megerősítette.

Pályázatok. Neszlután Trencsénmegyében postamesteri állás, a debreczeni országos fu-árvaháznál segédárvaatyai állás, a németújvári járásbíróshoz aljegyzői, a muraszombati járásbíróshoz albirói, a mezőtúri járásbíróshoz aljegyzői, a palánkai járásbíróshoz albirói állás van üresedésben.

Árverések a fővárosban. Bartos Tivadarné szül. Greskovich Katalin és Bartos Károlynál a Baross-utca 47. szám alatt ingóságok, december 22-én, Erős Lajosnál Andrassy-ut 69. szám alatt ingóságok, december 16-án, Rajcs Zoltánnál ingóságok, Murányi-utca 33. szám, december 20-án.

NYILTTÉR.

Alkalmos karósonyi ajándék! 250

Caw amerikai
töltőtollai
„Safety”
„Dashaway”
„Easy” és „Lady”

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
Beszerezhető minden jobb papírkereskedésben
vagy Schwabhausser-nél, Bécs, Johannesgasse 2. 1. em.

Hirdefmény.

A pesti chevra kadisánál három évenként megtartatni szokott tagfelvételek most folynak az intézet házában (VI. Laudon-utca 3. sz. a.). A belépni kívánók sziveskedjenek a naponként d. u. 9-12-ig és 3-8 óráig ülőező bizottságnál jelentkezni.
Budapest, 1897. december hóban. 252

A pesti chevra kadisa előjárósága

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, decz. 14. A tőzsdén ma szilárdabb irányzat volt. Osztrák hitelrészvény 218.20, Disconto-társaság 199.72, Darmstadti bank 156.50, Deutsche bank 207.12, Drezdai bank 158.12, Handelsgesellschaft 174.25, Nationalbank 149.75, Osztrák-magyar államvasutak 140.80, Déli vasut 33.75, Bushtiehradi vasut 281.50, Svájci északkeleti vasut 105.10, Svájci központi vasut 138.40, Olasz déli vasut 136.60, Olasz középentengeri vasut 99.50, Olasz járadék 95.—, Török sorsjegyek 112.50, Mexikói kölcsön 96.70, Laurakohó 179.80, Dortmundi 96.80, Bochumi 202.25, Gelsenkircheni 186.—, Harpeni 189.25, Hibernia 204.62, Észak-német Lloyd 103.25. Magán kamatláb 4 3/4%.

New-York, december 14. (C. T. B.)

	decz. 14.	decz. 13.
	cents	cents
Buza decemberre	97 3/4	97 1/4
„ januárra	97 3/8	97 1/8
„ májusra	93 1/2	93 1/4
Tengeri májusra	33 3/4	33 3/8

Chicago, december 14. (C. T. B.)

	decz. 14.	decz. 13.
	cents	cents
Buza májusra	91 1/4	91 1/8
Tengeri májusra	28 3/8	28 3/8

Páris, decz. 14. A mai tőzsdé gyenge irányzattal indult, de utóbb zárlat felé javult. 3%-os francia járadék 103.86, 3%-os törlesztéses járadék 102.47, 3 1/2%-os járadék 106.77, Francia bank 37.80, Credit Foncier 655. Szezei csatorna részvény 32.77, Egyiptomi kölcsön 515.—, Spanyol

külföldi kölcsön 61¹/₂ss, Magyar aranyjárdék 103.⁵/₈, Orosz járadék 96.50, Orosz kölcsön 102.50, Új orosz konzol 94.70, Portugál kölcsön 20.¹¹/₁₆, Ottománbank 567.50, Osztrák Länderbank 477.—, Osztrák-magyar államvasút 715. Dél vasút — Rio Tinto. —

Hamburg, decz. 14. (Esti tőzsde.) Osztr. hitel-részv. 237.50. Az irányzat igen csendes.

Mezőgazdaság.

A gazdák vásárcsarnok-ellátó szövete. A szövetezet igazgatósága ma hosszabb beadványt intézett a fővárosi tanácshoz, amelyben felpanaszolja azokat a nehézségeket, amelyek addig a szövetezetet, amely a hatósági közvetítésre vállalkozott a vásárcsarnokban gátolták, hogy feladatának megfeleljen. Ezek kapcsán a szövetezet a következőket kéri a fővárostól: 1. A hatósági közvetítők részéről fizetendő helypénzek 60 százalékkal szállíttassanak le; 2. A szabályrendelet 18. szakaszának 8. pontja felfüggesztendő, abból a szempontból, hogy a közvetítők az állandó élelmezés fonttarthatása szempontjából az egyes árúkat a saját számlájukra beszerez-hessék; 3. A nagyban való elárulásra, napihér mellett, a központi vásárcsarnokban hely ne engedessék át; 4. Addig is, amíg a hatósági közvetítők intézmény megerősödik, állandóan engedessék meg a hatósági közvetítőknek is bármely elemi cikkeknek kicsinyben való eladása. Az idevonatkozó engedély ezidőszereint esetre-esetre való megadása a legnagyobb zavarba hozza a hatósági közvetítőket, mert nem tudhatják, hogy a kedvezményt mikor vonják meg tőlük. — Kéri a vásárcsarnok-ellátó szövetezet a szükséges intézkedések legsürgősebb megtételét s kijelenti, hogy addig fontartja a hatósági közvetítő állását, mert meg van győződve arról, hogy a gazdaságosságának a központi vásárcsarnokban való térfoglalása nemcsak a gazdaságosságra nézve előnyös, hanem főleg a főváros fogyasztó közönségére. Végül kéri a szövetezetet, hogy arra az esetre, ha kénytelen volna megválni a hatósági közvetítő állásától, a központi vásárcsarnokban olyan helyet kapjon, amely nemcsak az üzletei lebonyolítására elegendő, hanem a fontos árszabályozó működéséből kifolyó üzleteire is alkalmas.

Ipar és kereskedelem.

A cukorprémiumok. A Times egyik cikkében azt írja, hogy az angol kormány vámokkal akarja sújtani az olyan országokból jövő cukrot, amelyek kiviteli díjakat adnak. E rendszabálynak az volna a célja, hogy támogassa a nyugotindiai, nádcukor termelését, amely ma nem versenyezhet az olcsó répacukorral. A cukorprémiumok eltörlése iránti nemzetközi tárgyalások, úgy látszik, mégis meg fognak tartatni, miután most már Franciaország is engedékenyebbnek mutatkozik hozzájárulni a kérdés nemzetközi rendezéséhez. Az még nincsen eldöntve, vajjon a konferencia Párisban vagy Brüsszelben fog-e megtartatni. Valószínűbbnek látszik, hogy a konferencia helyétől Brüsszelt fogják kijelölni.

A kincstári bányák és a magyar ipar. Az ezredéves kiállítás idején megtartott országos ipari kongresszuson panaszok hangzottak fel amiatt, hogy a kincstári bányák és kohók termékei az ipari fel-dolgozás részére nehezen hozzáférhetők és emiatt az iparvállalatok kénytelenek a közvetítő-kereskedés útján, gyakran külföldről beszerezni szükségleteiket. Az országos ipar egyesület felirt a pénzügyminiszter-hez ebben a dologban, aki hajlandónak nyilatkozott a kérdés megbeszélésére az ipar egyesületben tartandó értekezletbe képviselőit kiküldeni. Ezt az értekez-letet ma tartották meg Matkovic Sándor v. b. t. t. elnöke alatt. A pénzügyminiszter képviselése-ében Wagner Vilmos miniszteri tanácsos és Remenyik Károly főnökök jelentek meg. Az érdekelt iparágak részéről gömöri Szontágh Pál, Rausch Ferenc gyárosok és Cserháti Jenő, a Ganz-gyár igazgatója terjesztettek elő a kívánásokat, amelyekkel szem-ben a miniszter képviselői a legnagyobb előzékeny-séget tanusították s a megbeszélések során a kincstár és a termékeket igénylő vállalatok közt leendő érintkezésnek oly módozatait állapították meg, ame-lyek alkalmasak arra, hogy az érdekelteket a leg-teljesebb mértékben megnyugtassák. A miniszterium ezeknek a megállapodásoknak megfelelő új szabály-zatot hoztat ki, amely valószínűleg már újév után életbe lép.

Ipari szakiskola Győrött. A győri kereske-delmi és iparkamara tegnap közgyűlésének főbb tanácskozási tárgyát egy Győrött létesítendő ipari szakiskola képezte. Minthogy egy ily intéz-mény iránt úgy a győri törvényhatóság, mint az ot-tani iparvállalatok és a társadalom előkelősége ré-szről ezidőszereint nagy érdeklődés mutatkozik s a legutóbb létesült győri waggon- és gépgyár-vállalat, mely sok száz munkást foglalkoztat, az iskola vég-zett növendékeinek azonnal kész kenyérkereső fog-lalkozást adni, a kamara elhatározta, hogy ez ügy-ben — úgy, mint az idén megnyílt kereskedelmi akadémiánál is tette, — a kezdeményező lépéseket

megteszi, egyuttal, példaadásul, megtakarított vagy-onából 5000 forintot s azonfelül évi költségvetése terhére 1000 forintot szavazott meg az iskola ala-pítására és fentartására. Élére állt egyszersmind a társadalmi gyűjtésnek s Győr városát felhívta, hogy egész erkölcsi és anyagi erejét vigye sorompóba az iskola létesítése mellett. A város kezébe fogja venni a dolgot s nagyobb összeggel lép be az alapítók közé. A győriek az iskolát fa- és fémipari szakra tervezik, ily feltétel alatt szavazta meg a kamara is a hozzájárulást, s még azon további föltétel alatt, hogy az iskola három év alatt megnyílik.

Külföldi gabonapiacz. Az angol piacokra a mult héten érkezett 326000 quarter buza, 176000 quarter liszt, 163000 quater tengeri, 77000 quater árpa és 105000 quarter zab. A tengerentuli államokból utban volt: Anglia felé a mult hét végén 2.710000 quarter buza, 66000 quarter tengeri; a kontinens felé: 1.520000 quarter buza és 850000 quarter ten-geri. — Az amerikai piacokon a látható készletek-ből kivettek a mult hét végén búzában 34.744000 bus-telt (előző héten 34.836000 bushelt), tengeriben 40.631000 bustelt (előző héten 40.950000 bushelt).

Csődnyitások. Dondon A., szatmári bejegyzett kereskedő ellen a szatmári törvényszék által. Csöd-biztos dr. Dezső Kálnán törvényszéki bíró, tömeg-gondnok Markovits Benő ügyvéd. Bejelentési hatá-rídő 1898. január 29. Felszámolási tárgyalás 1898. február 14. — Bódás Mátás, sümei bejegyzett kereskedő ellen a zalaegerszegi királyi törvényszék által. Csöd-biztos Szirmai Béla törvényszéki bíró. Tömeggondnok Boschán Gyula ügyvéd. Bejelentési határidő 1898. február 1. Felszámolási tárgyalás 1898. márczius 1.

Csödmegszüntetés. A Pollák Jakab orosházi lakos elleni csöd megszűnt.

Kőbányai sertéspiacz, decz. 14. Magyar első-rendű: Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon fe-lüli sulyban) 51—52¹/₂ krajczár. Közép (páronkint 251—320 klgig terjedő sulyban) 52—52¹/₂ kr. Könnyű (páronk. 250 klgig terjedő sulyban) 52¹/₂—53 kr. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 klg. felüli sulyban) 49—51 krajczár, közép (páronkint 230—260 kilogramm sulyban) 48—49 krajczár. Könnyű (pá-ronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 46—47 kraj-czár. Sertéslétszám: deczember 12. napján volt kész-let 20.931 db., decz. 13. napján felhajtott 721 drb., decz. hó 13. napján elszállított 862 drb., decz. hó 14-ikére maradt készletben 20.790 darab. A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Budapesti konzum-sertés vásár, decz. 14. A ferencvárosi konzum-sertés vásáron deczember 13-án érkezett 891 darab. Készlet deczember 12-ikéről 429 darab. Összes felhajtás 1320 darab. Elszállított budapesti fogyasztásra 739 darab. Elszállítottan maradt 581 darab. Napi árak: 120—180 kilos 46—49 kr., 220—280 kilos 48—49 kr., 320—380 kilos 48—49 kr., 320—380 kilos 47—48 kr., öreg nehéz 47—48 kr., malacz 36—40 kr. A vásár hangu-lata élénk volt.

Budapesti szurómarhavasár deczember 14. A mai vásárra felhajtott 25 drb élő bárány 117 drb belföldi és 51 drb növendék borju. Felhozott to-vábbá 22 darab leölt belföldi, 198 darab leölt gal-icziai 16 darab leölt tiroli, 113 darab leölt bécsi borjut. Napi árak: Élő juh páronkint 8—8¹/₂ frt, élő borju belföldi 16—24 frt, darabonkint 34—44 frt. kivételesen 45 frt 100 kilonkint. növen-dék borju 21—22 frt. 100 kilonkint. Olótt bel-földi borju 48—58 frt. galicziai borju 46—56 frt, tiroli borju 56—58 frt, bécsi borju 52—60 frt.

Bécsi sertésvásár, decz. 14. A ma megtar-tott sertésvásáron bejelentettek 11329 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak 5672 darab fiatal sertést 5486 darab magyar hizott sertést, összesen: 11151 darabot. Irányzat igen lanyha. Jegyzések: kilogrammonként élő sulyban (a fogyasztási adót nem szá-mítva, elsőrendű sertés 42—42¹/₂ krajczár, közép-minőségű sertés 40—41 krajczár, könnyű sertés 37—39 krajczár, fiatal sertés 28—38 krajczár.

Párisi juhvásár, deczember 12. A vágóhidra mintegy 10,000 darab ürüt hoztak fel. A csekélyebb hozatal miatt azt remélték, hogy az árak emelkedni fognak, de a rossz kolendőségi viszonyok csupán kismérvű áremelkedést engedtek meg, fél kilonkint 3—5 centimes. Az összes felhozatal elkelt és ha a következő vásárra nem hoznak fel sokat, akkor remélhető, hogy az árak javulni fognak. Jegyzések: magyar névlegesen 75—79 centimes, délnémetor-szági ürü 84—87 centimes, délnémetországi vegyes 80—83 centimes, délnémetországi anyajuh 73—77 centimes félkilonkint vágósulyban.

Közlekedés.

Vasutmegnyitás. A sopron-pozsonyi helyiér-dekű vasút múltanvendőri bejárását tegnap megkez-dették. Eddigi megállapodások szerint a vasutat maga báró Dániel Ernő kereskedelemügyi minisz-ter fogja ünnepélyesen megnyitni, aki holnap este Vörös László államtitkárral Pozsonyba utazik.

Kisküküllő-völgyi h. é. vasut. Ez új h. é. vasut munkálatai oly serényen kaladnak, hogy Balázs-falvától Dicső-Szentmártonig már a síneket is le-rakták. A Bonyhádtól Balázsfalvaig terjedő vonalat valószínűleg a jövő év májusában adják át a for-galomnak.

Pénzügy.

A fogyasztási és italadó bérlete Szegeden. Szeged város a fogyasztási és italadók bérletét az államkincstárnak legutóbb felmondotta és új egyez-kedést kezdett, amely a városra jó eredménnyel végződött. A szegedi pénzügyigazgatóság értesítette a polgármestert, hogy a pénzügyminiszter a bérletet a felajánlott évi 300,000 frt évi bérért a jövő év elejétől három évre átengedi a városnak. Eddig a város 330,000 frt évi bért fizetett.

Szesztermelés és szeszadózás. A mult hó-naphan a hivatalos megállapítások eredménye szer-int termeltetett 84.786 hl. alkohol, szabadraktáraká nyilvánított szeszminotókba és szeszszabadraktár-akba fogyasztási adóval terhelten beszállított a birodalmi tanácsban képviselt királyságokból és országokból 3897 hl., szeszfordékból szabadraktár-akba nyilvánított, szeszminotókból és szesz-szabadraktárakból elszállított a fogyasztási adó lefizetése mellett 92.593 hl., fogyasztási adóval ter-helten, és pedig a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területén fekvő vállala-tokba 6371 hl., a vámvonalon át való kivitelre 7119 hl., végre másnemű adómentes felhasznál-ra 6992 hl.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, decz. 14.

A tegnapi áresés után ma már barátságosabb hangulat uralkodott a gabonatózsdén. Uglátszik, a piacz megszabadult az ugynevezett gyenge elemek-től és az olyan meglepetésszerű ármozgalmotól, minő a tegnapi volt, nem igen kell egyelőre tartani. Newyork és Chicago ma ¹/₄ centnyi áresést jelzett, jöllehet, az ellenőrizhető készlet mintegy 100.000 bushellel apadt. A délután beérkezett jelentések közül kiemeljük a londoni változatlan árrakkal, a liverpoolit, melyszerint a redvinterbuza ³/₈ shilling-gel nagyobbodott és a párisi 10—15 centimes-nyi árhanyatiással.

Buza.

Készárúüzlet búzában. Elkelt vagy 3000 métermázsza változatlan áron. Idegen buza nem ke-rült forgalomba.

Előfordult eladások búzában.

Minőség mmásában	U vagy új	származás	kg/100 kg-ban	minőség megfigyzés	átadási hely	100 kg-ért	100 kg-ért
100	uj	tiszta	70	—	Budapest	10.75	8.5
400	—	—	73	—	—	11.90	8.5
200	—	—	75	—	—	12.40	8.5
600	—	pestvidéki	77	—	—	12.45	8.5
300	—	felsőmagyar	75	—	—	12.27 ¹ / ₂	8.5
500	—	raktár	75	—	—	12.10	8.5

Hivatalos jegyzések búzában.

F A J	Minőség	100 kilogr. készp. ára	100 kilogr. készp. ára
Tiszavidéki	uj	74 12.25 12.85	75 12.45 12.50
—	—	76 12.55 12.60	77 12.70 12.50
—	—	78 12.35 12.35	79 12. — 13.05
—	—	80 18.10 18.15	— — —
Pestvidéki	uj	74 12.30 12.30	75 12.40 12.45
—	—	76 12.50 12.55	77 12.65 12.75
—	—	78 12.30 12.30	79 12.95 12. —
—	—	80 13.05 13.10	— — —
Fejérmegyei	uj	74 12.30 12.40	75 12.50 12.55
—	—	76 12.60 12.65	77 12.75 12.85
—	—	78 12.30 12. —	79 12. — 13.05
—	—	80 13.10 13.15	— — —

Raktárállomány búzában és lisztben: A fővárosi közraktárakban 160.300 métermázsza buza és 93.300 métermázsza liszt; a Silosban 64.200 métermázsza buza, a nyugati pályaudvaron 83.029 métermázsza buza és 5196 mmázsza liszt.

Határidőüzlet búzában. A tegnapi lezárított áron több oldalról vélemény-vásárlásokat eszkö-zöltek, minek következtében úgy a tavaszi, mint az őszi buza árfolyamai ma emelkedtek.

Előfordult kottések búzában.

Határidő	Déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezdet	forgalom	zárat	kezdet	forgalom	zárat
márczius	11.70	11.69—68—69—70	11.77	11.78	11.77—78	11.79
szept.	9.08	9.10—11—12—15	9.14	9.15	9.16—17—18	9.17

Hivatalos határidőjegyzések búzában.

Határidő	Déli tőzsde zárata				Lemármolt árfolyamok
	decz. 14.	decz. 13.	decz. 14.	decz. 13.	
márcs.	11.77	11.78	11.78	11.78	—
szept.	9.14	9.16	9.11	9.16	—

Rozs.

Készárúzet rozszban: Elkelt néhány vagyon változatlan áron.

Előfordult eladások rozszban.

menyiség mázárban	ó vagy új	származás	minőség megj.	átadási hely	ár, netto 100 Kgr-kint	Kész vagy 3 óra
100	uj	pestvidéki	—	Orkeny Budapest	8.15	Kp.
100	uj	—	—	—	8.85	—
100	uj	—	—	—	8.40	—

Hivatalos jegyzések rozszban.

ó vagy új	faj	hektoliterenkint suly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára
			frttól frtig
uj	elsőrendű	—	8.55
uj	másodrendű	—	8.50
			8.55

Raktárállomány rozszban: a fővárosi közraktárakban 52.500 métermázsa; a nyugati pályaudvaron 17.932 métermázsa.

Határidőzet rozszban. Csak tavaszi rozszban volt valamelyes forgalom, javult árak mellett.

Előfordult kötések rozszban.

Határidő	Délelőtti és déli tőzsde	Délutáni tőzsde
	kezd. forgalom	zár. kezd. forgalom
zár. dátum	ár	ár
márczius	8.58	8.63
szeptember	8.60-8.62	8.60-8.62-08
	8.63	8.62

Hivatalos határidőjegyzések rozszban.

Határidő	Déli tőzsde zárata	Leszámló árfolyamok
	decz. 14-én	decz. 13-án
	penz	penz
márczius	8.62	8.64
szeptember	8.58	8.60

Takarmányfélék.

Készárúzet takarmányfélékben. Tengeri ismét keresett volt és jobban fizették. Árpá szintén ártartó. Zab változatlan. **Egy helybeli cég eladta összes temesvári ó tengeri készletét (60,000 métermázsa) 5 frt 25 kron, 3 óra ottan átvéve.**

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Menyiség mázárban	ó vagy új	ár	minőség	átadási hely	ár, netto 100 Kgr-kint	Kész vagy 3 óra
300	uj	tengeri	dohos egészeség	Budapest	5.05	készp.
500	uj	—	—	Nyíregyháza	5.17 1/2	—
200	uj	—	—	Gyoma	6.10	—
500	uj	—	—	Mezőberény	4.82 1/2	—
400	uj	—	—	Mezőtúr	4.85	—
100	uj	—	—	Kisújszállás	4.90	—
600	uj	—	—	Pancsova	4.45	—
800	uj	—	—	Zombolya	4.60	—
200	uj	—	—	Köbánya	6.25	—
100	uj	árpa	takarmány	Budapest	6.50	—
100	uj	zab	l. takarm.	—	8.20	—
130	uj	—	—	—	8.85	—
100	uj	—	elsőrendű	—	6.55	—

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Áru	ó vagy új	Faj	Hektoliterenkint suly kg.-ban	100 kg. készp.
				frttól frtig
Árpa	uj	takarmány	60-62	5.80
		égetni való	62-64	6.30
		sűrűdöi	64-66	7.50
Zab	uj	—	64-66	6.40
Tengeri	uj	bánsági	68-70	4.95
		másnemű	—	4.90

Raktárállomány takarmányfélékben: A közraktárakban 78.200 métermázsa árpa, 22.300 métermázsa zab, 119.400 métermázsa tengeri. A Silosban 2000 métermázsa zab, 23.100 métermázsa tengeri, a nyugati pályaudvarban 2913 métermázsa árpa és 523 métermázsa zab.

Határidőzet takarmányfélékben: Tengeriben szintén javultak az árak, különben e cikk aránylag tegnap is szilárd volt, mert míg a tavaszi buza körülbelül 20 krt, az őszi buza mintegy negyed forintot vesztett a májusi tengeri árcsökkenése csak 6-7 krt tett ki.

Előfordult határidőkötések takarmányfélékben.

Áru	Határidő	Délelőtti és déli tőzsde	Délutáni tőzsde
		kezd. forgalom	zár. kezd. forgalom
		ár	ár
Tengeri	május	6.30	5.96
Zab	márcz	6.38	6.86

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Áru	határidő	déli tőzsde zárata	Leszámló árfolyamok
		decz. 14-én	decz. 13-án
		penz	penz
Tengeri	májusra	6.38	6.35
Zab	márcziusra	6.84	6.82

Gabona- és lisztforgalom.

A m. kir. közp. statisztikai hivatal az 1897. évi december hó 12-én este 6 óráig Budapestre vasuton és hajón érkezett s innen elszállított gabonaküldeményekről és a budapesti fővármivatalnál előjegyzott gabona- és lisztküldeményekről a következő kimutatást teszi köze:

Az áru megnevezése	Erkezett		Elszállított		mótermázsa
	vasuton	hajón	vasuton	hajón	
buza	8031	1195	4226	—	—
roz	300	—	800	200	200
árpa	1033	—	1033	805	805
zab	1157	—	1157	—	1528
tengeri	498	—	498	680	680
összesen	6020	1195	7216	1285	1528

a fővármivatalnál előjegyztetett:

Az áru megnevezése	Visszkivétel céljából való behozatalra előj. mennyiség méterm.	Az áru megnevezése	A visszkivételre előjegyzett mennyiség mótermázsa
buza	10138	buzaliszt	2867
roz	—	rozliszt	—
árpa	—	árpaliszt	199
összesen	10138	összesen	2866

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, december 14.

Az értéktőzsdén ma kedvezőbb irányzat uralkodott, annyiban legalább, hogy az árhanyatlás nem terjedt tovább, sőt futólag egyes nemzetközi papirok kurzusa emelkedett is. A magasabb árfolyamok azonban nem voltak mindvégig fentarthatók, mert a a dél folyamán érkezett hírek nem elégítettek ki teljesen. A délutáni tőzsdén változás nem állott be s így a nap eredményeként tegnaphoz képest mindenestre javulás konstataható. A helyi értékek piacán igen csekély üzlet volt. Salgótarjánimét a 600-as árfolyamon állapodott meg, míg közúti vaspálya aránylag szilárd irányzatot követett, mert az általános kedveltség közepette is közel 3 forintra javította az árfolyamot.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 378.25 380.50. Jelzálogbank 274.25, Osztrák hitelrészvény 348.40-349.70. Osztr.-magyar államvasutak 330.75-332.—. Közúti vaspálya 382.—384.—. Villamos vasut 278.75-280.—, Rimamurányi 243.50-244.— forinton köttetett.

Délelőtti 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 349.50. Magyar hitelrészvény 380.—. Aranyárjadék 121.40. Koronajáradék 99.40. Leszámlító bank 248.—. Jelzálogbank 274.—. Rimamurányi 244.—. Osztr.-magyar államv. 332.—. Ipar és keresk. bank 101.—. Villamos vasut 280.—. Közúti vasut 384.—.

A déltőzsdén előfordult kötések: Koronajáradék 99.40, salgó-tarjáni 598-600, ujlaki téglagyár 255, czukoripar 145-146, közúti vaspálya 383.75-386; magyarhitel. 381-380, ipar- és kereskedelmi bank 101, leszámlító bank 248-247.50, rimamurányi 244.50-244.—, osztrák hitelrészvény 350.10-349.50, osztr.-magyarállamvasut 332.25-333.25.

Dijbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2-2.50 frt; 8 napra 5-6 frt; december utolsóóra 7-8 frt.

Délutáni 1 óra 30 perczkor zárulnak:

	decz. 14.	decz. 13.
Magyar aranyárjadék	121.50	121.60
Magyar koronajáradék	99.40	99.55
Magyar hitelrészvény	380.25	381.—
Magyar ipar és keresk. bank	101.—	101.—
Magyar jelzálogbank	273.75	275.—
Magyar leszámlító bank	247.75	248.50
Rimamurányi vasmű	244.25	244.50
Osztrák hitelrészvény	349.50	350.80
Déli vasut	77.50	77.—
Osztr.-magyar államvasut	333.—	333.—
Közúti vaspálya	386.—	384.—
Villamos vasut	280.—	280.50

Az utőtőzsdén Osztrák hitelrészvény 349.60-348.70-349.75, Magyar hitelrészvény 379.75-379.25-380.—, Rimamurányi 244.25-245, Osztrák-magyar államvasut 332.75-332.50, Közúti vaspálya 386 forinton köttetett.

Délután 4 órakor zárulnak:

	decz. 14.	decz. 13.
Osztrák hitelrészvény	349.75	350.70
Magyar hitelrészvény	380.—	381.—
Osztrák-magy. államvasut	332.50	332.75
Leszámlító bank	248.—	248.—
Jelzálogbank	274.—	274.—
Rimamurányi vasmű	245.—	244.75
Közúti vaspálya	386.—	385.—
Villamos vasut	280.—	279.50
Ipar és keresk. bank	101.—	101.—
Déli vasut	77.50	78.—

TERMÉNY- ÉS ARUTŐZSDÉK.

Budapest, december 14. A zsiradékárakban csekély forgalom volt változatlan áron. A szilvaüzletben szintén csekély üzlet, de az irányzat kedvezőbb volt. Az árak nem változtak.

Hivatalos jegyzések.

Faj	Ar 100 kilogrammonkint	Pénz	
		frt	Ar
Dísznövény			
ingyen borbó	budapesti	52.50	53.50
	vidéki	—	—
	magyar la legszárított vidéki	—	—
	városi légszárított, 4 darabos	49.—	48.50
	3	49.—	50.—
	füstölt	56.—	57.—
Szalonna			
	boszniai, 1897. évi usance-minőség	—	—
	120 darabos	16.—	16.50
	100	17.50	18.—
	85	19.25	19.75
	szorbíai, usance-minőség	14.50	15.—
	100 darabos	16.25	16.75
	85	19.—	19.50
	usance-min.	—	—
	120 darabos	—	—
	100	—	—
	85	—	—
Szilva			
Határidőre	szorbíai, usance-min.	—	—
Minőség	100 darabos	—	—
500grammonkint	85	—	—
Szilvalek			
Kész áru	szlavóniai 1897	19.50	20.—
ingyen hordó	szorbíai 1897	17.50	18.—
Szilvalek			
Határidőre	szlavóniai	—	—
ingyen hordó	szorbíai	—	—
Heremag			
	lucerna magyar, 1897	48.—	52.—
	vörös aprószemű 1897	28.—	31.—
	vörös közpésemű 1897	32.—	35.—
	vörös nagyszemű 1897	35.—	40.—

Budapesti vásárosarnok.

Budapest, decz. 14. A mai vásár irányzata nagyban való forgalomban és az egyes cikkeknek a követ kezdő volt: **Husnál** forgalom csendes, árak szilárdak. — **Baromfinál** csendes, árak csökkentek. — **Halban** csendes, árak csökkentek. — **Tej és tejtermékek**nél élénk. — **Tojásnál** csendes, árak csökkentek. — **Zöldségnél** csendes. — **Gyümölcsnél** élénk. — **Fűszereknél** csendes. — Időjárás ködös, enyhe. A központi vásárosarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: **Hus.** Marhahus hátulja I. 46-56 frt, II. 40-46 frt. Birkahus hátulja I. 30-36 frt, II. 28-30 frt. Borjúhús hátulja I. 60-64 frt, II. 50-60 frt. Sertéshús elsőrendű 48-50.0 frt, vidéki 40-46 frt. (Minden 100 kilonkint.) Kolbász füstölt 60-72 kr (kilonkint). Sertésszír hordóval 53.0-54.0 frt (100 kilonkint). — **Baromfi (élő).** Tyúk 1 pár 80-120 frt. Csirke 1 pár 0.60-0.80 frt. Lud hizott kilonkint 0.50-0.54 frt. — **Különfélék.** Tojás 1 láda (1440 drb) 43.5-44.5 frt. Sárgarépa 100 kötés 2-4.00 frt. Petrezselem 100 kötés 3.00-5.00 frt. Lencse m. 100 kiló 14-18 frt. Bab nagy 100 kiló 6-14 frt. Paprika I. 100 kiló 35-52 frt, II. 18-30 frt. Vaj közöns. kilonkint 85-100 frt. Vaj-tea kilonkint 1.00-1.40 frt. Burgonya-rózsa 100 kiló 2.00-2.20 frt. Burgonya sárga 100 kiló 2.30-2.60 frt. — **Halak.** Harsa (élő) 0.50-0.80 frt 1 kiló. Csuka (élő) 0.40-0.80 frt 1 kiló. Ponty dunai 0.80-0.70 frt.

Szesz.

Budapest, decz. 14. Az irányzat változatlan. **Finomított szesz** nagyban 55.75-56.25 forint, kicsinyben 56.25-56.50 forint. **Élesztőszesz** nagyban 55.50-56.— forint, kicsinyben 56.25-57.— forint. **Nyersszesz adóza** nagyban 54.75-55.— forint, kicsinyben 55.25-55.50 forint. **Nyersszesz adózatlan** (exknt.) 14.50-15.— frt. **Denatarált szesz** nagyban 19.25-19.50 frt, kicsinyben 19.50-19.75 frt. Az árak 10,000 literfokonkint hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendő.

Bécs, decz. 15. **Kontingens nyersszesz** azonnali való szállításra 18.30-18.60 frtig kelt el, azonnali szállítási zárlat 18.40-18.70.

Prága, decz. 14. **Adózott tripló-szesz** nagyban 54-54 1/2 frt, adózatlan szesz 17.—-17.25 frt.

Triest, decz. 14. **Kiviteli szesz** tartályokban szállítva 90% hektoliterenkint nagyban 10 1/2 frt január-juniusi szállításra.

Berlin, decz. 14. Szesz helyben 36.80 márka = 21.78 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenkint a 10,000 liter-százalék. Átszámítási árfolyam 100 márka = 59.20 frt.

Páris, decz. 14. Szesz folyó óra 44.75 frk = 23.70 frt; decemberre 44.50 frk = 23.58 frt; négy első óra 44.25 frk = 23.45 frt; májustól 4 óra 43.25 frk = 22.92 frt. Az árak 10,000 liter-százalékönkint 1/4% leszámlóval értendő. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.80.

Czukor.

Prága, decz. 14. **Nyersczukor 88%** cukortartalom alapján franco Aussig, azonnali szállításra 12.60 frt.

Hamburg, decz. 14. **Nyersczukor f. o. b.** Hamburg azonnali szállításra 9.30 márka, januári szállításra 9.35 márka, februári szállításra 9.45 márka, májusi szállításra 9.67 márka. Irányzat szilárd.

Páris, decz. 14. **Nyersczukor (88 fok)** kész áru 28.—-28.50 frk, fehéruczukor novemberre 31 1/2% frk, decemberre 31 1/2% frk, 4 első óra 32 3/4% frk, 4 óra májustól 32.75 frk. Finomított készára 99.50-100 frk.

London, decz. 14. **Jávaczukor** 14.75 sh. szilárd.

Nyers czukor és jegeszűtött cukor igen nyugodt; **finomított darabuczukor** meglehetősen ke-

resve, jó üzlet mellett. Külföldi: tört, gyengébb. Jegyzetelt: készáru 11 shilling, máj.-aug.-ra 10.—11 1/4 shilling, máj.-aug.-ra 11 1/4 shilling. Répaczkos szilárdan indult és bágyadtan zárult. Német (88%) decz.-re 9 1/2 shilling, január 9 2/4 shilling, február 9 3/4 shilling, májusra 9 5/8 shilling, júniusra 9 6/8 sh. Határidőüzlet: deczemberre 9 1/2 sh., január 9 2/4 sh., február 9 3/4 sh., márcziusra 9 4/8 sh., áprilisra 9 5/8 sh., májusra 9 6/8 sh., júniusra 9 6/8 sh.

Olajok.

Páris, decz. 14. Repceolaj folyó hora 58.—frk (= 27.44 frt); január 58.—frk (= 27.44 frt); négy első hora 58.—frk (= 27.44 frt); négy hora májustól 57.—frk (= 26.98 frt). Arak 100 kilonként értendők. Átszámítási árfolyam: 100 frk = 47.80 frt.

Hamburg, decz. 14. Repceolaj helyben 57.—márka (= 33.74 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 59.20 frt.

Köln, decz. 14. Repceolaj májusra (hordóval) 61.—márka (= 36.11 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 59.20 frt.

London, decz. 14. Repceolaj 25.6 sh. Lenolaj 14.10 1/2 sh. Gyapot magolaj 14.1 1/2—14.9 sh. Terpentin 23.7 1/2 sh.

Petroleum.

Hamburg, decz. 14. Petroleum helyben 4.70 márka = 2.78 frt.

Antwerpen, decz. 14. Petroleum fin. helyben 14.75 frank = 7.04 frt.

Bréma, decz. 14. Petroleum fin. helyben 4.95 márka = 2.93 frt.

Newyork, decz. 14. Petroleum fin. 70 Abel Fest. Newyorkban 5.40 cents, fin. petroleum Philadelphianban 5.35 cents; United Rife Line Certificates deczemberre 65.; Nyers petroleum deczemberre 5.95.

London, decz. 14. Petroleum, amerikai 4 1/16 4 1/2, orosz 4 1/4 sh.

Kávész, tea, rizs.

London, decz. 14. Santos határidő bágyadt, változatlan árakkal. Jegyzetelt: decz.-re 31.6 sh., máj.-ra, 32 shilling, máj.-ra 32.3 sh., jul.-ra 32.6 sh., szept.-re 33 sh., decz.-re 33.3 sh., Tea: indiai változatlan. Rizs: ártartó, igen nyugodt üzlet.

Fémek.

London, decz. 14. Réz G. M. Brände 48 1/4—48 3/4 font st., készáru 48 3/16—49 1/16 font st., 3 hora; best sel. 52 1/4—52 3/4 font st., Ón: finom külföldi 62 3/8—63 1/8 font sterling, készáru és 63 1/4—63 3/4 font sterling 3 hora. Ólom: angol 13 1/8—13 1/4 font sterling; külföldi 12 3/8—12 3/4 font sterling. Horgany: külföldi 18 1/8—18 1/4 font st. Higany: 6.176 font sterling első és 6.17 font sterling másodikból. Vas: A glasgovi nyersvaspiacz bágyadtan indult és ártartóan zárult, Zárlatárak: 45 sh. készáru és 45 2/4 sh. egy hora; Cleveland 40 3/4 sh. készáru és 40.6 sh. egy hora; Hematit 47.17 shilling készáru és 48.0 1/2 shilling egy hora; Middleshrough 49 shilling készáru és 49.2 1/2 shilling egy hora. A nyersvaskészlet Glasgoban 330.895 és Middlebroughban 51.077 tonna.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, decz. 14. A buza ára ma javult, miután Budapestrol határozottabb alakban jött a hír, hogy az őrleáskészítési forgalmat január 1-én nem szüntetik be. A határidőpiaczon kötetett buza tavaszra 11.60—11.69, rozs tavaszra 8.70—8.72, zab tavaszra 6.68—6.71, tengeri máj.-jun. 5.64 frton.

Hivatalosan jegyzetelt:

Buza tavaszra 11.66—11.68, rozs tavaszra 8.72—8.73, tengeri máj.-jun. 5.64—5.65, zab tavaszra 6.70—6.72, repce jan.-febr. 13.70—13.80 frton.

Boroszló, decz. 14. Buza helyben 19.—márka (= 11.25 frt) sárga, Buza helyben 18.90 márka (= 11.19 frt). Rozs helyben 14.90 márka (= 8.82 frt.) Zab helyben 13.80 márka (= 8.17 frt.) Tengeri helyben 11.75 márka (= 6.96 frt.). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 59.20 frt.

Hamburg, decz. 14. Buza holsteini 180—190 márka (= 10.66—11.25 frt). Rozs meklenburgi 140—152 márka (= 8.29—9.—frt). Rozs orosz 108—109 márka (= 6.39—6.45 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 59.20 frt.

Páris, decz. 14. (Megnyitás.) Buza folyó hora 29.75 frank (= 14.22 frt). Buza deczember 29.60 frank (= 14.15 frt). Buza 4 első hora 29.10 frank (= 13.91 frt). Buza 4 hora májustól 28.60 frank (= 13.67 frt). Rozs folyó hora 18.25 frank (= 8.72 frt). Rozs deczember hora 18.50 frank (= 8.84 frt). Rozs 4 első hora 18.50 frank (= 8.84 frt). Rozs 4 hora májustól 18.60 frank (= 8.89 frt) minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.80 forint.

Fáris, decz. 14. (Zárlat.) Buza folyó hora 29.80 frank (= 14.24 frt.). Buza deczemberre 29.75

frank (= 14.22 frt). Buza 4 első hora 29.10 frank (= 13.91 frt), Buza 4 hora májustól 28.50 frank (= 13.62 frt).

London, decz. 14. Gabona nyugodt. Malátára 2 shillinggel magasabb. Hozatalok: buza 33.276 és zab 13.166 qu. Tengeri helyben 17.25 sh.

Pétervár, decz. 14. Rozs helyben 6.70 kopek.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, deczember 14. A mai tőzsde kezdetén a spekuláció további eladásokat eszközölt hitel- és államvasuti részvényekben, minek következtében az árfolyamok gyöngültek. Később fedezeti vásárlásokon javult az irányzat. A hangulat annál inkább kedvezőre vált, mivel a járadékok tartották árfolyamaikat. A déli tőzsdén tartotta magát a szilárd irányzat. Valuták és ércváltók gyengültek.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 348.50—349.75. Anglo-bank 160.—. Union-bank 291.—291.50. Elbevolgyi vasut 258.75, Magyar hitelrészv. 379.—380.50. Osztrák-magyar államvasut 331.12—332.75. Déli vasut 77.75. Tramway 438—443, Uj-Tramway 110.—. Alpesi bányá 125.70—127.50, Rimamurányi 244.—244.75, Nyugotesehországi bányá 180.—, Magyar ált. köszénbánya 115.25, Fegyvergyár 292—290.50. Osztr. koronajáradék 101.60, Török sorsjegy 58.60—59.10. Német márka 59.16 forinton kötetett.

Délelőtti 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 349.62. Magyar hitelrészvény 380.—. Länderbank 219.25. Osztr.-magy. államvasut 332.—. Alpesi bányá 127.25. Májusi járadék 101.50. Török sorsjegy 59.—.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 350.—. Anglo-bank 160.—. Unionbank 291.—. Bankverein 253.—. Magyar hitelrészvény 380.25 Osztrák-magy. államvasut 332.50. Déli vasut 77.25. Elbevolgyi vasut 259.50. Északnyugoti vasut 243.50. Alpesi bányá 126.60. Rimamurányi 244.25. Prágai vasipar 674.—. Májusi járadék 101.50. Magyar koronajáradék 99.40, Török sorsjegy 59.20. Német márka 59.15 frton kötetett.

Délután 2 óra 30 perczkor zárulnak: Magyar aranyjáradék 121.40. Magyar koronajáradék 99.35. Tiszai kölcsönsorsjegy 137.75. Magyar földtehermentesítési kötvény 96.75. Magyar hitelrészvény 378.—. Magyar nyeresévkölcsön sorsjegy 152.—. Kassa-oderbergi vasut 189.—. Magyar kereskedelmi bank 1400.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.65. Magyar keleti vasut államkötvények 121.—. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 248.—. Rimamurányi vasrészvénytársaság 244.—. 4.2%-os papírjáradék 101.50. 4.2%-os ezüstjáradék 101.25. Osztrák aranyjáradék 121.70. Osztrák koronajáradék 101.60. 1860. évi sorsjegyek 143.—. 1864. évi sorsjegyek 188.—. Osztrák hitelsorsjegyek 200.—. Osztrák hitelrészvény 349.25. Angol-osztrák bank 160.—. Unionbank 291.25. Bécsi bankverein 253.50. Osztrák Länderbank 219.—. Osztrák-magyar bank 946.—. Osztrák-magyar államvasut 332.63. Déli vasut 77.38. Elbevolgyi vasut 259.25. Dunagőzhajózási részvények 439.—. Alpesi bányarészvény 127.50. Dohányrészvény 147.75. 20 frankos 9.57. Cs. kir. vert arany 5.70. Londoni váltóár 120.65. Német bankváltó 59.15.

Bécs, decz. 14. (Utőtőzsde.) Osztrák hitelrészvény 349.37. Magyar hitelrészvény 379.—. Angol-bank 160.—. Bankverein 253.—. Union-bank 292.—. Osztrák Länderbank 219.—. Osztrák-magyar államvasut 332.87. Déli vasut 77.50. Elbevolgyi vasut 259.25. Észak-nyugoti vasut 244.—. Dohányjövődék 149.—. Rimamurányi vasut 244.—. Alpesi bányarészvény 127.70. Májusi járadék 101.50. Magyar korona-járadék 99.40. Töröksorsjegy 59.20 Német birodalmi márka 59.16.

Berlin, decz. 14. (Tőzsdei tudósítás.) Kobós és köszén-értékek javultak. Bankok bágyadtak. Osztrák értékek javultak. Olasz és török járadék javult, A forgalom csekély. Magánkamatláb 4 1/2%. A zárlat gyengébb.

Berlin, decz. 14. (Zárlat) 4.2% papírjáradék —, 4.2% ezüstjáradék 100.40, 4% osztrák aranyjáradék 102.60, 4% magy. aranyj. 102.50, Elbevolgyi vasut —, osztrák hitelrészvény 217.75, magyar koronajáradék 99.25 déli vasut 33.75, osztr.-magyar államvasut 140.60, Károly Lajos-vasut —, Kassa-oderbergi vasut 93.—, orosz bankjegy 216.50, bécsi váltóár 168.75, 4% új orosz kölcsön 66.90, Magyar beruházási kölcsön 102.50, olasz járadék 95.—. Az irányzat gyenge.

Berlin, decz. 14. (Utőtőzsde.) Osztrák hitelrészvény 218.10, Magyar koronajáradék —, déli vasut 33.75, magyar aranyjáradék —, osztr.-magyar államvasut 140.75. Az irányzat tartózkodó.

Frankfurt, decz. 14. (Zárlat) 4.2% papírjáradék 85.35, 4.2% ezüstjáradék 85.25, 4% osztrák aranyjáradék 102.85, 4% magy. aranyjár. 102.50, magy. korona járadék 99.30, osztrák hitelrészvény 294.62, osztrák-magyar bank 795.50, osztrák-magyar államvasut 279.50, déli vasut 69.—, bécsi váltóár 168.70, londoni váltóár 20.365, párisi váltóár 80.70, bécsi Bankver. 215.25, Uniobank 249.— villamos részvény

135.—, alpesi bányarészvény 107.60, 3% magy. aranykölcsön 91.20. Az irányzat meglehetősen szilárd.

Frankfurt, decz. 14. (Utőtőzsde.) Osztr. hitelrészvény 294.—, osztrák-magyar államvasut 279.25, Déli vasut 68.75.

Frankfurt, decz. 14. (Esti tőzsde.) Osztr. hitelrészvény 294.37. Osztrák-magyar államvasut 290.—. Az irányzat szilárd.

Hamburg, decz. 14. (Zárlat.) 4.2% ezüstjáradék 84.90, osztr. hitelrészv. 294.—, 1860. sorsjegy —, osztr.-magyar államvasut 697.50, déli vasut 162.50, olasz járadék 94.98, 4% osztr. aranyj. 102.50, 4%-os magy. aranyj. 102.85. Az irányzat tartott.

Páris, decz. 14. (Zárlat.) 3% francia jár. 103.87, 3 1/2% francia jár. 106.17, olasz járadék 96.50, osztr. földhitelrészvény 1245.—, osztr. m. államv. 715.—. déli vasut —. Franciaza töl. jár. 102.40, 4% osztr. aranyjáradék 102.40, 4% magy. aranyjáradék 103.68, ottomanbank 567.50, dohányrészvény 320.—, párisi bankrészvény 882.—, osztrák Länder-bank —, alpesi bányarészvény 277.—. Az irányzat szilárd.

London, decz. 14. (Zárlat.) Angol consolok 112. 1/16, déli vasut 7.25, spanyol járadék 60. 5/8, olasz járadék 95.—, 4% magy. aranyjáradék 102.25, 4% osztrák aranyjáradék —, 4% rupia 60.50, canada pacificvasut 82. 3/8. leszámítolási kamatláb 3.— ezüst 26. 7/8, bécsi váltóár —. Az irányzat nyugodt.

New-York, decz. 14. ezüst 58.25.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1897. december 14-én reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsiusus szerint, Felhőzet, Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsiusus szerint, Felhőzet. Lists various weather stations and their data.

Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, * = eső, * = hó, * = köd, * = zivatar.

A barometrikus különbségek Európa északnyugoti szélén növekedtek, ahol a depresszió 735 mm.-ig leszállt. A magas nyomás allandóan Keleten tartózkodik és ujjában Európa délkeleti részét is borítja. Hazánkban az idő jobbra szaraz, amennyiben az északi határhélységben esett csapadék jelentéktelen volt. A fagy csökken. Helyenkint ködöt jelentenek. További hőemelkedés várható, sommi vagy csak kevés csapadékkal.

VIZALLÁS.

— Deczember 14-én. —

Table with columns: Folyó, Vizmérés, Vizállás reggel, Áradás v. apadás, Folyó, Vizmérés, Vizállás reggel, Áradás v. apadás. Lists river water levels and changes.

Jelek magyarázata: * = Jéges víz; + = 0 felett; - = 0 alatt; < = áradt; > = apadt; ? = kétegyes.

Felölös szerkesztő: Liposy Adám.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1897. december 14-én.

Main table containing market data for various securities, including government bonds, bank shares, and commodities. It is organized into columns for different categories and includes sub-sections like 'I. Államadósság', 'II. Más közkölcsönök', and 'XIII. Közleked. váll. részv.'.

A 1-el megjelölt értékpapiroknál, melyek üzleti éve nem esik össze a napi árral, az osztalék az utolsó üzleti évről vonatkozik.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Központi kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Flók-kiadóhivatal:

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Ezre szentendék közepén, levélbélyegekben vagy postautalványon.

V. ker., Marokkói-utca 4. szám.

A hirdetés címét is közli a hirdetésben, vagy a választ post-restante körüli, akkor minden közlés után még 20 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Családját az apróhirdetést postautalványon beki- deni, s a szöveget az utalvány szövegére írni; esetleg körönszéka levélben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beki- deníteni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árt.

LEVELEZÉS.

Karácsonyfának levele van, kőnémet azt rögtön átvenni a kiadóhivataltól. 177-1
Külföldre utazó Minervának levele érkezett a kiadóhivataltól. 175-1
Elza! Kedves orrát olvasván, sietek Ont értesíteni, hogy igen örülök, ha oly szerencsés lehetnek, hogy jól megintáram korcsolyáim. Talán nem vagyok már oly fiatal, mint láro. Szíves választ várja Ernő. 179-1
Édes doktorka! Holnap szerdán d. e. jöjjön be hozzány, fontos és halaszthatlan közlőndöm van. Üdvözöl kis betegem. 750-1
Egy csinos fiatal asszonyt, ki segítené ki 15 fitnyi pénzzavarából, az irjon „Bajos” címre e lap kiadóba. 183-1
Máv. mérnök. Levelet csak ma kaptam és sietek arra válaszolni. Szeretnék Onnel megismerkedni, hogy volna ez lehetséges? Irjon „Reviera” címen. 748-1
Imre. Üzenetét olvastam, nos hát nem bánom megismerkedem magával, feltételek, hogy a helyet, időt és körülményeket én határozom meg. Azonban o héten az lehetetlen, miután elutazom a fővárosból néhány napra, de ha haza jövök, boldogan fogok helyteni Onnel, vagy — mással, eddig is még távol leszek, irjon valamit e helyen, én magam igen herczig gyerekek képelem, szeretek magával foglalkozni. Elza. 748-1
Gleichenberg. Levelet ment, reményem kérésemet teljesíti és ott leszek, ha nem lehet, úgy kérem értesítsen. Már nem haragszom emiatt leveleiből meggyőződtem, hogy nincs okom csak sajnálom magam szegényem, de majd a jövőben kárpótolni fogom, a közel jövőben. Pál Marietta. 746-1
Vasutas. Kaptam én már magától más jellegű levelet is. Kapott maga már tölem is. És az én válaszomra is megírtak már az ön feleleto. Ha elfáradja ki vagyok, irjon e rovatban jelégem alatt. 740-1
Connaisance-nak levele van a kívánt helyen. 742-1
Barna. Levelet vettem és ha addig valami közbe nem jön, mondjuk még kedvezőbb ajánlat péld., akire nem kellene olyan sokáig várn, mert melletti a nagy utra kelnek szeretném utatársamat közelebből megismerni meg kell gondolni, hogy hónapokig tartó utra től indul egy csinos fiatal asszony. Irjon o helyen „Minortá”-nak. 740-1
Abbazia. Nagyon rossz hangulatban vagyok édes kisikém, mintha az örök meggyűvadás felé közelednék, nem is fogok ön átt meggyőválni soha, igazán nincs lelkük azoknak, akik elválasztottak bennünket, mert tegéd nékülözve soha sem fogok meggyőválni. Lelekük rajta. Hallom, hogy mulatok és hogy a kádet cousinod csapja a szelét körülöttem, igaz, hiszen én már ugysem vagyok arra való. Csak mulassatok, belátom, nem nagy szórakozás egy szegény beteg szomorú sorait olvasni. Jenő. 742-1

HÁZASSÁG.

Férjhez óhajtom adni, 18 éves kintű nevelésben részesült, tetemes vagyonnal rendelkező hungar, előkelő nemesi családból származó, biztos állású vidéki föld- birtokos — városi tisztviselő. Csakis komoly ajánlatok „Amor” jellegű alatt követhetnek a kiadóhivataltól. 673-2
Jsmeretség hiányában ez uton óhajtanok házasság céljából megismerkedni, intelligencia vidéki kereskedő leányával. — Szintén jobb családból származó 23 éves kereskedő vagyok, meggyőző külsejű és körülbelül 6-8000 ft vagyonnal, emely házasságom esetére biztosították. Komoly, esetleg fényképpel ellátott nem annyom levelek „Boldogok leszünk” jellegű alatt a ki- adóhivataltól intézendők. 688-2

ÁLLÁST KERES.

Finischig governess északnémet, kintű francia, angol és zeneismerettel legjobbj ajánlatokkal állást óhajt Fekete A. iskola ügynökség által Váci-körút 5. U. em. 185-3
Egy igen szép irású, sokoldalú képzettséggel bíró fiatal ember bármilyen irásbeli munkát, valamint minden szakmában előforduló irásbeli munkára vállalkozik. Levélbeli megismerést kér „Képzett ember” jellegű alatt e lap kiadóhivataltól. 724-3
Jrodába ajánljuk egy hölgyt ki a kereskedelmi tanfolyamot teljes eredményel végezte, a magyar és német nyelvet bírja, irólában már alkalmazva volt, és kintű ajánlatokkal rendelkezik. Címe megtudható e lap kiadóhivataltól. 640-3
Egy magánhivatalnok esti foglalkozást keres. Elvállal mindennemű irásbeli munkát, másolatokat, fordításokat német és török nyelvből. Gyors és pontos munkás. R. A. címen kér levelet e lap kiadóhivataltól. 624-3
Nyugalmasított honvédelőhadnagy, ki a Ludovika Akadémiát végezte, komparista állást keres. Címe megtudható a kiadóhivataltól. 572-3
Kereskedelmi akadémiát végzett fiatal ember, ki mint könyvvizelő bankban hosszabb ideig volt alkalmazva, megfelelő állást keres. Cím a kiadóhivataltól. 574-3
Intelligens idős nő, nagy ur hához mint hávezető nő ajánlkozik. Uradalmi tiszt övegye és mint ilyen a vidéki nagyobb szabású háztartás minden ágában járatos. Szíves megkeresést „Uri nő” jellegű alatt kórok e lap kiadóhivataltól. 712-3
Egy tisztességes 27 éves róm. kath. vallású, nőlel kizsolt gált katona, ki a magyar és német nyelvet igen tisztán írásbeli munkára, s iróval tendőkben is járatos, cselezik bármiféle szorony állásért. Címe megtudható a kiadóhivataltól. 662-3
Kereskedelmi szakképzettséggel bíró fiatal ember, ki az összes iróval tendőkben járatos és egy a magyar mint a német nyelvet szöveg és irásban bírja, állást keres. Cím a kiadóhivataltól. 580-3
Nevelő, ki magyar német nyelv és zongora oktatást adhat, három 6-9 éves fiukhoz teljes ellátásra és fizetés mellett keresetű. Cím a kiadóhivataltól. 696-3

ÁLLÁST KAPHAT.

Nyugdíjazott katonatisztek állandó és jövedelmező alkalmazást nyelhetnek. Ajánlatok „Jövedelmező” jellegű e lap kiadóhivataltól. 6429-4
Ügygökök kerestetnek egy új készítmény eladásához, amelyket egy a városi, mint a vidéki gazdaságban nélkülözhetetlen. Mindenki, akinek ismeretése van magánosknál, mint mellék- kereset ügygököket. Magas jutalék vagy lényeges biztosították. Ajánlatok német nyelven „P. F.” jellegű alatt a kiadóba küldendők. 508-3
Jrodai gyakoronok, ki már ny. minőségben alkalmazva volt, fizetéssel azonnal felvétetik. Ajánlatok „Gyakoronok” cím. alatt a kiadóba. 408-4
Mindenes leány, ki a vidéki jobb házaknál volt alkalmazva és meg nem régen van a fővárosban, azonnal alkalmazhatók. Vidékről jöveőknek és a fővárosban is érteknék előny oszuk. Cím a kiadóhivataltól. 502-4

OKTATÁS.

Intelligens leány, ki a magyar, német és francia nyelvet kiadók, tanítja, még néhány órával rendelkezik. Címe megtudható a kiadóhivataltól. 458-5
Oktatás. Egy disztiguált kisasszony zongora órákat óhajt adni. Cím a kiadóhivataltól. 452-5
Une française instruite, cherche uno leçon trois à quatre fois une heure par semaine. Adresser ó l'expedition aux initiales „Le cous” 466-5
Szabadkézi, nemkülönbön mérési rajzolásban kezdőknek okta- tást adok szerény feltételek mellett. Cím a kiadó- hivatalban. 440-5
Jparművészeti iskolai növendék, elemi iskolai tanulók mellé korreptörnek ajánlkozok. Cím a kiadó- hivatalban. 483-5
Intelligens vidéki leány ki az ovóképzőt végezte, hajlandó elemi iskolás kis leányt tanítani. Címe megtudható a kiadóhivataltól. 490-5
Correpetitori állást keres egy VIII. reáliskolai tanuló. Szíves megkeresések o lap kiadóhivataltól kérteknek „Correpetitor” jellegű alatt, hol a. illető cizme is megtudható. 83-5
Oktatás. Je cherche uno jeune française qui m'instruirait la langue française, par conversation agríable. Lettres sous „Medicine” a l'expedition de ce journal. 78-5

BIRTOK ELADÁS.

Nemesi birtok. 576 hold prima föld, vasúthoz egy órányira, 86000 bankpénz, instruktio vétésű 75000 ft. Nogradmegye, husz percz vasúthoz. 780 hold, 55000 bankpénz, instruktio vétésű 116000 ft. Csakis direkté vevőknek ad értesítést levélleg Weisz Ernő, Nagymező-utca 12. 151-6
Bérbeadó birtok. Barsodmegyében egy 2000 holdon fölüli birtok, melyből a szántótér 1000 hold az 1893-ik évtől kezdve 12, esetleg 15 évre bérbé adatik. Evi bérösszeg 7000 ft. A feltételek a megbízottnál tudhatók meg. Címe a kiadó- hivatalban. 184-6
Birtok 12500 hold területű nagy vadászterülettel, ósordóval, melyben mindennemű vad található, ritka szép emeleti kastéllyal teljesen beburorozva, iparvállalattal, 650,000 frtért eladó. Venni szándékosok „Vadászterület” címen küldjék be ajánlatukat e lap kiadóhivataltól. 140-6

HÁZ ÉS VILLA ELADÁS.

Körút közelében egy 3 emeletes bérház még 12 évig adomentes, kedvező feltételek mellett eladó. Szükséges tőke 40.000 ft. Ajánlatokat „1000” jellegű alatt a kiadóhivatal közvetíti. 820-7
Ház eladás. Vidéki nagyobb városba egy emeletes sarokház 40 000 ft. területen nagyon maszivan építve, halálosan miatt eladó. Cím a kiadóhivataltól. 882-7

ELADÁS.

Honvédtiszti attila és eskő, majdén új, olesón eladó. Aján- latok a kiadóba „Uj honvédtiszti ruha” címen kéreknek. 788-8
Ebenfa fuvola (Ziegler mester műve) czüst billentyűkkel, elefánt csontfajjal, eladó 100 frtért. Cím a kiadóhivataltól. 716-8
Egy gyermek-mérleg tízedes romiszorú, kintű készítmény jutányosan eladó. Cím a kiadóhivataltól. 708-8
Súranyi Szalonczukorka legfinomabb minőségben 1 kg. 2 frt, 3 kg. 3 frt 50 kr., 4 kg. 6 frt bérmenleve, utánvéttel mellélt Súranyi cukorkagyár Nagysúrány. 127-3
„Természettudományi közlöny” 25 évtőlana, 125 ft helyek 70 frtért eladó. A kötetek füzetekben vannak, ép tiszta állapotban. Ajánlatok „Természettudományi Közlöny” jellegű alatt a kiadó közvetíti. 644-3
Egy aquarium, egy díszes virágzattal, phönix és legyező pül- mákkal több randbált dísznövény eladó. Leve- lek „Aquarium” jellegű alatt a kiadóba intézendők. 680-8
Gyógyszeriár. Realjogu gyógyszeriár nagy vidéki városban, megye székhelyen 30000 frton felüli likvi forga- lommal 90000 frtért eladó. Bővebbet a kiadóhivataltól. 198-3
Eladó telkek. Budán, a Gellérthegy legszebb helyen, a fő- ut mellett, két szép telk villának igen alkalmas, szabad kézből eladó. Ajánlatokat „H. K.” jellegű alatt e lap kiadója továbbít. 628-3
Dogge szép, nagy, szelid 11 hónapos, elutazás miatt azonnal eladó. Cím a kiadóhivataltól. 424-8
Eladó telkek. Rakoskeresztúron a főuton bekerítve 4 ft ölen- kont. Cím a kiadóhivataltól. 153-8
Eladó zongora. Alig használt, teljesen jó karban levő S. Windhofer-féle hat és fél oktávós, 80 billen- tyűs zongoránat a lehető legjutányosabb árért eladom. Cím a kiadóhivataltól. 310-3

VÉTEL.

Ruhaszekrény 3-3 ajtó melletti megvételre kerestetik. Aján- latokat „Ruhaszekrény” jellegű alatt a kiadó- vatal közvetíti. 270-9
Telket vásárlók Budapestben vagy környékén. Irásbeli ajánlatok „Középszé” jellegű alatt a kiadóba kérék. 500-9
Tisztviselőtelepen lakást vagy házat keresek bérbé, mely 2-3-4 utcai szobából és tartozékaiból áll, május 1-ére. Ajánlatot kérek B. M. 78 cím alatt a kiadóba. 518-9
Veszék fővárosi házakat, lehetőleg kevés tórral vagy anélkül a Margit-híd tájékán. Ügygökök közvetítésre kizárva. Levelek „Birtokos” cím alatt kórok e lap kiadóhivataltól. 449-9

KIADÓ SZOBÁK.

Külön bejáratu szépen burorozott 2 ablakos utcai szoba (elő- szobából nyíló) gyermeklelen családnál egy urnak kiadó. Cím a kiadóhivataltól. 679-10
Dohány-utczában egy külön bejáratu 2 ablakos udvari szoba havi 14 forintért azonnal kiadó. 670-10
Egy elegáns burorozott külön bejáratu szoba a belváros- ban azonnal kiadó. Címe a ki- adóhivataltól. 340-10
A Damjanich-utczában egy tiszta burorozott szoba 72 frtért azonnal kiadó. Cím a kiadóban. 582-10
Burorozott utcai szoba fűdőszoza használatjal az 1161- uton, azonnal kiadó. Cím a kiadóhivataltól. 584-10

Külön bejáratu burorozott szoba a Szondy-utczában, azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóban. 590-10
Rottenbiller-utczában egy tiszta csendes utcai szoba, külön bejárattal kiadó. Bővebbet a kiadó- hivatalba. 536-10
Csinos kis udvari szoba, urí családnál kiadó a kintű köz- e. Cím a kiadóhivataltól. 502-10
Kiadó szoba. Csinosan burorozott, két ablakos utcai hónapos szoba kiadó. Villamvasutí megállóhely a közvetlen közelben. Cím a kiadóhivataltól. 620-10
A Nagymező-utczában egy I. emeleti, különbejáratu szoba kiadó. 522-10
1-ső kerület. A Fortuna-utczában, földszint, 2 utcai szoba szé- pen burorozva, 1-2 urnak azonnal kiadó. 473-10
2-ik kerületben a Hatny-utczában 1 szoba, előszoba 15 frtért azonnal kiadó. 474-10

SZOBA KERESTETIK.

Butorozott szobát keresek az „Országos Hirlap” köz- szedésében. Ajánlatok a kiadóba kör- nek „József-körút garcon lakás” jellegű alatt. 526-12
Keresek szerény kis udvari burorozott szobát, lehetőleg a József- körút közelében ajánlatokat kérek „szoba” címen a ki- adóhivataltól. 702-12
Lakást keresek május 1-ére József-köruton vagy annak köz- velen közelében, mely 2-3-4 utcai szobából és hozzá tartozékaiból áll. Ajánlatot kérek R. V. 37 alatt a kiadó- hivatalba. 516-12
Tiszta burorozott szobát keresek, lehetőleg külön bejárattal. Aján- latokat a hely os az ár megjelölése mellett „Butorozott szoba” alatt a kiadóhivataltól küldendők. 316-12
Butorozott hónapos szobát keres egy fiatal ember kposz- tóval a József-körút és a József-utca közelében havi 10-18 frtért. Ajánlatokat a kiadóhivatal fogad el „Lakás” cím alatt. 62-12

KIADÓ LAKÁSOK.

1-ső kerületben Attila- és Roham-utca sarkán a fővárosi nyári színház közelében, a III. emeleten egy erkélyes lakás kiadó, mely áll 8 utcai, cseléd-, fűrdő- és előszobából. 476-13
1-ső kerület, Karácsony-utca, egy 3 utcai szobás földszinti lakás kiadó. Bővebbet a kiadóhivataltól. 168-13
1-ső kerület, Rózmál-dűlő, a János-körház közelében 2 nagy szoba, veranda, fűdőszoza, konyha (vizvezeték- kel), élekanara, pincozó és padlásból álló lakás azonnal kiadó. Cím a kiadóhivataltól. 118-13
2-ik kerület, a Bimbó-utczában egy I. emeleti lakás kiadó, mely áll 4 nagy, 1 kis szoba, elő-, fűrdő-, cseléd-szoza, veranda, konyha stb., azonnal kiadó. Cím a kiadóhivataltól. 170-13
Magyar-utczában egy I. emeleti utcai lakás azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóban. 666-13
4-ik kerület. Belvárosban egy III-ik emeleti lakás kintű, mely áll 1 kőablakos utcai szobából, 1 udvari-, elő-, konyha és élekanarából. Bővebbet a kiadóban. 492-13
5-ik kerület, a Kálmán-utczában a III-ik emeleten 2 udvari, elő-, fűrdő-, cseléd-szoza, konyha, élekanara stb., köze- jött akadályok miatt kiadó. Cím a kiadóhivataltól. 176-13
Krisztina-köruton egy 3 utcai elő-, fűrdő- és cseléd-szobából álló lakás azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivataltól. 488-13
6-ik ker., Vörösmarty-utczában egy II-od emeleti, 2 udvari, elő- szoba, konyha stb.-ből álló lakás azonnal kiadó. Cím a kiadóhivataltól. 119-13
6-ik kerület. A Váci-köruton egy 3 bejáratu lakás kiadó, mely áll 5 utcai-, 2 elő-, cseléd-szoza és konyha. 486-13
6-ik kerület. Vörösmarty-utczába, 2 udvari-, előszoba, konyha, kamra azonnal kiadó. Cím a kiadóhivataltól. 484-13
7-ik ker., az István-uton egy I. emeleti lakás azonnal kiadó, mely áll 2 kert szobából, konyha, kamra stb. Bővebb cizme megtudható a kiadóhivataltól. 172-13

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Nagy sarok bolthelyiség a József-köruton azonnal kiadó. Evi bér 1800 ft. Cím a kiadóban. 312-17.
Kis bolthelyiség a József-köruton azonnal kiadó. Evi bér 400 ft. Címe megtudható a kiadóhivataltól. 314-17

KÜLÖNFÉLE.

Árverési hirdetés. A lötenyészés emelésére alakult rész- vénytársaság (Tattersall) Budapestben külső korepost-ut 18-17. sz. a. azonnal közhírré teszi, hogy 1 drh 6 éves szürke írlandi faj hata és hámos ló — 1 drh 2 éves fekete amerikai ügétő mgn és 1 drh 9 hónapos amerikai ügétő mentőli szá- mos kanca-csikó, e hó 16-án csütörtök d. c. 11 órakor a buda- pesti lóvásártelenen bírói árverésen eladotnak. 181-18
Vidéki urak (üggyedek közhivatalnokok, gazdászok stb.) föld- birtokkal karöltve járó ügyeletek révén elsórangú fővárosi czég által évi 2-3000 ftnyi mellékjövédelmre tehetnek szert. Levelek „Sorics” jellegű alatt a kiadóhivataltól. 9-15
Külföldön elsajátított szakismeretek és hosszú gyakorlat alapján készítek modern stíben kárpitos-és díszítési munká- kat. Függönyök díszítése, terem-díszítések íb. kiváló ízlelői eszko- zultatnak. Magamát a n. ó. közönség gyors pártfogásába ajánlom, maradtam kintű szíjzelettel Szilág. Szigmund, kárpitos és díszítő. Budapest, VII., Dohány-utca 68. (Körtösz-utca sarkán.) 494-1
Majd ha fagy, baj lesz nagy, ha nem használja azonnal, mikor Rótz-főle fagyfűdőt. Ezen ismert és óvek óta bevált szer minden fagyos testrészt leggyőzebb idő múlva gyógyít, friss bajt már 3 nap múlva. Egy üveg 1 korona. Fő-ös székküldési ráktár: Raditz R., Apostol-gyógyszertára, Budapest József-körút 61. 110-15
Csak fiatal embereket érdekelhet tudni azt, hogy „Párisi dr. Boiton-für-Injektio Orsien- e” már néhány napi használat után elmulasztja meg a leggyőzebb is legolhanyagoltabb bajokat is. Főlisleges tehát Santal-óvaj avagy copain-bálszeggel kísérletezni, melyek csak a nyomorú ráktár, 60 a bajt nem gyógyítják meg. Magyarországi főkár: Zoltán-főle gyogy- szertár Budapest, Nagykörösz-utca 23, a Szechenyi-tér sarkán. 1 üveg ára 1 forint. 54. N. H-18

A szomszéd. A zongorahangoló: J6 reggelt, nagyságos asszonyom. Eljöttem, hogy meghangoljam a zongorát.

— De hisz én nem is küldtem önért!
— De küldött a doktor ur a szomszédból...

Le a frakkal.

Minden vonalon megindult a harc a frakk ellen. Ha így halad az akció, talán megérjük, hogy végkép letűnik a divat teréről ez a csunya ruhadarab.

De mielőtt végkép elhangzanék felette a requiescent, mondjuk el, kik hozták be ujabban a budapesti báltermekbe.

Anno 1859, mikor az olasz háboru után a beczirkerek visszamentek Csaszlauba, meg Napajedlbe pinczérnek, apáink ledobták a frakkot, meg a pantallont és olyan gimbesen-gombosan meg szállangosan álldogáltak a Medetz váczu-utczai trafikja előtt, mintha mindegyik saját magamagának lett volna a Jánosa.

Járta a zrinyi, a spenczi, a Buda-bekecs, a szalonokban pedig magyar nadrágban, fekete atillában táncolták a csárdást.

Igy ment az évek hosszú során át. Minden évben kevesebb lett a sallang, meg a zsinor, veres nadrágban sem feszített már az arany sas ebédelő szobájában Bónis László biharmegyei szittyu ur és kifejlődött valami olyan európai stílu magyar divat, aminőben aztán rávirradt apáinkra az 1867-iki alkotmány.

A következő év farsangján aztán, a mágnaskaszinónak egy akkori hangadója, gróf Keglevich Béla, kiadta a jelszót, hogy le kell dobnia a magyar nadrágot.

Most, mikor már minden magyarrá lett, mire való volna még tüntetni külsőségekkel?

A rossz nyelvek azt sugdosták, hogy a szép, pádszál karcsuságu Keglevich Béla akkor már kezdett egy kis enbonpoint kapni, és ezért vágyakozott a plundra meg a kaputrokk után. Keglevichnek csakhamar akadtak követői, így gróf Károlyi Pista is, aki az akkori arany ifjúságnál matador szerepet játszott.

Egyik Európa-bálon valóban frakk-, lakk-, klakkban is jelent meg vagy öt-hat mágnás, a legislegutolsó párisi divatkép mintájára öltözve, és így táncolták Sárközy zenéjére a csárdást.

A frakk ellenségei azonban szörnyen demonstráltak, különösen a jogászok, akik tüntetőleg attillában, csengő-bongó sarkantyúval mentek az elit-mulatságokra.

Azonkívül rendes frakk-ellenes értekezletekre gyülekeztek az egyetemteri Fillinger kávéházban, ahol mindent kigondoltak a gyűlölt fecskéfark ellen.

Igy, hordárok óriási plakátokat hurczoltak az utcákon, amelyeken vérvörös betűkkel állt:

! LE A FRAKKAL !

Ahol a legtöbb sétáló volt, odamentek ezek a plakátos emberek, és néha-néha kórusban, élő szóval is hirdették, hogy: Le a frakkal!

Lelkes ifjak, a divatos báliszsépségektől szent ígéretekot vettek, hogy nem tánczolnak olyan emberrel, aki frakkot visel és ha frakkos urak léptek a bálterembe, fütty és *le vele* és *ki vele* kiáltások hangzottak — az abczug csak későbbi jurista „Erfindung“ lévén.

Híába volt azonban minden küzdelem. 1869-ben már alig ment valaki Budapesten atillában táncmulatságra, s a hetvenes évek elején teljesen vidékre szorult már őseink daliás viselete.

Századunk VIII. tizedében pedig már a leg-sötétebb provincián lakozó gavallér is átállott volna frakk nélkül mutatkozni a nagy-szent-ferencz-kétegyház-ágotai kaszinó vikszolt pádimentomos báltermében.

És ime — most újra fölhangzik a jelszó *le a frakkal* és megindul a harc ellene gavallér körökben.

Hogy mi lesz helyette Carneval hivatalos formaruhája, azt csak a welszi herczeg meg Fényvessy Ferencz tudná megmondani, aki daczára kis és nagy dandyk sarga irigységének, még mindig legszebben öltözködik Budapesten.

A RÓKAÚT. SUDERMANN HERMAN REGÉNYE. (26)

Az öreg, aki eközben fúrge ujjakkal papirosba göngyölte a pénzt, örömtelt büszkeséggel nézett pompás fiára, akit ő olyannak nevelt. De aztán újra elfogta az aggodás:

— És ugy-e, Félixkém, a párbajra már nem is gondolsz... hisz ez örültség... hisz az életedet tennéd koczkára!

Felix kidüllesztette a mellét.

— Becsületbeli ügyekbe, apám, ne avatkozz bele. Ahhoz te nem értesz. Mihelyest valami tisztességes segédet találtam — — —

— Mi az — segéd, Félixkém?

— Az egy férfi, aki közvetíti a kihívást.

— Kinek közvetíti — a Boleszlávnak?

— Természetesen.

— A szigetre?

— A szigetre.

— De, Félixkém, hova gondolsz? Melyik tisztességes keresztény emberfia merészkedik neked a szigetre? Hisz te tudod, hogy ott lépten-nyomon farkascsapdára, aknákra és tudja Isten miféle egyéb gyilkos szerszámokra akad az ember. — Nézd meg a Hackelberget, az még manapság is sántít, mert benne ült egyszer. — de ne beszélj róla, érted? Mert annak nem szabad kiszólni, hogy Hackelberg valaha a szigeten járt. Elég az hozzá, oda nem lehet senkit se küldeni s különben is, ki fog ilyen veszedelmes emberrel kikezdeni? annál semmit se lehet keresni, fiacskám.

— Csak kerüljön a markomba, mormogta Felix magában.

Az öreg aggodalommal nézett rá, azután betöltött egy kupicza fodormentapálíntát és odatette a fia elé.

— Idd ezt ki, Félixkém, mondta, — ez csillapít.

Felix ivott.

— A továbbiakat meg bízd a te öreg, becsületes apádra, az majd talál módoskát, amely kigyógyít a te ugynevezett becsületérsédből. — Jó éjszakát, Félixkém.

Nem ígért tulsokat az öreg, becsületes apa.

Másnap reggel, mikor szemben ült fiával a reggelinél, elkezdte az ő sajátos, jóakaró sajnálkozással tele hanghordozásával:

— No, Félixkém, kialudtad azt a bolondos gondolatodat?

Felix haragos lett...

— Már mondtam neked, apám, ehhez —

— Én nem értek! Nagyon igaz, fiacskám.

De egyet mégis szeretnék tudni: kívül akarsz te voltaképen párbajozni, a Schranden báró ural vagy a Baumgart hadnagy ural?

Felix meghökken. Valami sötét sejtés megmondta, hogy hova czéloz az apja.

— Ez agyafurtság, apám, felelte. — Én egyszerű, egyeneslelkü katona vagyok. Engem hagyj békében, s ne gyere ilyenekkel.

— De, Félixkém, né légy olyan heves. Hiszen én jót akarok veled. A Schranden báró ur sohse volt hadnagy, tehát semmi közöd hozzá, a Baumgart hadnagy meg egy közönséges szélhámos, aki idegen nevet vett föl, ehhez hát éppenséggel nincsen közöd.

— Ez igaz — mondta Felix és mézet kent a vajaskenyerére. — Nem is szabad annyira megbecsülnöm, hogy kihivassam.

Most egy új aggodalom támadt föl benne.

— Csak ne volna hadnagy, tette hozzá bosszusan — azt nem tudja a becsületérsésem elviselni, hogy az olyan gazember hadnagy legyen.

Az öreg, ugy látszott, csak erre a megjegyzésre várt.

— De miért is tituláltatja magát hadnagnak? — kérdezte és összecsucsorította husos ajkait. — Mert az előjárói nem tudják a csalást. Azok ugyan szépen beadnának neki, ha csak sejtjenék is.

Felix kezdte megérteni.

— Hát azt hiszed, hogy kellene —

— Persze, hogy kellene.

— De Félix könnyen sérthető becsületérsése arról mütse akari tudni.

Felix kezdte megérteni.

— Hát azt hiszed, hogy kellene —

— Persze, hogy kellene.

— De Félix könnyen sérthető becsületérsése arról mütse akari tudni.

— Ne feledd el, apám, hogy én tiszt vagyok, mondta megbotránkozva. — A te föltesésed egyenesen sértő roám nézve.

Az öreg a vállát vonogatta.
— Ha te nem akarsz, — mondta.
A becsületérső fiúnak most kibuvó kínálkozott.

— Akkor talán aláírás nélkül kellene — mondta elgondolkodva.

— Arra nem adnak semmit, felelt az öreg. — De tudok én sokkal jobbat. Én majd magam megindítom a dolgot. Te majd csak a többivel együtt kaparintod alája a nevedet. A sok közt elvész ugy is.

Ugyanaz nap délután Hoffmann községi szolga összehozta a népfelkelőket és meghívta őket a „Fekete sasba.“ Ez az eljárás persze csak az ünnepélyesség emelésére volt jó, mert egyébként is eljöttek volna.

Mikor minden asztal körül volt fogva, — Schranden falva egymaga vagy harmincz harczost küldött a szent háboruba, — mikor már Merckel ur örökös szeme mindenféle tele poharakat látott, akkor kibujt a sötét mögül, meg-simogatta a hasacskáját és titkos pillantás váltva a fiával, ezenképen kezdte a beszédét:

— Hát látjátok, tisztelt polgártársak, az eset ugyanis a következő: Ti itt mind derék katonák vagytok s elég meleg csatában harczoltatok szegény hazánkért. Akárhányszor a nyelveitek lógott a szomjuságtól, s nem volt egy csöpp szennyes pocseta vizetek se a közelben. Azért nem veheti töletek senki rossz néven, hogy a háboru fáradalmi és terhei után most egyszer-másszor a „Fekete sas“-ba mentek és egy korty jó barna sört isztok. Ezt becsülettel és keservesen megérdemeltétek. Egészségtekre, katonák!

Kancsóját, amelyet erre és hasonló alkalmaakra mindig kéznél tartott, hatalmas lendülettel az ajkához emelte s mialatt ivott is, lopva leste azokat, akik talpas kancsójukat fenéig ürítették. Azután titokban intett a pinczérkisasszonynak s erősen törölgetve a száját, így folytatta:

— Mint a községtek birája, nem mehettem ugyan veletek a harczba, mert azalatt otthon kellett a honmaradottokról gondoskodnom, — a tetsző meghatottság mormogása futott végig a szobán, — de én is hazafi vagyok, mint ti, és az én szívem is melegen és híven a dobog hazáért és becsületért, mint a tiétek, ti derék katonák! — Siess jobban, te lusta teremtes, hisz Weichert ur meghal szomjan — —

(Folytatása következik.)

Magyar királyi államvasutak.

30683. sz. Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége 1898 kedvező ajánlatok tétele esetén 1899 és 1900 években szükséges pályafentartási fák szállítására nyilvános pályázatot hirdet 1898-ik évben az alább felsorolt pályafentartási fákra lesz szükséges:

5412 köbméter	erdei fenyődeszka
153.953	jegenye fenyődeszka
1.393	tölgyfa deszka
2.430	vörös fenyődeszka
44.948	szétmetszetlen fenyődeszka
139.280	faragott fenyőfa 7 méter hosszúságig
121.300	" " 7 m-től 12 m-ig
7.426	" " 12 m-től feljebb
228.031	faragott tölgyfa 4 méter hosszúságig
189.797	" " 4 m-től 7 méterig

Jövő 1898-ik évben szállítandó pályafentartási fák méretei a 30683. sz. a kiadott méretjegyzékben vannak felsorolva, a következő években szükséges fák méretei a szállítási évet megelőző november hó elején közzétettnek szállítóval.

Az egyes évekre megrendelt pályafentartási fák ugyanazon év február havától kezdve április hó végéig szállítandók.

A debreczeni üzletvezetőség kiköti magának, hogy a fentebb közölt fa mennyiségnél 30%-kal többet vagy kevesebbet rendelhessen.

A pályázati feltételek alapján készült ajánlatok legkésőbb 1897. december hó 15. déli 12 órájáig nyújthatók be a debreczeni üzletvezetőség I. általános osztályánál: az 5%-bátünpénz ellenben 1897. évi december 14. napjának déli 12 órájáig teendő le a debreczeni üzletvezetőség gyűjtőpénztárában.

A pályázati részletes feltételek és méretjegyzékek valamennyi üzletvezetőségénél és keresk. iparkamaránál megtekinthetők, a debreczeni üzletvezetőségénél díjtalanul megszerzhetők: míg a 122291/96 sz. általános anyag szállítási valamint a 136719/92. sz. a kiadott pályafentartási fák szállítására vonatkozó különleges szállítási feltételek ugyanott szintén megtekinthetők, de csak készpénz fizetés ellenében szerezhetők meg a m. kir. államvasutak budapesti nyomtatványtárában (Budapest Andrassy-ut 73/75 sz. a.) az előbbi 27, utóbbi 15 krért, postai szállításra 10 kros levéljegyet szükséges melékelni. Debreczen, 1897. november hó 6-án.

Az üzletvezetőség.

Színházi műsorok.

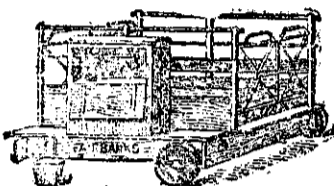
	Nemzeti Színház	Vár Színház	M. kir. Operaház	Vig Színház	Nép Színház	Magyar Színház	Kisfaludy Színház
Csütörtök	A három testőr	—	A zsidó nő	Coulisset ur	Az ördög mátkája	A kikapós patikárius	—
Péntek	Benoiton család	A cremonai hegedűs — Coppelia	—	Coulisset ur	A varázsgyűrű	A gósák	—
Szombat	Benoiton család	—	Mano. Lescaut	Szöke Katalin	A varázsgyűrű	A kikapós patikárius	—
Vasárnap d. u.	Otello, a venezzei mór	—	—	Coulisset ur	Az ingyenélők	Titok	—
Este	Benoiton család	—	Sába királynője	Szöke Katalin	A varázsgyűrű	Mama szemé A báránykák	—

Új találmány! Urak figyelmébe!

Szabadalmazva az összes nagy államokban.
Kártyajáték-számjelző tábla
 a legalkalmasabb karácsonyi meglepetés!
Kávésok és kaszinók figyelmébe! A Kártyajáték-számjelző tábla a legalkalmasabb meglepetés!
 A Kártyajáték-számjelző tábla a legalkalmasabb meglepetés!
 Szabadalmazva az összes nagy államokban.
NAGY ISTVÁN
 a szab. kártyajáték-számjelző tábla föltalálója és kizárólagos előkészítője.
 Budapest, VII., Csömöri-ut 69. sz.

A szabadalmazott

„Fairbanks“ mérlegek

százados rendszerűek, többsúlyos fémmezőkkel bírnak és a híd minden pontján egyenlően mérlegelnek.
Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket.
 Különösen gazdák, gazdaságok, kézségek és uradalmak részére a legjobb megválasztást ajánljuk. **Gazdasági egyesületek tagok kedvezményben részesülnek.**

„Fairbanks“ mérleg- és gépgyár részv.-társaság

Budapest, Andrassy-ut 14. Gyár: Váci-ut 156.

közvetlen központi irodánkhoz Andrassy-ut 41. sz. intézendők.

73417. VI. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A palánkai dumaszakaszon az 1898—1902 években végrehajtandó s mintegy 3.578.8 m³-nyi földmunkából, 91.321.0 m³-nyi kotrással egybekötött földmunkából 160.000 m³ I. oszt. és 297.333 m³ II. oszt. kőhányásból, végre 1.658 m³ kőkirakatokból álló mederrendezési munkálatok végrehajtásának vállalat utján leendő biztosítása céljából a földmívelésügyi m. kir. ministerium tanácsstermében **1898. évi január 10-én déli 12 órakor** zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.
 A kellően kiállított zárt ajánlatok, melyekhez az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő hánatpénznek készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a központi m. kir. állampénztárnál történt letételt igazoló pénztári elismervény csatolandó Ocherolli Károly kir. tanácsos, segédhivatali főigazgatónál a földmívelésügyi m. kir. ministeri palotában (földszint 3. ajtó) 1898. évi január hó 10-ik napján déli 12 óráig nyújtandók be.
 A többi feltételek a hivatalos órák alatt az újvidéki m. kir. folyammérnöki hivatalban megtudhatók, hol a tervezetek is betekintheők és az ajánlati minták valamint a részletes feltételek beszerezhetők.
 Kelt Budapesten, 1897. évi december hó 10-én.
 Földmívelésügyi m. kir. miniszter.

Mit ajándékozzak karácsonyra

- feleségemnek? Hang: Egy csinos kézimunka-kosarat.
- Leányomnak? Hang: Egy csinos gyermek-kocsit.
- Sógornomnak? Hang: Egy csinos papir-kosarat.
- Sógornőmnek? Hang: Egy csinos lyukasított tea-asztalt.
- Anyósomnak? Hang: Egy csinos utazó-kosarat.

Mind ezek dus választékban kaphatók: (244)

Krausz Károly, és Józsefnél,
 Prág-Rudniki kosáru-gyár,
 Budapest, Andrassy-ut 43.

Előfizetési felhívás

BUDAPESTI BAZÁR

szépirodalmi divatlap **harminczkilencedik** évfolyamára. Harminczkilences év fennállása előző ajánlja lapunk szépségét.
A „Budapesti Bazár“ utasításokat ad előfizetőinek divatreszeiben megjelenő illusztrációk után öltönyök házálag készítésére — **ingyen** — mérték szerint bármily szabásmintával szolgál előfizetőinek. Megrendeléseket is szívesen teljesít a szerkesztőség.

A szépirodalmi részére is kiváló gond lesz fordítva, január elsai számunkat igen érdekes regényvel kezdjük meg.

Előfizetési föltételek:

Egész évre . . . . . 6 frt — kr. || Egy óra . . . . . — frt 50 kr.
 Félévre . . . . . 3 frt — kr. || Egy szám ára . . . — frt 25 kr.
 Negyedévre . . . . . 1 frt 50 kr.

Minden előfizető az alább elősorolt regényekből választhat egy példányt vagy az 1894. évben, előfizetők arcképével megjelent **emlékalbumot**. A füzeteket megküldjük ingyen és bérmentve.

Dora. A félmilliomos asszony. Vénusz.
 Az előfizetési pénzek **KIRÁLY JÁNOS** szerkesztőnek küldendők. (Koronaherceg-utoza 17. sz.)

XXVIII. évfolyam. Előfizetési felhívás XXVIII. évfolyam.

„MERCUR“

hiteles pénzügyi sorsolási szaklap XXVIII. évfolyamára.

- A „MERCUR“** a legregibb pénzügyi és sorsolási lapja Magyarországnak
- A „MERCUR“** sorsolási rovata csak hiteles adatok alapján készül és ennél fogva **feltétlenül** megbízható. (196)
- A „MERCUR“** elismert megbízhatóságával legtökéletesebben szerkesztett sorsolási jegyzékei által tünik ki és hivatalos sorsolási közlönye a legtöbb állami, városi hivatalnak, pénzügyintézetnek stb.
- A „MERCUR“** nélkülözhetetlen közlönye minden tőkepénzesnek, a menyében megbízható értesüléseket közöl a bel- és külföldi **gabona- és értéktőzsdék helyzetéről**, továbbá minden közgazdasági és pénzügyi eseményről.
- A „MERCUR“** előfizetőinek **osztálysorsjáték hivatalos nyereményjegyzéke** ingyen melléklet gyanánt jár. Ezen kívül az év végével minden előfizető díjtalanul kapja meg a **Mercur könyvét az 1898. évre**,

mely számos közgazdasági közleménye stb. kívül tartalmazza a bel- és külföldi sorsjegyek, záloglevelek stb. mindazon számait, melyek az 1897. év végéig kisorsoltattak, de nyereményük mindaddig még nem vétet tek fel **A Mercur évkönyvéből** tehát megtudható vajjon bármely sorsolásnak alávetett értékpapir a kibocsátás napjától 1897. december végeig, kisorsoltatott-e vagy sem. **Előfizetési ára egész évre 2 frt.**
Mutatványszámokat ingyen küld a

„MERCUR“ kiadóhivatala, Budapest, V., Dorottya-utoza 12.

5925/97. szám.

Fa-eladási hirdetés.

A tótyáradi magy. kir. erdőgondnokság pernyésli II. vágássorozatában 1898. évtől bezárólag 1907. év végéig terjedő 10 (tíz) év alatt kihasználandó 723.09 k. holdas vágásterületen álló faanyag, u. m.
 2.042 m³ haszonfa
 82.335 „ hasáb
 26.694 „ dorong tűzifa és
 25.074 „ kocsis gally- és rözsefa tövön való eladása iránt 45.893 forint (Negyvenötzernyolczszázkilencvenhárom forint) 66 kr. kiküldési árral Tótyárádon a m. k. erdőgondnokságnál **1897. évi december hó 28-án d. e. 10 órakor** zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni. Bánatpénz 4.500 frt.
 Az árverési és szerződési feltételek alulírott főerdőhivatalban bármikor megtekintheők.
 Szabálytalanul felszerelt, valamint elkésve, vagy táviratilag benyújtott ajánlatok és utóajánlatok nem fogadtnak el és az ajánlatok váasztása és elfogadása föltt a nagyméltósága földmívelésügyi Miniszter Úr tetszés szerint intézkedik.
 Lippa, 1897. december hó 6-án.
 Magy. kir. főerdőhivatal.

ATILA

kerékpáriskola József-körut 36.

tálen áll megörzésre elfogad kerékpárokat. Ez a egyetlen, legnagyobb, fedett, villamosvilágítású állatott és fűtött kerékpáriskola. A kerékpározás a től hónapokon át mechanikai készülékek elsajátítható és gyakorolható. A helyiség naponta 7 órától reggel egész este 8 óráig nyitva van.
 Képvisező:
Kretschmár E. és Társa kerékpárművek r. t. Reichenberger Károly.

A mikor a pneumatik nem pukkan meg.

Az elegáns világ nagyokat mulat most Z. ur esetén. Z. ur és K. ur egy gazdag lánynak udvarolnak. Z. ur karsu és K. ur középső s felül van a 100 kilón. — Hogy ezt a tulsulyt elveszítse, elhatározta, hogy a felesleges súlyt Fodor vivómester elegáns bicikliszalonjában lekarikázza. Jelentkezik is a fürdő-utczai kerékpár szalonban és gépet kér. Az éppen jelenlévő Z. ur hamarjában fogadást ajánl fel, hogy K. ur alatt a gép pneumatikja megpukkad. K. ur feltehenkedik a gépre, a pneumatik nagyokat nyög de azért keményen állja ki a sokok kilót.

— „Persze azok a nyomorult Columbia gépek!” kiált fel dühösen Z. ur, „azok egy elefántot is elbirnak.” — S fizette a fogadást.

A szomorú morál csak akkor követhető. K. ur a karikázástól lesorányodott s elkaparította Z. ur elől a gazdag parthiet. Volt annyi malicziája, hogy fogadást ajánlott fel, hogy ha ezt a Z. ur megtudja, hát megpukkad. Ezt a fogadást meg is nyerte, mert Z. ur mérgébe megpukkad. Percze az ő bölcsőjét nem a Columbia-gyárban ringatták.

Kifőltve az ezredéves orsz. kiállításra jó munkáért.
SCHUBERTH JÁNOS, késes.
Csakis IV. kerület, Granátos-utca 3. szám.

KÉSEK, OLLÓK, BERETVÁK, legolcsóbb gyári áron. Javítások, közszűrlések és vidéki megrendelések lelkiismeretesen teljesíttetnek. *Korcsolyák javíttatnak és nikkeleztetnek.* (40)

Első biztosító intézet katonai szolgálat esetére.
6 cs. és kir. fonsége József főherczeg védnöksége alatt.
Biztosítási tőke: 27 millió korona.
Flu gyermekek legelőnyösebb ellátása
katonai szolgálat költségének fedezése — illetve a nagykorúság idejére. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az **Igazgatóság.**
Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 1. sz.

958. sor. **BON 028. szám**
Polgár Sándor
egyét. gyakorlott kölszerész
Budapest, Erzsébet-kört 50. sz.
kötéles ezen utalvány beküldése mellett minden megrendelőnek 15% azaz tizenöt százaléknyi árkedvezményt adni, az eredeti
F. Bergerand fils
párisi különlegességek (gummi es halhólyag epugy összes női óvszerek) gyártmányából. Kimerítő képes árjegyzék díjmentesen zárt leveleiben küldetik. Kiváratott: az „Országos Hirlap”-ból. (145)

Bőr- és szépségápolás szakorvosa
med. univ. Dr. Révész Benő
Budapest, Kerepesi-ut 63., I. em.
24 évi gyakorlat, a berlini és bécsi kórházakban szerzett tapasztalatai alapján gyorsan és alaposan gyógyítja az összes
bőr-, ideg és nemi bajokat. Szépcégi hibákat:
szepítő, anya- és májfolt, pattanás, szemölcs, rózsor, fagyos végtagok, hajkorpa, hajhullás, sebek; szakszerű tanácssal szolgál az arcz és kézápolásra.
Feltűnő eredménnyel gyógyítja a titkos betegségek név alatt ismert összes férfi- és női bajokat és azok következményeit.
Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig,
Levelekre azonnal válaszol. Kivánatra gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diszkrétó.

Páratlan sikerű „Uj gyógymódom” tapasztalt biztos eredményei folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.
Ideg- és nemi betegségek
önfertőztetés következményei: syphillis utóbjai mint bármily nagyfokú és idült
„TITKOS BETEGSÉGEK”
ellen új gyógymódom minden befejezkendezés és gyógyszeres adagolása nélkül néhány nap alatt gyökeres, állandó és teljes gyógyulást biztosít. Elgyengült férfiak impotentiájában gyógymódom az összes gyógymódotok hasonlóitól sikerei folytán messze felülmúlja. — Nagyszabású külön győgytermek.
DR. MITZGER TIVADAR,
az ideg- és nemi betegségek szakorvosa. *hydroelectrotherapiai* rendelés intézete.
Budapest, VI. ker., Teréz-kört 44., I. emelet.
9—1, d. u. 3—7. (85)

A szépség titka!

a valódi
RAVISSANTE
Dr. Lejosse-tól Párisban.
Hölgyek százezrei fiatal, viruló arczezinüket a már évtizedek óta általánosan ismert bőrszépítő-szereinknek köszönhetik, u. m.
Ravissante, Poudre-Ravissante, * *
* * Crème- és Savon-Ravissante
Dr. Lejosse-tól, Párisban.
A fölséges zománcz alatt eltűnnek a bőrbajok, himlőhelyek, szeplők, anyajegy, a ránczos arcz simává lesz. Minden hölgy arca vakító szép és finom lesz. Ezek az egyedüli, minden tekintetben ártalmatlan különlegességek, melyek használata után a hölgyek mosakodhatnak, anélkül, hogy csodálatos hatása a bőrre nézve eltűnnek. (324)
Árak:
Eredeti üveg RAVISSANTE
(elegendő 3 hónapra) 1.50
Dupla-üveg (elegendő 6 hónapra) 2.50
Poudre Ravissante 60 kr. és . . . . . 1.—
háromféle: hófehér, halvány rózsaszín szökékek, Rachel (sárgás barnáknak).
RAVISSANTE-szappan drbja 50 krajczár. dobozonként 3 drb. 1.35
CRÈME-RAVISSANTE porcellán szelenczében 1.—
Használati utasítás különféle nyelveken.
A Ravissante-szappan finomság tekintetében az összes pipere-szappanokat felülmúlja.
A valódi RAVISSANTE-különlegességek a kezek ápolásához és az arcz azonnali szépsítéséhez különösen ajánlatok; hatásuk felülmúlja a forgalomban levő összes hasonló ugynevezett szépsítő-szereket, megérdemlik tehát e kimagasló tulajdonságaiknál fogva, hogy minden család mosdóasztalán feltalálhatók legyenek.
E különlegességek csodás hatásáért teljes garanciát vállalunk.
Számatalan köszönő és elismerő-levelünk van a legfelsőbb körökből és csakis a diszkrétó tiltja azok közzötételét.
Kapható nagyban és kicsinyben. Valódi a következő gyógyszertárakban: **TÖRÖK JÓZSEF. Király-utca; Török Sándor, Andrássy-ut, Molnár és Moser, Koronaherczeg-utca.**
Naponta postai szállítás a legnagyobb diszkrétó mellett.
Értéktelen utánzásoktól óvakodjunk.

Sangerhauseni Gépgyár

Magyarországi gyártelepe.
BUDAPEST, V. külső váczí-ut 1443. sz.
Gyártja: az összes mezőgazdasági iparágak számára szükséges gépeket. Különösen:
Czukorgyárak }
Sörgyárak } teljes berendezése és átalkitása.
Malátagyárak }
Szeszgyárak }
Ipari- és mezőgazdasági czélokra mint hajtóerő kiváló gyártmánya a
Hoffmeister-féle gőzmotor,
mely a legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb gőzgép és fűthető szénnel, fával, cserrel és minden egyéb hulladékkal.
Rotációs-szivattyuk,
„Bibus” szabadalma szerint. Mint szívó és nyomó-szivattyu a legkülönfélébb czélokra.
Központi sűrítők
saját rendszer szerint a legnagyobb gyártelepek részére is.
Compressorok és vacuumszivattyuk
Burekhard és Weiss szabadalma szerint, 90—98 % biztosított haszoneredménnyel.
Árjegyzékekkel és felvilágosításokkal készségesen szolgálunk.

Előfizetések és hirdetések

felvételnek lapunk kiadó-hivatalában,
VIII., József-kört 65. szám,
és fióküzletünkben
V. ker., Marokkói-utca 4. sz.

Mindennemű
sérvkötők és betegápolási czikkek,
továbbá a legjobb minőségű magyar koztyúk kaphatók.
POLATSCHKE A. HUGO
többévesen kitüntetett koztyúgyáros és kötszertész,
Budapest, Marokkói-utca és Váci-kört sarkán.
Gummi különlegességben dus raktár, szőktilés titoktartás mellett.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Az újvidéki m. kir. folyammérnöki hivatal felügyelete alatt álló Duna-folyam szakaszon levő u. n. mohovári magaspárt alatt az 1898 és 1899. években létesítendő átmetszés munkálatai, ugymint 262.490 m³ föld kiemelése és átlag 100 métrre való szállítása, továbbá 525.820 m³ föld kotrása és átlag 200 méterre való szállítása, valamint 8256 m³ szikla robbantása, 2473 m³ kövel terhelt rözse pokrócz létesítése és 2004 m³ köhonyási munkálatok végrehajtásának vállalati uton való biztosítása érdekében 1898. évi január hó 17 ón déli 12 órakor a földmívelésügyi m. kir. miniszteriumban nyilvános zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.
A vállalatot szabályozó szerződési minta általános és részletes feltételek, tervek és egyéb tájékoztató adatok az újvidéki m. kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
A vállalati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénznek készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a budapesti központi m. kir. állampénztárnál történt letételt igazoló állampénztári elismervénnyel felszerelt ajánlatok a jelzett napon d. e. 12 óráig Oherolly Károly, kir. tanácsos, segédhivatali főigazgatónál (földmívelésügyi miniszteri palota, földszint 3. szám) nyújtandók be.
Budapest, 1897. évi december 10 ón. (310)
Földmívelésügyi m. kir. miniszter.